

NORD-NORSK SJAKK

Nr. 3

APRIL 1979

KR. 10.-

FORORD

Foreliggende spesialnummer av «Nord-Norsk Sjakk» danner opptakten til noe som forhåpentligvis skal bli en årviss foreteelse. At vi har valgt å starte opp med Narvik Sjakkklubbs Sigurd Svedenborg (1917-75) beror ingenlunde på tilfeldigheter. Med sine 8 nord-norske mesterskap, utallige Narvik-mesterskap m. m. er Sigurd Svedenborg gått inn i nord-norsk sjakkhistorie som en av de aller største.

Som kjent skal Narvik Sjakkklubb på sensommeren dette år arrangere den stort anlagte Sigurd Svedenborgs Minneturnering, noe som også har spilt inn i sjakkredaksjonens vurderinger.

Tilgangen på partier har vært god og representativ, og samtlige større turneringer og lagmatcher har vært til «vurdering». Den eneste lakune av noen størrelse (og den er heller ikke ubetydelig!) er Sigurd Svedenborgs klubbpartier inntil ca. 1965.

Vi er fullt på det rene med at et fåtall partier har vært vist tidligere i «Nord Norsk Sjakk», men siden dette skal være en representativ partisamling av Sigurd Svedenborgs beste produkter, kommer man ikke utenom enkelte sentrale partier fra senere NNM.

Flere personer har vært involvert for å bringe denne partisamling til en realitet. Spesielt takker vi Arthur Jarhelle, Narvik. Uten hans mangesidige hjelp ville partisamlingen neppe blitt realisert.

I tillegg takker vi Adresseavisa, Trondheim, Fremover, Narvik og Universitetsbiblioteket, Oslo for velvillig bistand med billedmateriale, heller ikke skal vi glemme innsatsen til de 20 partikommentatorer.

FRANS LARSEN

Sigurd Svedenborg
1917 — 1975

En epoke tar slutt

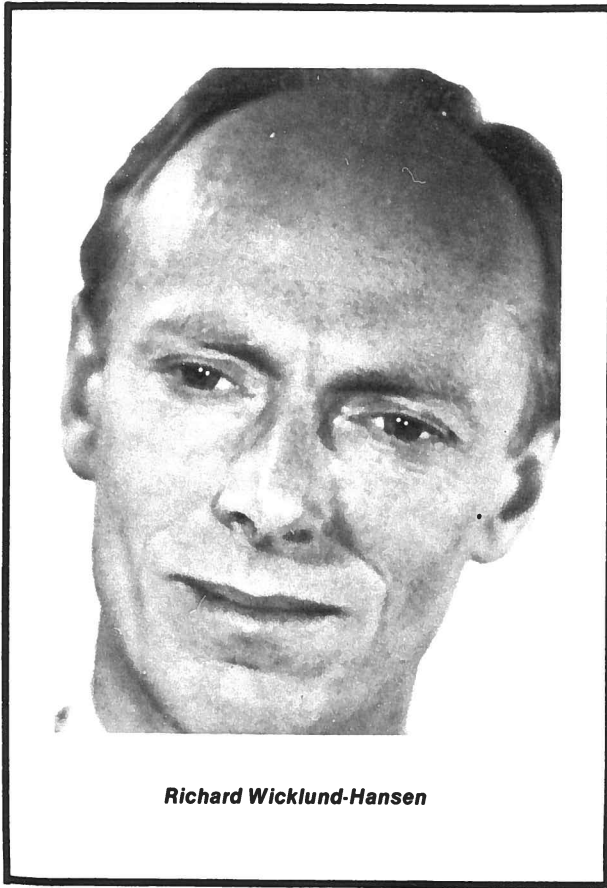
v./Rich. Wicklund-Hansen

Det var en underlig tid. Vi skrev 1948. Alekhine var død, Botvinnik ny verdensmester, Olav Barda begynte å vekke internasjonal oppsikt, og de første nord-norske mestre etter krigen var kåret. Mjølner var landsdelens suverene fotball-lag, og man kunne merke seg en av halfene som het Sigurd Svedenborg. I Stamsund levde en 14 åring som gutter flest — helt til naboen brakk benet.

Naboens dårlige ben, Bruns bokhandel i Trondheim og Sigurd Svedenborg har tilsynelatende lite med hverandre å gjøre. Men det vi kaller livets tilfeldigheter binder det sammen og fører frem til at jeg 31 år senere minnes en god venn.

Takket være en brukket fot måtte vår gamle nabo oppgi å klatre opp trappen til loftsleiligheten. Etterfølgeren spilte sjakk, og et nytt liv begynte for 14 åringen. Naboen var uovervinnelig inntil jeg samme sommer fant C. O. Hovvinds uovertrufne bok «Sjakk for alle» i Bruns bokhandel. Den høsten inntok jeg sjakktronen i Stamsund, og naboen lærte at det var noe som het «en passant.»

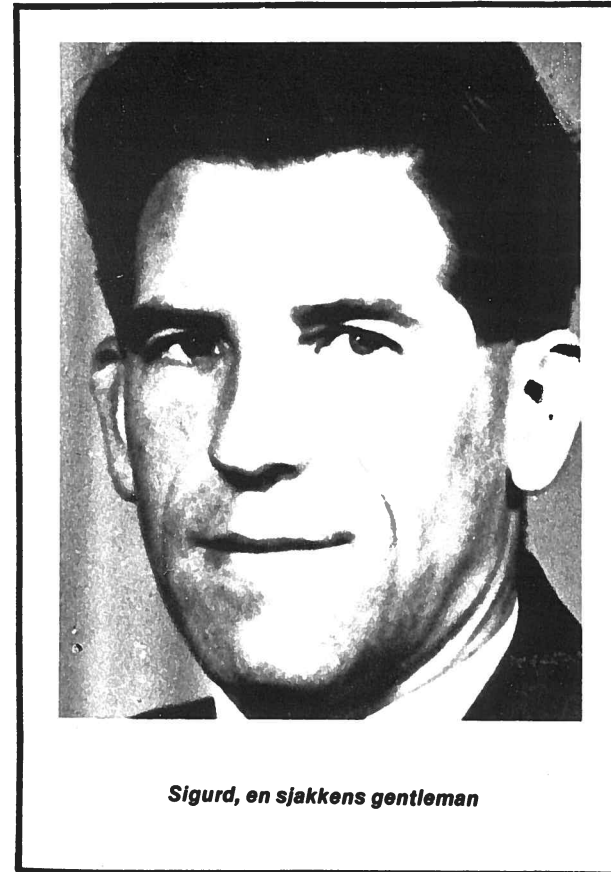
Sjakkhungeren var enorm på denne tiden, og jeg ville gitt år av mitt liv for å kunne

Richard Wicklund-Hansen

delta i en sjakkturnering. For de unge må et fortone seg underlig at sjakken var så isolert. Men det skal ikke glemmes at den aktiviteten som i dag var ønskedrøm-

mer så sent som i 1969. I 1948 var det få eller ingen som skrev om sjakk, og det var typisk at Sigurd Svedenborgs navn var kjent i landsdelen på grunn av Lo-

Sigurd, en sjakkens gentleman

Bjarne Jacobsen, dynastiet Svedenborg osv. Alfred måtte medgi at Sigurd Svedenborg så avgjort var hans jevnbyrdige, hvilket jeg hurtig fortolket som at denne Svedenborg nok var noe utenom det vanlige. Alfred Nilsen var ikke kjent for å tilhøre den beskjedne typen — så mye forsto jeg.

Siden den aftenen hadde jeg ett stort mål i livet: Å delta i nord-norsk mesterskap. Men årene gikk, og jeg fikk ikke realisert min drøm før i Narvik 1963.

I mellomtiden hadde jeg deltatt i Trondheimsmesterskap, Oslomesterskap og en rekke andre turneringer — men fortsatt var jeg like oppsatt på å få realisert drømmen fra Stamsund i 1948.

Jeg har glemt de fleste turneringer jeg har deltatt i, men Narvik 1963 glemmer jeg aldri. Dette mesterskapet var også anderleds og innledet en ny epoke i nord-norsk sjakk. Paul Svedenborg vant, men der var også andre som hadde forbandet seg på å gjøre livet surt for «gamlingene» — Tore C. Bremseth, Gunnar Johnsen, Dag Svedenborg for å nevne noen. Og hvis sant skulle sies var det på tide at noe skjedde. Sigurd som ble nr. 2, vant sin første nord-norske klasse (bord 3) så langt tilbake som i 1935. Eskild hadde 3 mesterskap i øverste klasse før krigen, og Alfred Nilsen vant første gang i 1939. Hans Eriksen var heller ingen ungsau lenger. Desto mer imponerende var det at Sigurd ble nr.

fotens fotballreterer.

Organisert sjakk fant man i Bodø, Narvik, Harstad og Tromsø. Årets store begivenhet var pinsens nord-norske mesterskap hvor koryfeene samlet seg, medbringende matpakke og returbillett. Men dette ante jeg den gang inte om.

Min nabo hadde fortalt meg om en forsikringsagent noe utenom det vanlige. Han het Alfred Nilsen og bodde i Bodø, men han hadde også Lofoten som distrikt. Naboen var overbe-

vist om at denne Nilsen hadde vært minst Norgesmester, eller var det Skandinavisk mester? Han kunne slå hvem som helst uten brett og brikker. Denne mannen måtte jeg treffe!

Vårt første parti husker jeg som det var i dag. Den gode Alfred Nilsen hadde nok ikke ventet å finne en unggutt som kunne Hovind utenat side etter side og som spilte deretter. Det ble med den seieren! Men nu fikk jeg høre om nord-norsk mesterskap, Aage Larsen,

2, Alfred nr. 3 og Hans m./undertegnede nr. 4-5. For Sigurd var det 28 år siden debuten!

Miljøet rundt disse inkarnerte sjakkspillere var fascinerende. Ingen kan skjule at det var en utrolig samling originaler som årvissst satte hverandre stevne i pinsen. Sigurd kunne ikke henregnes til originalene. Han var egentlig noe reservert og virket direkte brydd når det ble smurt litt tykt på i forbindelse med omtale av ham selv. Det er også årsaken til at jeg vil holde meg langt vekk fra nekrologstilen — Sigurd selv ville ikke likt det. Jeg tror det er viktigere å forsøke å bevare for ettertiden minnene om den epoken i nord-norsk sjakk. Sigurd så sterkt kom til å prege. Siden det i vårt samfunn er liten plass for originaler, og få har tid til å leve — kan denne tiden ikke komme tilbake.

Narviks enorme dominans i disse årene hadde sin naturlige årsak. Klubbens turneringer hadde alltid fylldig deltagelse av de beste, og i tillegg ble det spilt bymatcher mot Kiruna, Harstad og Bodø. Derimot var det særlig i Bodø mange av de gamle, gode spillere som sjeldent eller aldri deltok i klubbturneringene, men spilte sine alvorlige partier en gang årlig: NNM! Alfred Nilsen var et godt eksempel på det, og Bjarne Jacobsen ennå mere. Aage Larsen husker jeg startet i et NNM uten å ha rørt en brikke på flere år og kjempet om førsteplassen helt til siste

Eskild Kristensen, en likeverdig motstander og rival i Sigurds storhetstid.

runde! Selv med all tenkelig sjakk talent var de egentlig ikke noen trusel mot Narviks veltrente topper. Men til pinseturneringen skulle de. Sigurd var sjakkspiller! Når han deltok i en turnering hadde han en ting i hodet: å vinne. Min kone glemmer aldri den middagen Sigurd og Erling var invitert til midt under en av de mange turneringene i Bodø omkring 1965-67. Sigurd hadde hengparti, et remisaktig sluttspill som skulle spilles ferdig om kvelden. Kona hadde diskett opp med

det beste huset formådde, og Erling og undertegnede lot oss ikke be to ganger. Sigurd var taus og pirket i maten. Plutselig hopper han opp av stolen så kniv, gaffel og oksestik sprer seg i alle verdens hjørner, bort til sjakkbrettet og roper i ekstatisk lykke: «Jeg fant det, jeg fant det!» Han hadde ønsket ut en ytterst komplisert vinstvariant i hengpartiet. Sekunder etter ble min kone sittende alene ved bordet, men etter å ha fått tilfredsstilt vår sjakknygjerrighet avsluttet

Erling og jeg måltidet. Sigurd fikk ikke mat den dagen — men poenget fikk han.

For den som venter å finne en samling blendende partier når et utvalg av Sigurds partier skal publiseres, må jeg advare. Personlig tviler jeg på at enkelte partier utmerker seg ved korrekthet, å jeg er redd for at mange partier ble vunnet ved dårlig motstand. Samlingen må sees i sammenheng med situasjonen da partiene ble spilt, og jeg håper redaktøren vil makte å gjenskape noe av den stemning og dramatik som var gjeldende mens partiet ble spilt.

Tillat meg å stoppe opp nettopp ved dette.

Siden «Nord-Norsk Sjakk» så dagens lys har jeg kunnet spille igjennom partier fra de senere år. Forskjellen mellom partier fra 50- og 60-årene og det som spilles i dag ligger i åpningsfasen. Spillere som Stein Jensen og Gunnar Johnsen er uten tvil sterkere i åpningsteorien enn toppene fra den gang. Årsaken tror jeg er å finne i en moteretning. Garden fra før krigen var oppvokst i Capeblancas stil, og det betød sunn fornuft i åpningsfasen (Lasker) og utrolig mye trening i sluttspill. Jeg vil påstå at spillere som Eskild Kristensen og Alfred Nilsen var på høyde med Paul Svedenborg som sluttspillere, selv i Pauls glanstid i slutten av 60-årene! Ikke for det, åpningsteoretisk var grunnlaget i orden — det som ble oversett var variant-

pugget. Gunnar Johnsen husker sikkert den teoretiske remisvariant jeg fikk lurt ham inn i under NNM i 1964. Varianten var daglig brød på Laskers tid, uten at den gode Gunnar var klar over det.

Treningen sto dessverre ikke i forhold til talentet. Klubbturnering en dag i uken og NNM i pinsen — man blir ikke verdensmester av det. Men det var et annet morsomt poeng her. I de første årene etter krigen ble den feiret som vant uten å trene. Jeg kan huske at Simon Slåttvik var noe av et eksempel i landsdelen, for han stumpet røyken og satte utfor hoppet — og vant. Da var man virkelig god. Skøyteøper som trente om sommeren ved å løpetrene, ble flirt ut av det gode selskap. «Han er nok seig i skogen, men bare vent til isen kommer!»

Så også i NNM. Aftenen før turneringsstart samlet de store koryfeene seg over «en pinne» for å overbevise hverandre om hvor lite de hadde trent. Rekorden hadde nok den gode Pål Jensen det året han bodde på et eller annet utvær der nord. Hans siste parti var siste runde i NNM for to år tilbake! — Pål vant ikke noe mesterskap, men han var en av de sikre vinnere på den etterfølgende bankett. Stemningen ved turneringslutt var et kapittel for seg selv. Jeg vet at mange ikke ville unnvære pinseturneringen på grunn av den sosiale siden ved mesterskapet. Her var vi alle

like og kun gladen ved sjakkten var tellende. Direktører og arbeidsløse, offentlige tjenestemenn og bryggesjauere — under NNM eksisterte titlene ikke. På det punkt var Sigurd og jeg enige: Ingen turnering kunne sammenlignes med NNM, og som laksen må tilbake til hjemmekulpen sin, så måtte vi avsted for å spille sjakk i pinsen.

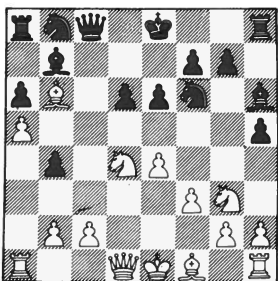
Jeg tror denne bakgrunn er viktig når en stor del av Sigurds partier skal vurderes av ettertiden. I løpet av 3 dager skulle 6 runder Monrad utvikles og i tillegg eventuelle hengpartier. Mellom slagene var det vennebesøk og prat om «gamle dager», — «da det virkelig ble spilt sjakk». Under slike forhold måtte feilprosenten bli høy. Men jeg tror ettertiden vil kunne merke seg at det ble kjempet drabelig og salongremiser opplevde jeg aldri.

Gode tapere var det ikke mange av i NNM. Beklager og unnskyldninger hørte til dagens faste underholdning. Jeg kjente spillere som i alvor mente at egentlig hadde de aldri tapt et parti siden 1936, det var en eller annen ond ånd som hadde tapt partiene på spillerens vegne. I så hen-seende var Svedenborgdynastiet et forbilde. Sigurd hatet å tape og kjempet derfor hårdere enn noen gang når en stilling begynte å halte. Men var partiet tapt så ble intet sagt som kunne redusere motstanderens seier. Jeg husker fra min tid i skolesjakkundervisningen at

jeg pleide be de unge studere Sigurd og Erling Svedenborg samt Aage Larsen for å lære og tape — og vinne.

At Sigurd ble farligere og farligere dess dårligere hans stilling var illustrerer følgende parti. Det er fra siste runden i påsketurneringen i Bodø i 1967 (Sigurd sort), og situasjonen var den at Sigurd og jeg ledet med henholdsvis 4 og 3.5 poeng. Med remis var Sigurd vinner da nr. 3 Bremseth hadde 3 poeng. En ting var jeg klar over før vi møttes, den gode Sigurd kom ikke til å spille for å oppnå en remis. Det var ikke hans form, sjakk var kamp og kjempes skulle det. Diagramstillingen fremkom etter følgende trekk:

1. e4, c5. 2. Sf3, e6. 3. d4, cxd4. 4. Sxd4, a6. 5. Sc3, b5. 6. a4, b4. 7. Sce2, Lb7. 8. Sg3, Dc7. 9. Le3, Sf6. 10. f3, Ld6. 11. Lf2, h5. 12. a5!, Lf4. 13. Sde2, Lh6. 14. Dc8. 15. Sd4!, d6?

«Nu har jeg deg endelig», husker jeg at jeg sa til meg selv før neste trekk. I kampens hete glemte jeg at ingen har Sigurd før han strekker frem hånden.

16. Sf5(?)

Alt var regnet ut, og så flytter jeg den gale springer!

Varianten jeg hadde regnet ut var: 16. Sdf5!, exf5. 17. Sxf5, Dd7. 18. Sxd6+, Kf8. 19. Sxb7, Dcb7. 20. Dd8+, Se8. 21. Lc5+, Kg8. 22. Dxe8+ osv. Teksttrekket skal også vinne, men nu blir det vesentlig mere komplisert idet sort kan avslå springerofferet. Jeg kunne se at Sigurd var betenkt, han tenkte og tenkte og ble mer og mer innbitt. Så trakk han.....

16. -Dd7. 17. Sb5!

En utrolig stilling med begge springerne i slag.

17. -exf5. 18. Sxd6+, Kf8. 19. Sxb7, Dxb7. 20. Dd8+.

En interessant variant er 20. e5, Sd7. 21. Lc4!, Dc8. 22. Dd5! og vinner.

20. -Se8. 21. Lc5+, Kg8. 22. Dxe8+, Kh7.

Hvem skulle tro at sort skulle vinne denne stillingen?!

23. De5, Sc6. 24. Dxf5+, g6. 25. Dd5.

Bonden på f5 skulle jeg selvsagt ikke tatt. Det stempler 23. trekk som en svakhet (De7!). Jeg kunne føle hvordan Sigurd samlet seg i en siste kraftanstrengelse. Her skulle kompliseres.

25. -Th8. 26. Dc4, Se5. 27. Db3, Ld2+. 28. Kf2, Tac8!. 29. Lb6, Td6. 30. Ld3, Tcc6!. 31. Thd1, Lh6. 32. g3?

Unødig, Kg1 og h1 må være godt nok. Bemerk hvordan Sigurd utnytter tempo og svekkelse.

32. -Tf6. 33. Le2, Sg4+. 34. Kg1?

Bedre 34. Kg2.

34. -Txb6!. 35. fxc4?

Hvit måtte spille 35. axb6, Dxb6+. 36. Kh1, Sf2+. 37.

Kg2.

35. -Dxe4. 36. Td3, Tbe6. 37. Lf3, Le3+.

Og så er det ikke mere å spille om. Selv om hvit hjalp godt til med noen unødige svake trekk, finner jeg Sigurds utnyttelse av mulighetene som typisk for ham. De fleste ville mer eller mindre resignert på et tidligere stadium av stillingen. Sigurd la heller ikke skjul på at han satte umåtelig stor pris på dette poenget nettopp fordi han fra det 27. trekk og frem til det 34. trekk måtte finne de absolutt beste trekk — og han fant dem!

Nord-Norge er i dag kommet med i den store sjakk-sammenheng. Eikrem har samlet Norge til et rike. Epoken jeg har forsøkt å beskrive og hvor Sigurd var en av de dominerende personligheter er slutt. Jeg har ikke opplevd den nye tid med ratingtall og over 100 spillere i NNM, og jeg skal passe meg vel for å farve rosenrødt det som var på bekostning av dagens situasjon. Men det sier seg selv at et NNM måtte fortone seg anderledes for den generasjon jeg har skrevet om, enn hva tilfellet er idag. De hadde ikke TV, sportsstevner, ferier i utlandet, penger, bil osv. Skulle det underholdes fikk man gjøre det selv, og bare en reise fra Bodø til Narvik for å spille sjakk var noe av en begivenhet. Penger var det lite av for de fleste, men de som hadde mer enn andre var ikke sene om å hjelpe litt på finansene til de som hadde lite. Matpakke og privat innløsning

hjalp godt.

Jeg ser denne samlingen av Sigurd Svedenborgs partier ikke bare som en hyldest til landsdelens største sjakk-spiller, men som et kulturhistorisk minne om et kapittel i norsk sjakks historie som al-

dri helt kan beskrives. Jeg ser ikke bort fra den muligheten at dagens generasjon vil trekke litt på skuldrene over all denne nostalgi og smile over feilprosenten i partienes åpningsvarianter. For oss andre vil samlingen

bli et kjærteisme og minne oss om mennesker vi møtte hver pinse og aldri vil glemme.

Rich. Wicklund-Hansen

Heder til Svedenborgs

Erling Svedenborg (t. v.) og Sigurd Svedenborg, begge Narvik, ble tildelt Nord-Norges Sjakkforbunds hederstegn under NNM på Sortland i helga. Hederstegnet blir gitt til personer som har betydd særlig mye for nord-norsk sjakk, spillemessig og/eller administrativt. I fjor besluttet Sjakkforbundets råd og tildele dette hederstegn til de tre blad Svedenborg: Erling, Sigurd og Paul. Paul kunne ikke være til stede på Sortland, og vil få hederstegnet ved en senere, passende anledning. Applausen var stor under middagen da tildelingen fant sted. Tidligere er fire personer blitt hedret «for fortjenestefull innsats for nord-orsk sjakk»: Alfred Nilsen, Bodø, Sverre Melvær, Tromsø, Eskild Kristensen, Narvik og Nils K. Svendsen, Tromsø.

Veien til mesterskap

1935 — 56

Åtte ganger nord-norsk mester (rekord!), deltatt 22 ganger i NNM innen et tidsrom på 37 år (med scoren 81 vinst, 26 remis og 18 tap), 10 Narvik-mesterskap og 10 klubbmesterskap for Narvik Sjakklubb, «sølv» i NM 1956 pluss en rekke øvrige andre plasser i såvel NNM som klubbturneringer, styremedlem i Nord-Norges Sjakklorbund og Narvik Sjakklubb.

Dette er tall som er bedre enn mange ord forteller om Sigurd Svedenborgs enestående posisjon i nord-norsk sjakkliv. Hans hårde, målrettede angrepsspill inspirerte en hel sjakkklubb (og tidvis utover denne!) til den sjakkstil/spilleoppfatning som man kjenner under navnet «Narvik-stilen». At hans velutviklede sans for «fair play» og alltid korrekte oppførelsen ble tatt frem som et mønster til etterlignelse hører også med til vurderingen av Sigurd Svedenborg som sjakkspiller og menneske.

Men la oss begynne med begynnelsen!

Sigurd Svedenborg ble født i 1917 og lærte relativt tidlig å spille sjakk. Sammen med broren Erling kom han med i organisert sjakkliv i 1932 og steg maksimalt i gradene, dvs. vant samtlige klasser fra klasse 3 og oppover. Et foreløpig høyde-

punkt betegnet Narvik-mesterskapet 1938 som ble vunnet foran en rekke kjente spillere. (Narvik Sjakklubb har jo med få unntak vært landsdelens sterkeste klubb gjennom alle år).

Sigurd Svedenborgs NNM-deltagelse før krigsutbruddet begrenser seg til to — i 1935 og 1937 hvor han ble beste spiller på h.h.v. bord 3 og bord 2. I disse årene var NNM først og fremst et lagmesterskap (over 3 bord), og som en slags biting kom kåringen av den nord-norske mester, dvs. den spiller som oppnådde flest poeng på bord 1.

Krigsårene la naturlig nok en demper på spilleaktiviteten, selv om endel turneringer ble arrangert. I 1944 fant eksempelvis Narvik Sjakklubbs 25 års jubileumsturnering sted — med Sigurd Svedenborg på andreplass etter Aage Larsen, Bodø. Året etter var det Bodø Sjakklags tur med sin 20 års jubileumsturnering, og denne gang var Sigurd ikke til å true. Han vant med 5.5 poeng foran bl. a. Bjarne Jacobsen sr. 5, Alfred Nilsen 4.5, Erling Svedenborg, Henry Pettersen og Eskild Kristensen, samtlige 4.

Det er forøvrig betegnende for turneringsvirksomheten i Nord-Norge i pe-

rioden helt frem til slutten av 1960-årene at den begrenset seg med få unntak til slike jubileumsturneringer. Sjakktilbudet den gang var ellers det årlige nord-norske mesterskap, bykamper og selvsagt klubbturneringer.

Fra krigsårene stammer også den største postsjakkturnering, såvel kvantitativt som kvalitativt, som noen sinne er arrangert i Nord-Norge. Vi siterer fra «Ofotens Tidende» av 22. mars 1945: «I forbindelse med Narvik Sjakklubbs 25 års jubileum innbød klubben til en nord-norsk korrespondanseturnering i sjakk — den første i Nord-Norge. Turneringen fikk en meget stor deltagelse, idet det meldte seg 109 deltakere fra Kirkenes i nord til Mosjøen i sør. Også fra Sør-Norge meldte det seg mange deltakere, men disse kunde ikke medtas. Narvik Sjakklubb er som kjent en av landets største sjakkklubber, og denne turnering ble satt igang for å få opp sjakkinteressen her nord. Turneringen tok til 28. september 1949, og den er nylig avsluttet.»

Postsjakkturneringen besto av fire klasser med en rekke undergrupper, og i Klasse 1A feiret Sigurd Svedenborg nok en triumf, dog måtte han dele første-

plassen med klubbkameraten Eskild Kristensen. Begge vant sine partier mot Frans O. Sørgeard (Bodø), Henry Pettersen (Mosjøen), Alfred Nilsen (Bodø) og Th. Thorsen (Harstad) og spilte altså remis innbyrdes. I partiavdelingen er utvalget fra denne turnering hans utmerkede parti mot Alfred Nilsen (nr. 3) som viser at Sigurd Svedenborg kunne være en god posisjonsspiller (med den rette kombinatoriske avslutning, selvsagt!) når det var nødvendig.

Innen perioden 1935-56 har forøvrig samtlige av Sigurd Svedenborgs postsjakkturneringer funnet sted. Disse er fire i tallet. Den neste var «Sjakkliv»s første postsjakkturnering 1946 hvor Svedenborgs plassering ikke kjennes, men scoren var 2 vinst, 4 remis og to tap mot vinneren Olaf Barda.

Langt bedre gikk det i postsjakk-NM 1951/52, Klasse Mester (nest høyeste klasse), og seieren var knusende med fullt hus og 8 poeng. Innsatsen i NM 1954, Klasse Mester Elite, var derimot Svedenborg neppe tilfreds med. Det ble 3.5 poeng og 5. plass, halvannet poeng bak norgesmesteren Per Lindblom (Oslo), som Sigurd forøvrig beseiret i deres innbyrdes parti. Fra dette NM er hans avslutningskombinasjon mot Erik Madsen (nr. 10) med rette berømmet, og den er jo også kommet med i Olaf Bardas lærebok «Sjakk!» Avslutningsvis har vi moret oss med å telle sammen Sigurd Svedenborgs postsjakkresultater, som ly-

der på 24 vinst, 6 remis og 4 tap.

Men Sigurd var primært nærsjakkspiller, og i tiden til omkring 1950 også fotballspiller! (Sigurd Svedenborg var en av landsdelens fremste sidehalver — som det het dengang! — og spilte i en årrekke på Mjølners storlag fra disse årene). Det er ganske morsomt å observere at Svedenborgs klubbinnsett disse årene er langt bedre i høstsesongen enn i vårseongen. Så kan man saktens undre seg over om det var fotballspillet som la en demper på den sjakklige trening og konsentrasjon!?

Vi skal kort ramse opp Svedenborgs beste klubbprestasjoner og gjør oppmerksom på at klubbens statistikk før 1940 er mangelfull: Narvik-mester (vårturn.) ble han i 1938, 1946, 1950, 1955 og 1956, mens klubbmesterskapet (høstturn.) ble vunnet i 1943, 1944, 1948, 1949, 1950 og 1956. Det store klubbnavn i disse årene var dog Eskild Kristensen! Partimesig vil vi henlede oppmerksomheten på oppgjøret mot Oskar Hansen (nr. 6.) som er et sjeldent helstøpt og glansfullt kombinasjonsparti.

Tilbake står en liten over-

sikt over innsatsen i NNM, hvor vi også gjør oppmerksom på tabelldelen nedenfor. I denne perioden (1935-56) tar Svedenborg sitt første «hat Trick» (for å bli i fotballterminologien!) og er på god vei til sitt andre, dvs. han blir nord-norsk mester i 1949, 1950 og 1951 og

tilsvarende i 1955 og 1956. I realiteten vinner han 5 ganger på rad, siden han ikke deltok i årene 1952-54.

I de øvrige NNM (1946 og 1947) ble det andreplasser, og kun NNM -48 avviker fra det normale med en 7. plass! Også poengmessig er innsatsen imponerende. I 1950

og 1956 ble det hhv. 5.5 og 5 poeng, mens seieren i NNM 1949 led på fullt hus og 6 poeng, i et relativt godt besatt felt. Dette resultat er det fremdeles ingen som har maktet å kopiere.

FRANS LARSEN

Navneliste — Landsdelskampbilde — Bodø 1950 —

1) Alfred nilsen, Bodø. 2) ?. 3) Einar Danielsen, Bodø. 4) Hans Eriksen, Harstad. 5) Svein Hansen, Bodø. 6) Torleif Johansen, Bodø. 7) Thorleif Dahl, Narvik. 8) Odd Edvardsen, Narvik. 9) Jale Jakobsen, Harstad. 10) Aage Larsen, Bodø. 11) Thor Støre, Bodø. 12) ?. 13) Rolf Rognmo, Narvik. 14) Sigurd Svedenborg, Narvik. 15) Eric Lundgren, Kiruna. 16) ?. 17) Bjarne Jakobsen, Bodø. 18) ?. 19) Bjarne Nic. Bjørkum, Narvik. 20) Arthur Jarhelle, Narvik. 21) ?. 22) Axel Appelqvist, Gällivare. 23) ?. 24) A. Solem, Mo i Rana. 25) Anton Nordling, Kiruna. 26) Henrik Strand, Kiruna. 27) Elis Wyøni, Kiruna. 28) ?. 29) ?. 30) H. Appelqvist, Gällivare. 31) ?. 32) Å. Appelqvist, Gällivare. 33) Karl Englund, Luleå. 34) Gottfrid Bohlin, Kiruna. 35) ?. 36) Harry Åhman, Kiruna. 37) Hilding Brynhammar, Kiruna. 38) ?. 39) Erling Burchard, Narvik.

NNM 1949

1. Sigurd Svedenborg, Narvik	+2	+7	+4	+3	+8	+5	6.0
2. Alfred Nilsen, Bodø	-1	+6	+7	=4	=3	+8	4.0
3. Eskild Kristensen, Narvik	=4	=8	=5	-1	=2	+6	3.0
4. Bjarne Jacobsen sr., Bodø	=3	+5	-1	=2	-6	=7	2.5
5. Knut Røssaak, Narvik	=8	-4	=3	=6	+7	-1	2.5
6. Jarle Jakobsen, Harstad	-7	-2	+8	=5	+4	-3	2.5
7. Leif Jonsson, Tromsø	+6	-1	-2	=8	-5	=4	2.0
8. Leonh. Nilsen, Tromsø	=5	=3	-6	=7	-1	-2	1.5

NNM 1950

1. Sigurd Svedenborg, Narvik	=5	+7	+3	+6	+2	+8	5.5
2. Eskild Kristensen, Narvik	=8	=4	+5	=7	-1	+3	3.5
3. Jarle Jakobsen, Harstad	+7	+6	-1	+5	=4	-2	3.5
4. Aage Larsen, Bodø	-6	=2	=7	+8	=3	+5	3.5
5. Erling Svedenborg, Narvik	=1	+8	-2	-3	+6	-4	2.5
6. Bjørn Bie, Tromsø	+4	-3	+8	-1	-5	=7	2.5
7. Bjarne Jacobsen sr., Bodø	-3	-1	=4	=2	=8	=6	2.0
8. Alfred Nilsen, Bodø	=2	-5	-6	-4	=7	-7	1.0

NNM 1951

1. Sigurd Svedenborg, Narvik	+5	=2	+6	=4	=3	3.5
2. Eskild Kristensen, Narvik	=4	=1	=3	+6	=5	3.0
3. Aage Larsen, Bodø	-6	=4	=2	+5	=1	2.5
4. Bjarne Jacobsen sr., Bodø	=2	=3	-5	=1	+6	2.5
5. Leonh. Nilsen, Tromsø	-1	=6	+4	-3	=2	2.0
6. Leif Jonsson, Tromsø	+3	=5	-1	-2	-4	1.5

NNM 1955

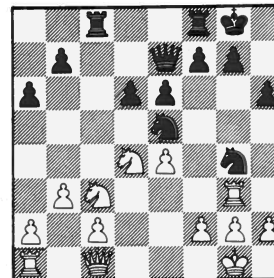
1. Sigurd Svedenborg, Narvik	+3	+7	+2	-4	+6	=5	4.5
2. Leonh. Nilsen, Tromsø	+10	+5	-1	=6	=4	+8	4.0
3. Ragnar Opsahl, Bodø	-1	+9	=5	+10	=7	+6	4.0
4. Bjarne Jacobsen sr., Bodø	=7	+8	-6	+1	=2	=9	3.5
5. Hans Eriksen, Harstad	+9	-2	=3	=8	+10	=1	3.5
6. Alfred Nilsen, Bodø	=8	+10	+4	=2	-1	-3	3.0
7. Arthur Jarhelle, Narvik	=4	-1	-8	+9	=3	=10	2.5
8. Eskild Kristensen, Narvik	=6	-4	+7	=5	=9	-2	2.5
9. Henry Johnsen, Tromsø	-5	-3	+10	-7	=8	=4	2.0
10. Aage Larsen, Bodø	-2	-6	-9	-3	-5	=7	0.5

NNM 1956

1. Sigurd Svedenborg, Narvik	+3	+5	-2	+6	+7	+8	5.0
2. Tor Jacobsen, Harstad	+11	+8	+1	+7	=3	-5	4.5
3. Hans Eriksen, Harstad	-1	+11	+9	+5	=2	=7	4.0
4. Henry Johnsen, Tromsø	=5	+10	-7	=8	=6	+11	3.5
5. Alfred Nilsen, Bodø	=4	-1	+10	-3	+12	+2	3.5
6. Alf Dagenborg, Narvik	+9	=7	=8	-1	=4	+12	3.5
7. Eskild Kristensen, Narvik	+10	=6	+4	-2	-1	=3	3.0
8. Arthur Jarhelle, Narvik	+12	-2	=6	=4	+9	-1	3.0
9. Cato Oulie, Tromsø	-6	+12	-3	+11	-8	+10	3.0
10. Leonh. Nilsen, Tromsø	-7	-4	-5	+12	=11	-9	1.5
11. Rolf Hillesøy, Tromsø	-2	-3	+12	-9	=10	-4	1.5
12. Thorleif Johansen, Bodø	-8	-9	-11	-10	-5	-6	0.0

1.

SIGURD SVEDENBORG
Narvik

OLE RODAHL
Mosjøen

NNM 1935 i Bodø, bord 3.

19. -Dh4. 20. h3?

Det store aber i hvits stilling er Sc3's usikre stilling. Derfor burde hvit heller avfunnet seg med bondetapet og spilt 20. Sce2, Dxb2+. 21. Kf1.

20. -Sxf2!

Dette kan sort trygt gjøre, for på 21. Kxf2 følger 21. -Txc3 osv.

21. De3

Hvad nuh?! Sorts springer på f2 har ingen tilgjengelige felter.

21. -Txc3! 22. Dxc3, Sxe4. 23. Txb7+, Kxb7. 24. De3, Kh7.

Meroffiseren er vel i havn, og sort vant i 37. trekk. Enkle saker, javel, men man skal betenke at Svedenborg kun hadde spilt sjakk et par år. Dessuten ønsket redaksjonen et partieksempel fra hans aller tidligste periode for å gi partisamlingen det rette tidsmessige tverrsnitt.

(Komm. av Frans Larsen).

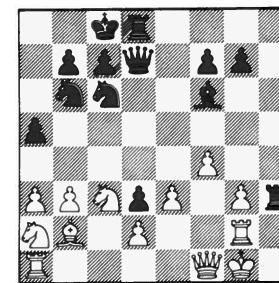
2.

ENGELSK

Hvit: Sverre Haugen,
Namsos
Sort: Sigurd Svedenborg,
Narvik

Postsjakkmatch Narvik —
Namsos 1942/43.

1. c4, e5. 2. Sc3, Sf6. 3. e3, Sc6. 4. a3, d5. 5. cxd5, Sxd5. 6. Lc4, Sb6. 7. La2, Lf5. 8. Sge2, Ld3. 9. 0-0, a5. 10. b3, Dd7. 11. f4, e4. 12. Lb2, Le7. 13. Tf2, Lh4. 14. g3, Lf6. 15. Lb1, h5. 16. Dc1, Df5. 17. Lxd3, exd3. 18. Db1, Dd7. 19. Sc1, 0-0-0. 20. S1a2, h4. 21. Df1, hxg3. 22. hxg3, Th3. 23. Tg2

23. -Sd4. 24. Kf2, Sxb3. 25. Td1, Sc4. 26. Lc1, Dg4. 27. Se4, Th1. 28. Tg1, Sd4. 29. Sg5, Txb1. 30. Oppgitt.

3.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg,
Narvik
Sort: Alfred Nilsen,
Bodø

Nord-norsk postsjakkturne-

ring 1943/44, Kl. 1, grp. 1.

1. e4, c5. 2. Sf3, Sc6. 3. d4, cxd4. 4. Sxd4, Sf6. 5. Sc3, d6. 6. Le2, g6. 7. Le3, Lg7. 8. 0-0, 0-0. 9. Dd2.

Hvits oppstilling stammer fra mester Tarrasch, men har i nyere tid vært mye brukt av Unzicker.

9. -Sg4.

Den vanligste og vel også mest logiske reaksjonsmåte. Sort sikrer seg løperparet som motvekt mot hvits romfordel og forsøk på kongeangrep.

10. Lxg4, Lxg4. 11. h3

Dette er etter min mening et lite logisk trekk. Trekket h3 har en hensikt om det hindrer springerutfall til g4, eller endog som forberedelse til g4, men nå jages bare løperen til et bedre felt. bedre er Richters 11. f4 eller 11. Sd5 med planen å sette opp en Moroczy-oppstilling med et senere c4.

11. -Ld7.

Mer i samsvar med stillingens strategiske innhold er 11. -Le6. Et nøkkelfelt i Siciliansk er d5. Sort må holde en viss kontroll med dette feltet og om mulig selv gjennomføre fremstøtet d5. På d7 er løperen rett nok utviklet, men utøver ingen strategisk funksjon.

12. Sce2, Tc8. 13. Tad1, a6. 14. f4, Sxd4. 15. Sxd4, Dc7.

Sort kunne her søke å stemme mot hvits bondefremmarsj med enten 15. -f5!? eller 15. -e5!? Begge trekkene er kjente radikalmiddel i lignende stillinger, men er selvsagt svært tveeggete.

16. f5!, b5.

Sort har svært lite å spille

på. Bondegevinst med 16. -Lxd4 fulgt av innslag på c2 er kun for erklært selvdestruktive.

17. Lh6, Dc5. 18. Kh1?, Tfd8?

Her burde sort spilt (og hvit burde ikke tillatt) 18. -Lxd4. Om da 19. Lxf8 så 19. -Le3.

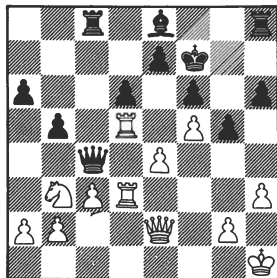
19. Lxg7, Kxg7. 20. Tf4, f6. 21. c3, g5. 22. Tg4, h6. 23. De1, Kf7. 24. Sb3, Db6.

Sort har forsøkt å reise et forsvarsverk av bønder på de sorte feltene for slik å kompensere for tapet av sin fianchettoløper. I stedet er han nå blitt håpløst svak på de hvite feltene.

25. De2, Th8. 26. Tg3, Dc7.

Sort burde etterstrebe en omgruppering med løper til f7 og deretter prøve å få istand et minoritetsangrep på dronningfløyen.

27. Td5, Dc4. 28. Tgd3, Le8.

29. Sc5, Dxa2.

Det truer 30. b3 med dronningfangst. 30. Sb7

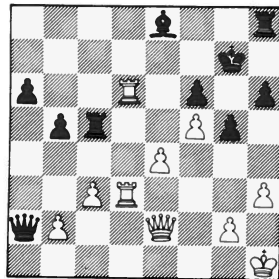
Hvits måte å behandle stillingen på er etter hva jeg kan skjønne typisk for Svedenborg-stilen: Uklare, sjanserike offervendinger får motstanderen til å gå seg vill i de taktiske muligheter,

Alfred Nilsen var i mange år en hard nøtt for Sigurd.

og angrepet slår igjennom. 30. -Kg7. 31. Sxd6!, exd6. 32. Txd6, Tc5.

Det truer 33. e5. Mulig bedre var 32. -Tf8, men hvit beholder i alle fall et sterkt angrep.

33. Td7 +!, Kf8.

Etter 33. -Lxd7. 34. Txd7+ trenger hvits dronning avgjørende inn via h5 eller via d-linjen.

34. De3, Tc6.

Om 34. -Tc8 så 35. Db6.

35. Da7, Dxb2. 36. Db8. Med truselen 37. Dxe8 +.

36. -Da1 +. 37. Kh2, Da5. 38. Tb7, oppgitt.

Sort er forsvarsløs mot angrepet i 8. og 7. raden. Partiet viser godt Svedenborgs aggressive angrepsførelse med kompliserte, taktiske løsninger på stillingsproblemene.

(Komm. av Sverre Heim).

4.

RETI

Hvit: Gottfrid Isaksson, Kiruna

Sort: Sigurd Svedenborg, Narvik

Bykamp Narvik-Kiruna 1945, bord 1.

1. Sf3, d5. 2. c4, e6. 3. g3, Sf6. 4. Lg2, Sbd7.

Andre vanlige trekk er her 4. -Le7, 4. -c6 eller 4. -dxc4.

5. b3, g6. 6. Lb2, Lg7. 7. Sc3, c6. 8. Dc2, b6. 9. d3, Lb7. 10. e4?

Hittil har partiet forløpt rolig, men nå undervurderer hvit de taktiske muligheter i stillingen.

10. -d4!!

Om hvit ikke mottar bondeofferet, vil han få en trang stilling etter 11. -e5. Men å ta bonden viser seg å bli enda verre for hvit pga. svarts overlegne offisersspill mot svakheten på d3.

11. Sxd4?!, Sc5!. 12. Sce2, e5. 13. b4, Sa6. 14. b5, cxb5. 15. Sxb5, Sb4.

Etter denne slagvekslingen er det klart at svart har mer enn kompensasjon for bonden. Med de følgende 3-4 dynamiske trekk, signert Sigurd Svedenborg, skaffer svart seg avgjørende fordel. 16. Db3(?)

Dette dronningtrekket gir senere svart et viktig tempo, men det er sanneligvis ikke lett å finne noe bedre!

16. -Sxd3 +. 17. Kf1, Sxe4!. 18. Td1

Varianten 18. Lxe4, Lxe4. 19. Tg1, Df6 går ikke

for hvit.

18. -Df6!. 19. f3

I sitt partiformular foreslo Sigurd Svedenborg 19. Sd6 + som bedre.

19. -Sec5.

Med tempogevinst!

20. Sc7 +?

I desperasjon! Stillingen er selvfølgelig håpløs for hvit. Ideen 20. Sd6 + synes heller ikke å føre fram etter 20. -Dxd6. 21. Dc2, 0-0-0. 22. Sc1, Lh6!

20. -Kd8!. 21. Txd3 +

Etter dette er selvfølgelig resten teknikk.

21. -Kxc7. 22. Dc2, Sxd3.

Om 22. -Le4?, så 23. Lxe5 +!

23. Dxd3, Thd8. 24. De3, Td1 +. 25. Kf2, Txb1. 26. Lxb1, Dd6. 27. La3, Dc6. 28. c5, Td8. 29. Sc3, f5. 30. cxb6 +, axb6. 31. Lg2, e4!

Bryter opp restene av kongestillingen og truer 32. -Ld4!

32. Df4 +

Hevnsjakken!

32. -Kc8. 33. Se2, exf3. 34. Oppgitt.

Et typisk parti i Sigurd Svedenborgs skarpe og effektive stil!

(Komm. av Helge Theting).

5.

FRANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik

Sort: Henry Pettersen, Mosjøen

NNM 1948 i Bodø.

1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. Sc3, Lb4. 4. exd5.

Det er overraskende at den aggressive Svedenborg velger en så tam variant, men det kanjo være av taktiske hensyn for sin mot-spiller.

4. -exd5. 5. Ld3, Le6. 6. Sf3, Sf6. 7. 0-0, 0-0. 8. Lg5(!), h6. 9. Lh4, c6. 10. Se5, Sbd7. 11. f4, Sb6. 12. f5!

Nå får de sorte offiserene ikke mange felter å gå på. 12. -Ld7. 13. Se2, Le7. 14. Sg3, Sc8. 15. Sh5!

Svedenborg starter angrepet ettersom alle hvits offiserer er i idealposisjoner. Hvit har nå klar fordel, og sort får store problemer å stri med i fremtiden.

15. -Sxb5.

Nå gikk ikke 15. -Sd6 pga. 16. Lxf6, Lxf6. 17. Sg4!, Se8. (17. -Le7. 18. f6, og sort er fortapt). 18. Df3, og sort står krampaktig.

16. Lxe7, Dxe7. 17. Dxb5, f6?

En avgjørende feil, og Svedenborg straffer tdrekket med å maltraktere den sorte kongestillingen. Men sort har store problemer med å forsvare seg mot hvits alvorlige trusel 18. f6!

18. Sg4, Df7.

19. Sxh6 +!

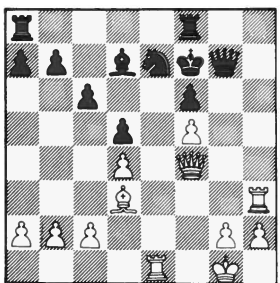
Et offer som kanskje ikke er teoretisk hundre prosent korrekt, men det gir så store praktiske sjanser at offeret må sies å være korrekt.

19. -gxh6. 20. Dxb6, Dh7(?)

Bedre var 20. -Dg7.

21. Df4, Kf7. 22. Tf3, Se7.

23. Th3, Dg7. 24. Te1!

24. -Th8?

En stygg feil, men sort har store problemer og på f. eks. 24. -Tad8 følger 25. Le2!, og følgende varianter kan oppstå:

A.

25. -Th8. 26. Lh5 +, Txb5. (26. -Kf8. 27. Dc7!). 27. Txb5, Te8. 28. g4, og sorts lette offiserer kommer ikke til sin rett. Dermed har hvit fordel siden han også har to bønder mer, og dessuten vil han i framtiden ha et varig initiativ.

Henry Pettersen, Norgesmester i Postsjakk, men likevel for lett mot Svedenborg.

B.
25. -Lxf5. 26. Lh5 +, Lg6. (26. -Kg8. 27. Tg3, Lg6. 28. Lxg6, Sxg6. 29. Df5 og hvit vinner). 27. Dc7, Tfe8. 28. The3, Kf8. 29. Lxg6, og hvit vinner.

C.
25. -Tfe8. 26. Lh5 +, Kf8. 27. Lxe8, Lxe8. (27. -Txe8. 28. Dd6, Lxf5. 29. Tf3, Dg5. 30. Tef1, Kf7. 31. c3, og sort står krampaktig). 28. Tee3, Dg5. (28. -Sg8. 29. Teg3, De7. 30. Th8, Del +. 31. Df1, Dxf1 +. 32. Kxf1, Lf7. 33. h4, og hvit vinner). 29. Dc7, Td7. 30. Db8, Kf7. 31. Kh1 (med trusselen 32.Th8!), Dg7. 32.

Teg3, Df8. 33. Th7 +, og hvit vinner.

25. Dd6, Ke8. 26. Txb8 +, oppgitt.

(Komm. av Stein Jensen).

6.

FRANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg
Sort: Oskar Hansen

Narvik 1950.

1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. Sc3, Sf6. 4. e5, Sfd7. 5. Dg4

I dag spelas næstan undantagsløst 5. Sf3, 5. f4

eller 5. Sce2. Idén med damutfallet är att förhindra att svart utvecklar kungsflygeln (Lf8) och genom ett bondeoffer komma till konkret pjässpel i centrum. Dagens spelöppningsteori förkastar fortsättningen. I mitt tycke på något lösa grunder. Det är egentligen typisk att angreppsspelaren Svedenborg väljer just 5. Dg4, det enda draget i ställningen som syftar till ett direkt angrepp. De alternativ som anges ovan bygger i samtliga fall på att först konsolidera centrum och därefter angripa, mao. en mer långsam uppbyggnad.

5. -c5. 6. Sf3

huvudvarianten är 6. Le3, Sc6. 7. 0-0-0, cxd4. 8. Lxd4, Sxd4. 9. Dxb4, f5. 10. exf6ep, Dxf6, och enligt Euwe har svart de något bättre chanserna. Men partifortsättningen är mer kritisk för bedömningen av varianten!

6. -cxd4.

Anses leda till fördel för svart, men jag tror på 6. -Sc6!?

7. Sxd4, Sxe5. 8. Dg3, Sbc6. 9. Lb5, Ld7?

Dette är ett avgörande fel varefter svarts ställning snabbt blir ohållbar. Bättre är att genast lösa upp bindningen med 9. -a6 varefter följande variant anges: 10. Lxc6 +, Sxc6. 11. Le3, Le7. (Jag har undersøkt möjligheten 11. -g6, men efter 12. h4!, h5. 13. 0-0-0 följt av 14. Lg5 eller 14. The2 har vit ett starkt initiativ för bonden). 12. Sxc6, bxc6. 13.

Dxg7, Lf6. 14. Dh6, Tb8 och här anger teorin «bättre spel för svart» enligt partiet Estrin-Lilienthal 1951.

Men efter 15. 0-0-0!? är ställningen oklar, och svart måste lösa problemet hur han ska möta vits pjässpel i centrum med kungen kvar på e8. Kommer vit till f4 och Ld4 är han i fördel. Om 15. -e5. 16. The1, Le6. 17. Se4!, 15. -Lxc3?. 16. bxc3 är liktydigt med positionellt självmord då det överläter alla svarte fält åt motståndaren, 15. -Txb2?. 16. Kxb2, Lxc3 +. (16. -d4. 17. Se4 + +). 17. Kxc3, Da5 + och vit kan inte ens göra fel då både 18. Kb2 och 18. Kd3 vinner.

10. Lxc6!, Sxc6. 11. Sdb5, e5.

Ett tråkigt drag att behöva spela, men alternativen är inte bättre: 11. -Tc8. 12. Lf4 och nu:

A.

12. -e5. 13. Lxe5, De7. 14. 0-0, Sxe5. 15. Sxd5 + -.

B.

12. -Da5, 13. Sd6 + (bra är också 13. Lc7, men inte 13. Sc7 +?, Kd8), Lxd6. 14. Lxd6 med avgörande positionell fördel.

Svarts stolthet i ställningen är Lf6, men för närvarande binds damen på d8 i försvaret av löparen. Jag tror därför att hans bästa fortsättning är 15. -Tg8 med idén Tg6 och Da5. Den som väljer det tveeggade 5. Dg4 måste ingående analysera denna plan.

12. Sxd5, Tc8. 13. 0-0, Le6. 14. Td1!, Lxd5. 15. c4

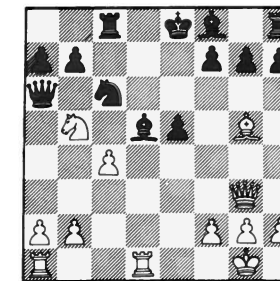
15. -Da5!

Nu går det inte att ta igjen pjäsen på d5 med tornet, och efter 16. cxd5, Dxb5. 17. dxc6, bxc6 har vit ett farligt initiativ, men ställningen är långt ifrån klar. Vad spelar vit?

16. Ld2!, Da6.

En avgörande försvagning av -d8(!) som fortsättningen av partiet eftertryckligt visar. Damen måste lämna diagonalen a5/d8 då 16. -Db6 besvaras av det enkla 17. Le3, Da5. 18. Txd5 då förstaraden nu är garderad jämfört med då löparen stod kvar på c1, eller 16. -Dd8. 17. Lg5 med bättre spel för vit.

17. Lg5!

17. -f6

Följande möjligheter måste analyseras:

A.

17. -Lxc4. 18. Dxe5 +, Le6.

(På 18. -Sxe5 følger givetvis 19. Sc7+ och matt i nästa drag). 19. Tac1! (19. Sc7+?, Txc7. 20. Dxc7, Db6) med det avgörande hotet 20. Txc6, Dxc6. 21. Sc7+!, om 19. -Le7 så enkelt 20. Dxc7 osv. eller 20. Sd6+!, Lxd6. 21. Dxd6 följt av Txc6 + +.

B.
17. Le6!. 18. Dxe5! med bättre spel för vit, då svart saknar drag. Ett av många hot är 19. Td6 och Txc6 +.

C.
17. -h6. 18. Txd5, hxg5. 19. Dg4 + +.

18. Txd5, Le7.

Eller 18. -fxg5. 19. Dg4 + +.

19. Dg4, Kf7.

Efter 19. -0-0 vinner 20. Lh6 kvalitet.

20. Td7, Thd8.

Vit vinner också efter 20. -fxg5. 21. Sd6+, Kg6. 22. De4 +.

21. Sd6+, Kf8. 22. De6, oppgitt.

(Komm. av IM Christer Niklasson).

7.

FRANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik

Sort: Bjarne Jacobsen sr., Bodø

NM 1950 i Narvik, skjønnhetspremie.

1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. Sc3, Sf6. 4. e4, Sfd7. 5. Dg4?!

Bjarne Jacobsen sen.

Hvit går inn i Gledhill-varianten (som nok er i dristigste laget for de fleste spilleres vedkommende). Alternativene er 5. Sce2 (for å besvare 5. -c5 med 6. c3) og 5. f4.

5. -c5. 6. Sf3?!

Sikrere er 6. Le3. Teksttrekket innebærer et dubiøst bondeoffer.

6. -cxd4. 7. Sxd4, Sxe5. 8. Dg3, Sg6?

Skjermes g-bonden og frigjør dermed løperen. Men springeren står elendig på g6, og dette viser seg å bli svarts bane. Bedre var 8. -Sbc6, og hvit har neppe kompensasjon for bonden.

9. Sdb5!

Hindrer Ld6 og framtvinger Sa6 siden 9. -e5? strander på 10. Sxd5! Det er interessant å se hvor lekende lett svart blir nedspilt etter sitt fatale 8. trekk.

9. -Sa6. 10. h4!, Df6.

Etter 10. -h5. 11. Ld3, må dama likevel til f6.

11. Le3, De5?

Når det først rakner, så rakner det for alvor! Bedre ar 11. -Lb4 selv om hvit også da står overlegent etter f. eks. 12. 0-0-0 (men ikke 12. h5, Se7. 13. Lg5?, Sf5!).

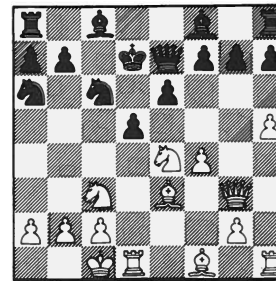
12. f4, Df6. 13. h5, Se7. 14. Sd6+, Kd7.

På 14. -Kd8 kunne ha fulgt 15. 0-0-0, Sf5. 16. Sxf5, Dxf5. 17. Ld3, Df6. 18. f5 med uimotstøelig angrep.

15. 0-0-0, Sc6.

Ikke 15. -Kxd6?. 16. Se4 +.

16. Sde4, De7.

17. Sxd5!, exd5. 18. Txd5+, Ke8.

Tdruvet pga. 18. -Kc7?. 19. f5 +.

19. Sd6+, Dxd6. 20. Txd6, Lxd6.

Med kongen i sentrum og manglende samspill mellom offiserene er det bare et spørsmål om få trekk før svart bukker under.

21. Dxc7, Tf8. 22. Lxa6, bxa6. 23. Te1, Kd7. 24. Td1!

Dette kunne også ha fulgt på 23. -Se7. Hvit vinner nå offiser, og resten er planekjøring.

24. -Kc7.

Eller 24. -Td8. 25. Lc5, Kc7. 26. Dxf7 + osv.

25. Txd6, Kxd6. 26. Dxf7+, Kc7. 27. Dxf7+, Ld7. 28. f5, Te8. 29. Lf4+, Kc8. 30. Dc4, Kb7. 31. f6, oppgitt.

(Komm. av Reidar Jenssen).

8.

NORDISK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik.

Sort: Adolf Olsen, Oslo

NM i postsjakk 1951/52, Kl. M. - gr. 4.

1. e4, e5. 2. d4!?, exd4. 3. c3, dxc3.

Mot en taktiker som Sigurd Svedenborg kan 3. -d5(!) være godt: 4. exd5, Dxd5. 5. cxd4, Sc6. 6. Sf3, Lb4+!. (6. -Lg4?!). 7. Le2, 0-0-0. 8. Le3 fulgt av Sc3 gir hvit initiativet). 7. Sc3, Sf6!. (Utvikling av kongefløyen). 8. Le2, Se4. 9. Ld2, Lxc3. 10. bxc3, Sxd2. 11. Dxd2, 0-0 med omtrent likt spill.

4. Sxc3 c6(?)

Ser ikke taltalende ut, 4. -Sc6!. 5. Sf3, Lb4! fulgt av Lxc3, d6 og ev. Lg4 gir etter min mening svart minst likt spill. Kontrollen over punktet e5 er svært viktig i denne åpningen.

5. Sf3, d6. 6. Lc4.

Svart har allerede problemer med utviklingen pga. manglende kontroll over e5. (6. -Sf6. 7. e5! med sterkt angrep).

6. -Sd7. 7. 0-0, Le7. 8. b4!?

Fantasifullt, tar feltet c5 og forbereder ev. Lb2 (eller La3).

8. -Sb6. 9. Lb3, Le6.

Svart må ha luft!

10. Lxe6, fxe6. 11. Sd4, Dd7. 12. Db3, Lf6?

Varianten 12. -d5. 13. exd5!, exd5. 14. Te1 fulgt av Se6 gir hvit behagelig trykkspill, men det var like-

vel bedre.

13. Sxe6. Ke7!?

Muligens har svart oversett 13. -Lxc3. 14. Dxc3, Dxe6. 15. Dxc7, Df6. 16. Lb2! og hvit viner.

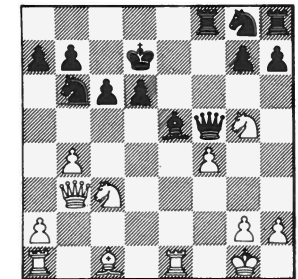
14. Sg5, Tf8. 15. e5!

Linjer må åpnes, da svarts konge står fast i sentrum.

15. -Lxe5.

Ikke 15. -dxe5. 16. Le3 med avgjørende angrep. (Lc5+, Tad1).

16. Te1, Df5. 17. f4, Kd7.

18. Txe5!, dxe5. 19. Sce4!!

Nå blir det plagsomt. Hvits springer truer å hoppe inn både her og der. På f. eks. 19. -h6 følger 20. Se6!! 19. -Se7. 20. b5

Som sagt, linjene skal åpnes.

20. -Sed5. 21. bxc6+, bxc6. 22. Da3!

Hvits dronning trenger nå inn i svarts stilling med avgjørende virkning.

22. -Sc8! 23. Da6, Sde7. 24. La3, Td8. 25. Sc5+, Ke8. 26. Sge6

Truer først og fremst 27. Sxg7+ med dronninggevinst.

26. -Dc2!? 27. Sxd8, Kxd8. 28. Db7, Dd2(!). 29. Kh1!

Forhindrer 29. -Dd4+ med tårngevinst. Slike stille trekk har en sterk psyko-

Adolf Olsen mest kjent som postsjakkspiller, men likevel god motstander ved brettet.

logisk virkning på motstanderen, hva skal han gjøre?
29. -Ke8. 30. Lb4, Dd5. 31. Te1, Kf7. 32. Txe5, Dd1+. 33. Te1, Td8.

Dette tårnet bør normalt røre på seg 20-25 trekk tidligere.

34. h3, Dd6?

Taper forsert, 35. -Dd5 var langt bedre.
35. Se6!, Td7. 36. Lxd6, Txb7. 37. Sd8+, oppgitt.

Dermed røk tårnet på b7 og altså partiet.

Et frisk angrepsparti av en spiller som tydeligvis likte fart i sakene. Hans åpningsvalg er interessant. Hvorfor spille teoridueller i Spansk når man kan spille «sitt eget parti» som f. eks.

Skotsk (1. e4, e5. 2. Sf3, Sc6. 3. d4) eller Nordisk gambit?

(Komm. Av Morten Troll-dalen).

9.

NORDISK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik.

Sort: Th. B. Nystrøm, Oslo.

NM i postsjakk 1953/54, Kl. M.

1. e4, e5. 2. d4, exd4. 3. c3, dxc3. 4. Sxc3, Lb4. 5. Lc4, De7?!

Mot gambiter gjelder det å få brikkene ut hurtigst mulig. Dronningtrekket er ikke utviklende.

6. Sge2

Hvit tilbyr bonde nr. 2.....

6. -Sf6.

...men sort prioriterer utviklingen. På 6. -Dxe4 ville trolig fulgt 7. Db3.

7. 0-0, 0-0. 8. Lg5, e6?

Nytt tempotap. Det truet 9. Sd5, men sort kunne spilt 8. -Dc5. 9. Lxf6, Dxc4.

9. Sg3

Sort er nå i store vanskeligheter. Hvis 9. -d6 så følger 10. Sh5 fulgt av Sxf6, og det kan ikke tillates.

9. -De5.

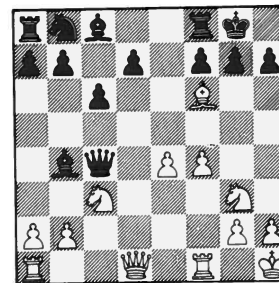
Utilfredsstillende er 9. -Dc5. 10. Lxf6, Dxc4. 11. Dg4, g6. 12. a3!, hvoretter sort blir faretruende svak på de sorte felter rundt skogen.

10. f4!

Tilbyr offisersvinst.

10. -Dc5+. 11. Kh1, Dxc4. 12. Lxf6

i tillegg til det store utviklingsforspranget baserer hvits offer seg også på at den sorte kongestillingen blir ødelagt og lettere vil kunne angripes. Etter slike strategiske vurderinger kan man så gå igang med konkrete variantberegninger for å kontrollere ideen. I postsjakk har man muligheten til å flytte brikkene omkring i timesvis om ønskelig.

12. -Lxc3

Faktisk det eneste mulige bortsett fra å slå løperen på f6. (12. -d6. 13. Le7 eller 12. -Sa6. 13. Dg4). De følgende konkrete og interessante varianter etter 12. -gxf6 er i hovedsak et Frans Larsenprodukt: 13. Sf5 (bedre enn 13. Sh5, Kh8. 14. Sxf6, De6. 15. e5, d5), Kh8. (13. -Td8. 14. Dg4+, Kf8. 15. Dg7+, Ke8. 16. Dg8+, Lf8. 17. Sd6+). 14. Dh5.

A.

14. -d6. 15. Dh6, Tg8. 16. Dxf6+.

B.

14. -Lxc3. 15. Tf3!, De2. (15. -d6. 16. Th3, Lxf5. 17. exf5 og matt). 16. Dh6, Tg8. 17. Dxx7+!, Kxh7. 18. Th3+, Kg6. 19. Th6 matt. Samme kombinasjon følger på straks 15. -Tg8. (16. Dxx7+ osv.).

C.

14. -Tg8. 15. Tf3, Tg6. (15. -d5. 16. Dxx7+). 16. Th3, h6. 17. Sxh6, Kg7. 18. Sf5+, Kf8. 19. Tg3 (truer 20. Dh8+ og matt), Txxg3. 20. hxxg3, Ke8. 21. Dh8+, Lf8. 22. Sd6+.

D.

14. -d5!. 15. Tf3, Lxf5. 16. Dxf5! (16. exf5?, Tg8. 17. Th3, Tg7), Lxc3. (16. -Tg8.

17. Dxf6+, Tg7. 18. Tg3, Lf8. 19. Txxg7, Lxxg7. 20. Dd8+). 17. Txc3 (17. Th3?, Dxe4), Dd4. 18. Th3, Dxe4. 19. Dxf6+, Kg8. 20. Tg3+, Dg6. 21. De7!, a5. (21. -Sa6. 22. Dxb7, Sc5. 23. Dxc6). 22. Dxb7, Dxxg3. 23. hxxg3, Ta6. (23. -Sa6. 24. Dxc6). 24. Tel og vinner.

13. Lxc3

Interessant, men neppe korrekt er 13. Sf5, Lb4. 14. b3, Db5. (15. Sxxg7+, Kf8. 16. Sf5, Tg8). (FL).

13. -d6

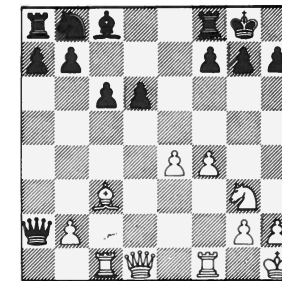
Et fortvilt forsøk på å få tint opp sorts dyppryste dronningfløy. Det er vanskelig å si om 13. -d5. 14. Tc1, Dxa2 er bedre for sort sammenlignet med variantene i komm. til sorts 14. trekk nedenfor. Bl. a. kan stengningen av diagonalen a2/f7 for sorts dronningfløy ha betydning! (FL).

14. Tc1!, f6.

Atter en fallitterklæring, men noe bedre var vel kanskje heller ikke 14. -Dxa2. 15. b3, Da3. (15. -Sd7?. 16. Ta1), da dronningen vil være ute av spill når det hvite angrepet settes inn. (Det er også stor fare for dronningfangst!).

Red. anm. Ved første øyeblikk er 14. -f6 en høyt overraskende beslutning! Da partiet dog er spilt i postsjakk-NMs høyeste klasse må man formode at Nystrøm visste ett og annet om sjakk! Det er altså all mulig grunn til å stoppe opp og prøve å sette seg inn i sorts beveggrunner: Hvit truer 15. Lxxg7, det er klart, og den sorte dronning må følges bort fra c-linjen.

Det mest logiske synes å være 14. -Dxa2, (14. -De6. 15. f5 osv.) og vi har følgende diagramstilling.

Nå følger likefullt det sterke 15. Lxxg7! som ruinerer sorts kongestilling. (Punktet g7/g2 er som kjent det mest sårbare felt i den korte rokadestilling). 15. -Kxxg7. 16. Sh5+.

A.

16. -Kg6. 17. Dxd6+, Kxh5. (17. -Le6/f6. 18. Dxf8). 18. Tc5+, f5. 19. g4+ fulgt av matt. I hovedsak samme gevinstføring på 16. -Kh6.

B.

16. -Kh8. (16. -Kg8. 17. Sf6+ kan forsøres til variant B). 17. Dd4+, f6. 18. Sxf6, Df7. 19. Se8+, Kg8. 20. Sxd6, og sort kommer umulig levende ut av batalien. Vi angir som eksempel en karakteristisk «lekevariant»: 20. -Dg7. 21. e5, Sd7. 22. Tc3, De7. 23. Tg3+, Kh8. 24. e6+, Sf6. 25. Sf7+, Txf7. 26. exf7, Dxf7. 27. Dd8+, Sg8. 28. Te1 og vinner.

Sorts tekstvalg 14. -f6 må altså sees som et meget radikalt middel til å forhindre løperavslag på g7! (FL).

15. Lxf6, De6. 16. Lg5, Sd7. 17. f5!, Dxa2. 18.

Dxd6

Hvits e-bonde er avgjørende. 18. -Sf6. 19. e5, Dd5! 20. De7!, Sg4.

Her hadde Svedenborg sikkert gledet seg til et droningoffer: 20. -Te8. 21. exf6!, Txe7. 22. fxe7, Kf7. 23. Tcd1 eller 22. -Ld7. 23. Tcd1. 21. e6, oppgitt.

Et av de partier som blir bedre jo mere man ser på det! Utad lite spektakulært og tilsynelatende dårlig motstand, men variantmylderet forteller en annen historie. Et typisk spill bak kulissene! (FL).

(Komm. av Arnold Andreassen og Frans Larsen).

10.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik

Sort: Erik Madsen, Fredrikstad

NM 1953/54 i postsjakk, kl. M.

1. e4, c5. 2. d4, cxd4. 3. Sf3, Sf6. 4. e5, Sd5. 5. Dxd4, Sb6.

Bedre er 5. -e6.

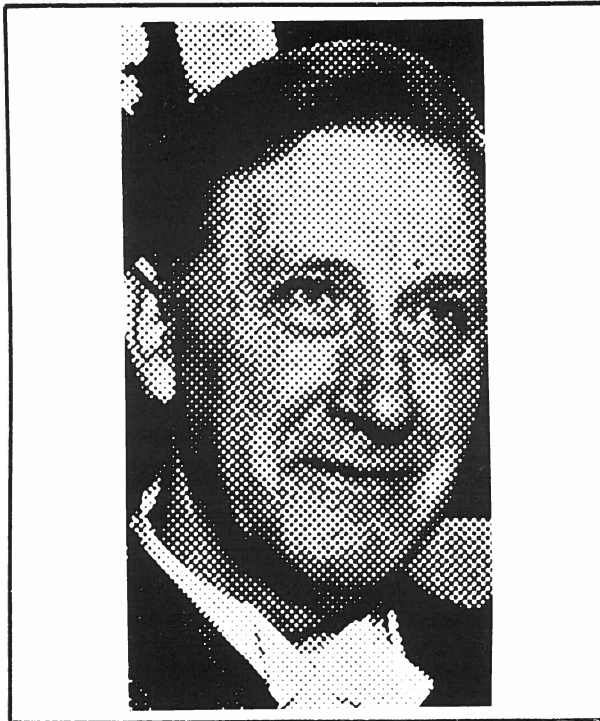
6. Sc3, Sc6. 7. De4, e6. 8. Le2, d5(?)

Sterkt i betraktning kom 8. -d6.

9. Dg4, a6. 10. 0-0.

Hvit har kommet klart best ut av åpningen og har et fritt og aktivt spill, mens sort har problemer med å få resten av offiserene i spill.

10. -Sd7. 11. Dg3, Dc7. 12.

Erik Madsen

Lf4!

Nødvendig og godt.

12. -h6?

Sort fortsetter å spille på den svake e-bonden til hvit, men det viser seg at sort har spilt på en dårlig plan allerede fra det 9. trekk og straffen uteligger ikke.

13. Sxd5!, Da5.

Hvis 13. -exd5 så 14. e6, Da5. 15. exd7+, Lxd7. 16. Lc7, Dc5. 17. Tfe1, og sort er fortapt.

14. Sc3, g5. 15. Ld2, Sxe5.

Bedre var 15. -Sdxe5. Nå er stillingen riktignok materielt likt, men sort står med halvparten av offiserene på

stallen og dessuten kommer også kongen snart under ild fra Svedenborgs velplasserte artilleri.

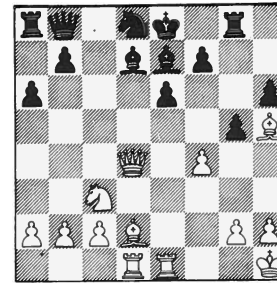
16. Tfe1, Le7. 17. Tad1.

Sentralisering!

17. -Dc7. 18. Kh1, Db8. 19. Sxe5, Sxe5. 20. Lh5!, Sc6. 21. f4(!)

Angrepet mot det sorte kongedømmet er i full gang. Madsen hadde det sikkert ikke godt med seg selv her og vurderte nok om han skulle spandere flere firmerker på partiet.

21. -Ld7. 22. Df2(!), Sd8. 23. Dd4, Tg8.

24. Sd5!

Et avgjørende gjennombrudd. Det truer nå 25. Sxe7, Kxe7. 26. Lb4+, Ke8. 27. Df6, Sc6. 28. Lxf7 matt. 24. -exd5.

På 24. -Sc6 ville Svedenborg fått lov til å briljere med 25. Sf6+, Lxf6. 26. Dxf6, Tf8. 27. Txe6+, Lxe6. 28. Dxe6+(!), Se7. 29. Lb4, Dc7. 30. f5! og hvit vinner i få trekk.

25. Txe7+, Kxe7. 26. Lb4+, oppgitt.

På 26. -Ke8 vinner 27. Df6, og på 26. -Ke6 følger 27. Tel+, Kf5. 28. g4 matt. En meget pen og sterk avslutning av Svedenborg i et feilfritt parti fra hvits side.

(Komm. av Stein Jensen).

11.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik.

Sort: Hilding Mattson, Kiruna

Bykamp Narvik-Kiruna 1954.

1. e4, c5. 2. d4, cxd4. 3. Sf3, Sc6.

En sympatisk trekkfølge.

4. Sxd4, d6(?)

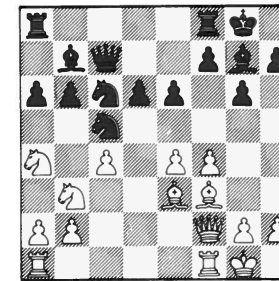
Skal man nu engang spille

«dragen», er det bedre straks å spille 4. -Sf6 eller 4. -g6.

5. c4, Sf6. 6. Sc3, g6. 7. Le2, Lg7. 8. Le3

Hvit hr kommet seg inn i en særdeles behagelig variant av maroczy-oppstillinga.

8. -a6. 9. 0-0, 0-0. 10. f4, e6. 11. Sb3, b6. 12. Lf3, Dc7. 13. De2!, Lb7. 14. Df2, Sd7. 15. Sa4, Sc5.

16. Sxb6!

Bruene var allerede brent. 16. -Dxb6. 17. Sxc5. Her var 17. e5 et morsomt trekk.

17. -dxc5. 18. Lxc5, Dd8?

Det må sies at sort nu hjelper hvit langt på vei. Bedre var 18. -Dc7.

19. Tad1, Dc7. 20. Lxf8, Txf8(?)

Bedre 20. -Lxf8 pga. hvits mulighet e5.

21. e5!, Sa5(?). 22. b3, Tc8.

Nu var ikke 22. -Td8 mulig da hvit tilriver seg d-linja med Td1 etter avslagene.

23. Td3, g5.

Etter dette får hvit også en ev. sjanse til kongeangrep pga. sorts svekkede kongestilling.

24. g3, Kh8?

Sort gjør flere svake trekk, men på den annen side er det vanskelig å se hva

han kan gjøre.

25. Ted1, Lxf3. 26. Dxf3, Dc5+.

Sort søker sin redning i et tapt sluttspill.

Red. anm. Det planlagte 26. -Tg8 (jvfr. g5 og Kh8) er ufarlig etter f. eks. 27. Kh1, Lh6. 28. Td7. (FL).

27. Df2, Dxf2+. 28. Kxf2, Sc6.

Hvit truer 28. Td8+ osv.

29. b4!

Avgjør direkte.

29. -Kg8. 30. b5, axb5. 31. cxb5, Sb4. 32. Td8+, Txd8. 33. Txd8+, Lf8. 34. b6, Kg7. 35. b7, Lc5+.

Eller 35. -Sc6. 36. Tc8.

36. Kg2, La7. 37. Ta8!, oppgitt.

På det tvungne 37. -Sc6 avgjør enkelt 38. Txa7.

(Komm. av Jarl Kvikstad).

12.

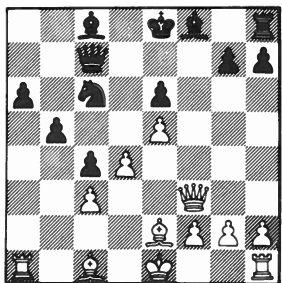
SLAVISK

Hvit: Harald Strand, Kiruna

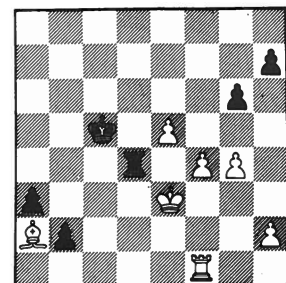
Sort: Sigurd Svedenborg, Narvik.

Bykamp Narvik-Kiruna 1955.

1. d4, d5. 2. c4, c6. 3. Sf3, Sf6. 4. Sc3, dxc4. 5. e4, b5. 6. e5, Sd5. 7. a4, a6. 8. axb5, Sxc3. 9. bxc3, cxb5. 10. Sg5, e6. 11. Sxf7, Kxf7. 12. Df3+, Ke8. 13. Dxa8, Dc7. 14. Df3, Sc6. 15. Le2

15. -Sxd4. 16. cxd4, Lb4+.
17. Kf1, Tf8. 18. Dh3, Df7.
19. Le3, g6. 20. f3, Lb7. 21.
Kf2, a5. 22. Thd1, Ld5. 23.
Lh6, Tg8. 24. Ld2, Lxd2.
25. Txd2, Da7. 26. Dh4,
Tg7. 27. Df4, Tf7. 28. De3,
Db6. 29. Da3, Ta7. 30. Dc5,
Dxc5. 31. dxc5, Kd7. 32.

Txd5+, exd5. 33. Ke3, a4.
34. Kd4, Kc6. 35. f4, b4. 36.
Lf3, Kb5. 37. Lxd5, b3. 38.
Kc3, Kxc5. 39. Lxc4, b2.
(Noch ist Polen nicht verlor-
ren. Sig. S.). 40. Td1, Td7.
41. Tf1, Td4. 42. La2!, a3.
43. g4, Te4. 44. Kd3,
Td4+. 45. Ke3

45. -Te4. 46. Td1, Tc1. 47.
Kd2, Ta1. 48. Lb1, Txb1.
49. Txb1, a2. 50. Txb2,
a1D. 51. Tb8, Dd4+. 52.
Ke2, De4+. 53. Kd1, Dxf4.
54. Tb2, Df1+. 55. Kc2,
Kd5. 56. Kc3, Dh3+. 57.
Kb4, Dxc4+. 58. Oppgitt.

På langt nær det mest
helstøpte Svedenborg-parti,
men vi syntes det hørte med
i samlingen! (FL).

TREKK TIL

KRISTENSENS

Kolonial

Tore Hunds gt. 48

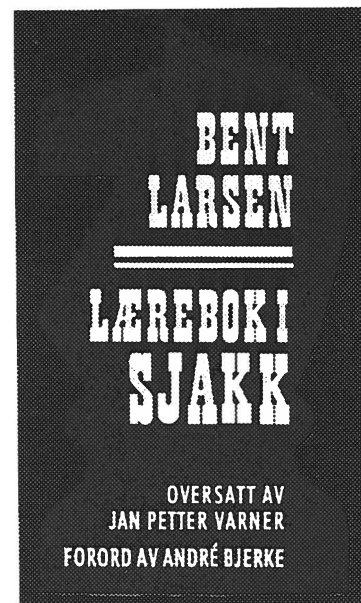
Narvik

Telefon 42 137

«Både som læremester og sjakkskribent er
Nordens sjakkhøvding i særklasse. Anbefales!»

B O I Norsk Sjakkblad.

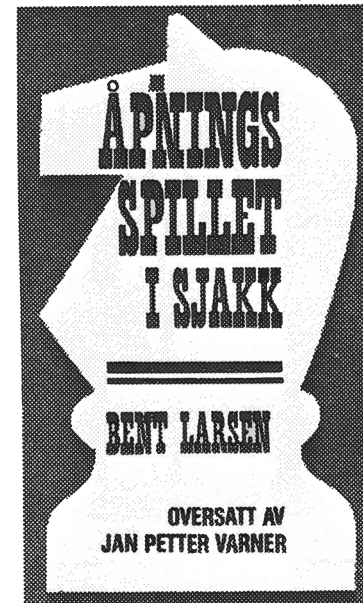
«Underholdende sjakkbok

La det med en gang være sagt at denne boken er skrevet av en mann som kan sitt fag. Dansken Bent Larsen har i et drøyt snes år tilhørt den absolutte verdenselite blant sjakkspillere — faktisk har han ved et par anledninger vært meget nær verdensmesterskapet. Også som sjakkskribent er Bent Larsen meget anerkjent.

Det store fortrinn ved denne boken er... at den er underholdende skrevet. Den er godt krydret med anekdoter og den inneholder et vell av overraskende synspunkter og originale tanker... kan... trygt anbefales.

Bernt Nordby

DREYERS

«Utmerket sjakkbok.

I forordet til sin nye bok om «Åpningsspillet i sjakk» skriver den danske stormester Bent Larsen at målet har vært å skrive en bok som selv en nybegynner kan forstå, men som også en spiller av første klasse kan lære noe av. Denne anmelder kan bekrefte at Larsen har lyktes iallfall med første del av oppgaven. Utover i boken er det dessuten et slikt vell av raffinerte eksempler og variasjonsmuligheter at det også er meget trolig at mer avanserte sjakkspillere her har mye å hente.

Anbefales alle sjakkinteresserte.

CJB

Pris: Hft. kr. 48,— pr. bok.

FORLAG

BJØRG PARFYMERI

DRONNINGENSGT. 40

NARVIK

FOR HAN OG HENNE

ALLE VEIER FØRER TIL

SENTRUM

DAGLIGVARER - KIOSK

8530 Bjerkvik — tlf. 52 265

SPILL SJAKK

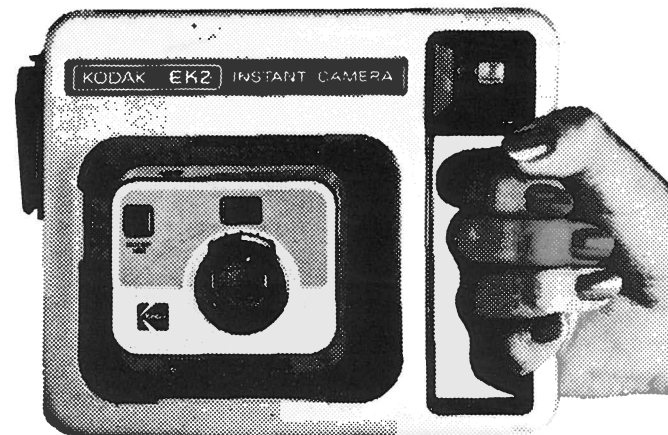
OG SETT FARGE PÅ TILVÆRELSEN!

TREKK TIL

LINDAHL'S FARGEHANDEL

Kongensgt. 32 — Narvik

MALING — TAPETER — GULVBELEGG

GRIP SJANSEN:

Kodak's rimeligste
kamera for
øyeblikksbilder

3 ÅRS GARANTI

OTTO ARNHOLDT

Kongensgt. 22
NARVIK

Telefon 082-42 259

Sølv er ikke nederlag

NM 1956

«Narvik-gutten Sigurd Svedenborgs solide innsats i mesterklassen er fremdeles dagens samtaleemne her. Hvis det lykkes for ham å hjemføre Norgesmesterskapet, vil det være første gang Nord-Norge erobrer denne tittelen. Det vil ha en voldsom betydning for utviklingen av sjakklivet i Nord-Norge, men det vil skaffe Forbundet endel problemer å ha Norgesmesteren så langt unna det vanlige sentrum for sjakk — Oslo.»

Linjene er hentet fra en sørnorsk avis og skrevet omtrent midtveis i turneringen. Mye rart ble forfattet under inntrykket av Sigurd Svedenborgs (og Nord-Norges) sensasjonelle inntreden i norsk toppsjakk, og det er ikke tvil om at Nord-Norge generelt og nord-norsk sjakkliv i særdeleshet for mange var et ukjent og eksotisk fremmedlegeme på linje med f. eks. samisk folklore o. l. Til og med en kjenner som Olaf Barda hadde i sin sjakkspalte følgende blomstrende omtale:

«Den nord-norske mester Sigurd Svedenborgs sterke innsats i toppklassen vakte stor oppmerksomhet over hele Nord-Norge, og naturligvis særlig i hans hjemsted Narvik, hvor hele byen had-

de fulgt spent med i hans kamper gjennom aviser og radio. Svedenborg mottok hundrevis av gratulasjoner etter hjemkomsten, og både sjakk- og ikke-sjakkspillere, fra sognepresten via politimesteren og rådmannen ned til mannen i gata, var sterkt interessert, og det er skapt en goodwill som har styrket Narvik Sjakklubs posisjon».

Det skal i rettferdighetens navn tilføyes at dette bare var en del av sannheten. Svedenborgs kampglade og innfallsrike angrepssjakk var selvsagt en sterkt medvirkende årsak til den velvillige interesse. Selv om Sigurd ikke produserte noen direkte glanspartier i dette NM (vi er fullt på det rene med at han fikk skjønnhetspremien mot Krogdahl!), er partikvaliteten jevnt god. I så henseende skal det selvsagt ikke utikkes under stolen at motstanderne lå på et høyere nivå enn hva Sigurd Svedenborg var vant til fra den hjemlige arena.

Sett på bakgrunn av at mesterskapet ble arrangert såpass langt nord som Steinkjer, var det ikke uventet at flere toppspillere unnlot å stille opp — vi tenker i første rekke på Olaf Barda, Einar Haave, Erling Myhre og Aage Vestøl. «Fulltallig»

har imidlertid et NM uhyre sjeldent vært, og det er på grensen til tøv å påstå, slik enkelte sør-norske sjakkinteresserte har gjort, at NM 1956 var å betrakte som et slags B-mesterskap. Et blikk på turneringstabellen forteller klart og tydelig at mange dengang kjente og sterke sjakkspillere var å finne på startstreken.

Vi runder av med atter en gang å gå tilbake til kildene. Nedenstående er «sakset» fra «Trønderavisa» av 4. juli 1956, og denne fornøyelige og interessante øyeblikkskildring fra begynnelsen av mesterskapet kan danne en passende avslutning på vår omtale av NM 1956.

«Avslutningen av hengepartiet mellom Svedenborg og O. B. Morcken, Oslo Schackselskap, ble et meget hardt oppgjør, og det gjorde det ikke lettere for spillerne at temperaturen i turneringslokalet lå mellom 25 og 30 grader.

I midtspillet tiltvang Svedenborg seg en ledelse på en bonde, og dette skulle senere vise seg å bli avgjørende for utfallet av partiet. Svedenborg spilte hele tiden metodisk og sikkert og ga aldri fra seg den knappe fordel. Partiet gikk over i sluttspill etter at alle

offiserene unntatt dronningene var utskiftet. Svedenborgs stilling var en stund så vanskelig at mange av tilskuerne tvilte på at han kunne klare å utnytte sin knappe fordel, og Morcken tilbød da også flere ganger remis. Narvik-spilleren avslø imidlertid klokkelig ethvert remistilbud.

— Spiller du fremdeles på gevinst? spurte Morcken en gang.

— Ja, jeg forsøker da det, lød svaret. Og det tror jeg også Morcken ville gjort i mitt sted!

— Nei, det er jo teoretisk umulig å vinne i denne situasjon.

Svedenborg repliserte straks:

— Jeg tror ikke teorien befatter seg med denne stillingen, så kanskje kan vi tilføre den noe nytt!

Og dermed fortsatte partiet. Spenningen ble større og større, både for spillere

og tilskuere. Begge spillerne brukte lang betenkningstid for hvert trekk og spaserte utålmodig frem og tilbake i lokalet mens de ventet på at motparten skulle trekke. Morcken som spilte svart, satte igang en serie dronningsjakk på hvits konge. Det var tydelig hans hensikt å oppnå remis enten ved evig sjakk eller ved trekkjentagelse. Men Svedenborg unngikk behendig enhver fare, og etter at han i sitt 73. trekk hadde utmannøvrert svarts dronning og samtidig truet med å spille sin fribonde opp til forvandlingslinjen i løpet av få trekk, la Morcken ned sin konge som tegn på at han ga opp. De to spillerne ga hverandre hånden, og dermed var det partiet avgjort som mange betraktet som en slags finale.

— Var De aldri fristet til å motta Morckens tilbud om remis under partiet, spurte vi Svedenborg etter seieren?

— Nei, jeg hadde jo en fordel, og dessuten pleier jeg nesten aldri å spille på remis. Det får enten bli seier eller nederlag.

— Hvem betrakter De som de sterkeste konkurrentene i kampen om mesterskapet?

— Det er vanskelig for meg å svare på, jeg har jo aldri deltatt i et Norgesmesterskap tidligere og aldri spilt mot de sterkeste spillerne sørfra. Men etter hva jeg har hørt, skal Thor Støre og Morcken være to av de verste å hankses med.

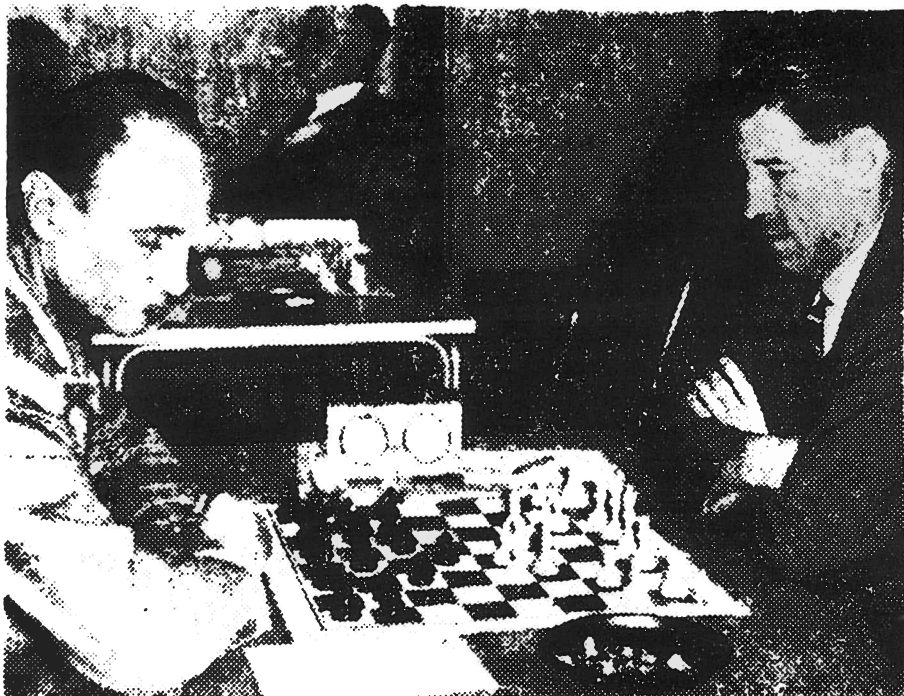
Svedenborg er kasserer av yrke og 38 år gammel. Sjakk har han spilt i 25 år.

Etter å ha vunnet over Morcken, gikk Svedenborg, uten pause bort til neste bord hvor han også avgjorde hengepartiet mot P. Monsen jr. til sin fordel. Dermed hadde han gått igjennom tre runder uten å avgi poeng.»

FRANS LARSEN

NM 1956

1. Otto B. Morcken, Oslo	-2	=4	+6	+9	=3	+8	=5	+10	+7	6.5
2. Sigurd Svedenborg, Narvik	+1	+7	+10	-4	=6	+9	+3	-8	-5	5.5
3. Thormod Østeraas, Oslo	=9	=10	+8	=5	=1	+7	-2	+4	=6	5.5
4. Thor Støre, Oslo	+5	=1	=7	+2	+10	-6	=9	-3	+8	5.5
5. Georg Christiansen, Stabekk	-4	-6	=9	=3	+8	+10	=1	=7	+2	5.0
6. Edvard Sterud, Hamar	-8	+5	-1	-7	=2	+4	+10	+9	=3	5.0
7. Arne S.B. Krogdahl, Oslo	+10	-2	=4	+6	=9	-3	+8	=5	-1	4.5
8. Th. Pettersen, Drammen	+6	+9	-3	=10	-5	-1	-7	+2	-4	3.5
9. André Fossum, Oslo	=3	-8	=5	-1	=7	-2	=4	-6	-10	2.0
10. Petter Monsen, Bergen	-7	=3	-2	=8	-4	-5	-6	-1	+9	2.0

Vi må nøye oss med en dårlig «repro» fra det legendariske møtet mellom Sigurd Svedenborg og Otto B. Morcken. Morcken ble mester, men Sigurd vant deres Innbyrdes oppgjør. Vi skal ikke glemme de legendariske utsagn Sigurd kom med da Morcken bød remis og som bedre enn noe sier hva Sigurd Svedenborg stod for som sjakkspiller og menneske.

13.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg,
Narvik.
Sort: Otto B. Morcken
Oslo.

NM 1956 i Steinkjer, landslagsklassen.

1. e4, c5. 2. Sf3, d6. 3. d4, cxd4. 4. Sxd4, Sf6. 5. Sc3, a6.

Mitt yndlingsforsvar mot 1. e2-e4! Hvits valg er kanskje det mest sjanserike mot Najdorf.

6. f4, Dc7(!)

Avventer hvits løperutvikling (e2 eller d3) for å spille e5 (e6).

7. Le2!?, e6.

Bra er 7. -e5(!), 8. Sb3, Le7 gir «6. Le2, e6-varianten» og etter 8. Sf3 bør løperen stå på d3. Vanlig er 7. Ld3, Sbd7 fulgt av e7, -e5.

8. Lf3!?, Le7. 9. 0-0, 0-0. 10. Kh1, Sc6. 11. Le3, Sxd4. 12. Lxd4, e5.

En kjent manøver hvor svart får mer luft.

13. Le3, b5.

Jeg foretrekker 13. -Le6.

(14. Sd5, Lxd5!). Med hvit løper på f3 bør svarts stå på e6, mot Ld3 bør spilles b5 og Lb7.

14. Sd5?!

Jeg liker ikke dette trekket fordi svakheten på d6 ikke lenger blir svak, og svart kan få spill i e-linja.

14. -Sxd5. 15. exd5, exf4?

Kvitterer for feilen, mye sterkere er 15. -Lf6! Etter 16. fxe5, Lxe5! står løperen sterkt, og svart utøver press mot hvits dronningfløy.

16. Lxf4, Lf5?!

Mulig er 16. -Lf6.

17. c3, Lf6. 18. a3!

Hvit har nå sikret sin sårbare dronningfløy.

18. -Tfe8. 19. Dd2, Le5. 20. Tae1, Lxf4.

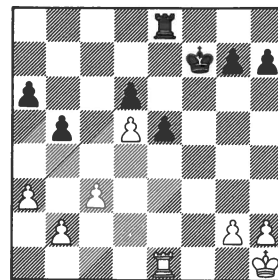
Hvit truet avslag på e5 fulgt av d6 og slag på a8.

21. Dxf4, Ld3!. 22. Tg1, Lg6.

Typisk i disse stillingene er at begge parter har problemer med å finne en plan. Kampen står nå om e-linja.

23. Te3!, Te5. 24. Tge1, f6. 25. Lg4, Tae8. 26. Le6+, Lf7. 27. Txe5, fxe5. 28. Lxf7+, Dxf7. 29. Dxf7+, Kxf7.

Kruttrøyken har lagt seg, og vi er over i et tårnsluttspill. Jeg vil bedømme det som fordelaktig for svart. Han har fribonde i e-linja og kan få et sterkt felt for kongen på e5.

30. Kg1, Tc8?

Riktig var etter min mening 30. -e4!. 31. Kf2, Kf6. 32. Ke3, Ke5. 33. Td1, Tc8! med planen Tc4, a5 og b4 med gjennombrudd på dronningfløyen. (34. Td4, Tc4!). Svart har da føringen i partiet. Etter 30. -Tc8? overtar hvit initiativet.

31. Kf2, Tc5. 32. Td1

Manøveren med e5-e4 er nå umulig å gjennomføre.

32. -a5!?. 33. Ke3, b4?! 34.

axb4!, axb4. 35. a4!

Nå har hvit fått en triumf — en fri a-bonde!

35. -Ke7. 36. Ta1, Ta5.

Sammenlign stillingen med slik den var ved 30. trekk. Nå er det hvit som dirigerer.

37. b3, Kd7. 38. Ke4, Kc7.

Kongen skal bort for å utføre sin plikt, blokkere a-bonden.

39. Tc1+?

Forspiller kanskje vinsten. 39. Tf1! direkte vinner tid: 39. -Kb6. 40. Tf8! (40. Tf7, Ta7), Ta7. 41. Td8, Kc7. 42. Th8, h6. 43. Kd3 fulgt av Kc4, og hvit vinner minst en av svarts bønder (b4 eller d6).

39. -Te5. 40. Tf1, Tc3.

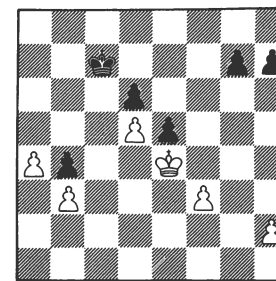
Sikrere var 40. -Kb6. (41. Tf7, Tc7).

41. Tf3!?

Uklart er 41. Tf7+, Kb6. Hvits beste sjanse er nok 42. Td7!, Kc5! 43. Txd7, Txb3. 44. Tc7+, Kb6. 45. Tc6+, Ka5. 46. Txd6, Tb2, og nå er muligens 47. Td8 fulgt av d6 og Kxe5 best, men det er ikke klart.

41. -Txf3. 42. gxf3(!).

Stopper e-bonden slik at svart i praksis ikke har noen fribonde lenger, men stillingen er likevel remis ved riktig spill.

42. -Kb6?

Bedre er 42. -g6! som tar feltet f5 og sikrer det halve poenget. 43. f4, exf4. 44. Kxf4, h6! er remis.

43. Kf5!, Kc5. 44. Ke6, g5. 45. h3, h5. 46. Kf5, g4!. 47. fxd4, hxd4. 48. hxg4.

Svart synes å redde seg etter 48. Kxd4 med 48. -Kd4! (48. -e4??). 49. Kg3-f2-e1). 49. a5, e4. 50. a6, e3. 51. Kf3!, Kd3. 52. a7, e2. 53. a8D, e1D. 54. Da6+ fulgt av Dxd6, men stillingen er langt fra klar.

48. -Kd4!. 49. g5, e4. 50. g6, e3. 51. g7, e2. 52. g8D, e1D. 53. Dg4+!, Kc3. 54. Dc4+, Kb2. 55. a5, De5+. 56. Kg6, De8+. 57. Kf6, Dd8+. 58. Ke6, Dxa5. 59. Kxd6.

Hvit har fordel, men å realisere den er noe helt annet. I fortsettelsen er det ikke lett å angi andre muligheter enn de som spilles, da det finnes et utall av varianter.

59. -Db6+. 60. Kd7, Ka3. 61. d6, Da7+. 62. Kd8, Da5+. 63. Ke7, Dg5+. 64. Kd7, Da5. 65. Ke6, Db6. 66. Ke7, De3+. 67. Kd8, Db6+. 68. Dc7, Df2!. 69. Kc8!

Ikke 69. d7???, Df8 matt!

69. -Kxb3. 70. d7, Df5. 71. Kb8, Db5+. 72. Ka7, Da4+. 73. Kb6!, oppgitt.

Svarts sjakker er oppbrukt, og hvit spiller 74. d8D.

(Komm. av Morten Troll-dalen).

14.

DRONNINGGAMBIT

Hvit: Arne S. B. Krogdahl, Oslo.

Sort: Sigurd Svedenborg, Narvik.

NM 1956 i Steinkjer, landslagsklassen. Skjønnhetspremie.

1. d4, d5. 2. Sf3, Sf6. 3. Lf4, c6. 4. c3, Lf5. 5. Sbd2, h6. 6. e3

Som Frans Larsen påpeker i sine partikomentarer från 1976 bildar de vita bönderna en formation som kan liknas vid en bondeplog. (Krogdahls varemerke i de aller fleste åpningsspill! FL). Vits strategi är anspråkslös, men därför inte ofarlig. Han villi lugn och ro utveckla pjäserna harmonisk och se vad svart företar sig. Med en sådan uppställning förlägger man tyngspunkten av kampen till mittspelet och undvikar forcerade öppningsvarianter. Petrosjan, «bonde-spelaren» framför andra, använda sig med stor framgång av denne fortsättning uner 60-talet. I några av dessa partier angrep svart för hårt och blev med enkla positionella medel bestraffad. Efter Db6 brukade han dra den vita damen till c1 för att undvika bondesvagheter och i mittspelet stöta med c4. Den svarta damen kan då komma att stå dåligt på b6.

6. -Sbd7. 7. Se5, e6. 8. Db3. Beaktande förtjänar 8. Ld3 för att byta av den starka f5-löparen, t. ex. 8.

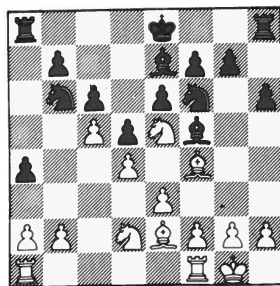
Arne S. B. Krogdahl

-Sxe5. 9. Lxf5 eller 8. -Lxd3. 9. Sxd3 följd av 0-0. 8. -Db6. 9. Le2, Le7. 10. 0-0, a5(!)

Det är klokt av svart att vänta med rockaden då efter ett eventuellt dambyte det kan vara bättre att ha kvar kungen i centrum. Ställningen är nu helt lika. Vit kan fortsätta med 11. a4, men partidraget är fullt spelbart.

11. c4, a4. 12. Dxb6, Sxb6. 13. c5

Logiskt. Vit bör sträva efter bondeangreppet b4-b5 osv. Om nu 13. -Sbd7. 14. b4 följd av b5. Svarts svar är lika iderikt som överraskande!

13. -a3!?. 14. b3!?

Planlöst då vits huvudidé består i att genomföra b5. Efter 14. b4!, Sa4. 15. Tac1 har svart svårigheter att möta motspelet på damflygeln. Ett antagande av offret leder till oklart spel, men där svart inte har de sämre

chanserna, t. ex. 14. cxb6, axb2. 15. Tab1!? (15. Tael?, Txa2. (vinner gör också 15. -Lb4!)). 16. Ld3, Lb4. 17. Td1, Lxd2 osv. eller 15. Tad1, Lc2), Lxb1. 16. Txb1, Txa2. 17. Sd3 (17. Sxc6?!, bxc6. 18. b7, Sd7. 19. b8D, Sxb8. 20. Lxb8, Kd7 med bättre spel för Svart), La3. (17. -Se4?!). 18. Sxe4, dxe4. 19. Sxb2, La3. 20. Sc4! med bättre spel för vit). 18. f3, Sd7. 19. Lc7, c5!? med initiativ. Det materiella läget är ungefär lika, men b2-bonden ger svart goda taktiska chanser. Genom vits passiva 14:e drag hotar a2-bonden att bli en svaghet i slutspelet.

14. -Sbd7. 15. Tac1

Uppmärksammans bör 15. b4!?

15. -0-0. 16. h3, Sxe5. 17. Lxe5, Sd7. 18. Lg3, Tfe8. 19. f3?

Det avgörande felet! Efter 19. b4, den gång främst för att gardera c5-bonden, är vits ställning fortfarande spelbar. Nu följer ett klassiskt gjenombrott med den här bondestrukturen.

19. -e5!

Utnyttjar vits många svagheter längs e-linjen (Le2, e3).

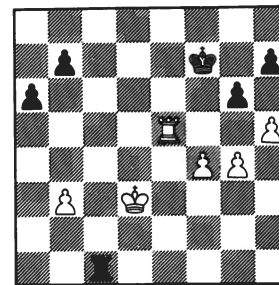
20. Lxe5, Lxc5!

Inte heller 21. Lxg7?, Lb4 eller 21. Lg3, Lxd4 kan hjälpa vit. I fortsättningen satsar på ett desperat motangrepp som är dömt att misslyckas, men de många svagheter på e-linjen gick hur som helst inte att gardera. Man lägger i fortsättningen av partiet märke till hur svag a2-bonden är.

21. dxc5, Txe5. 22. e4,

dxe4. 23. Sc4, Td5. 24. Se3, Td2. 25. Lc4, Lg6. 26. fxe4, Sxc5. 27. e5, Te8. 28. Lxf7+, Lxf7. 29. Txc5, Txa2. 30. Sc4, Ld5. 31. Tf2, Txf2. 32. Kxf2, Ta8. 33. Oppgitt.

Svagheten med a2-bonden belyser ett för många slutspel typiskt kampförlop: motståndarens svaga bönder fixeras (i detta fall med den svarta a3-bonden) var efter de blir ett angreppsmål. Samma idé, fast i en annan ställning, använde Karpov mot Unzicker i den nylingen avslutade turneringen i Munchen. (Karpov spelar vit).

Ställningen är remi, men Karpov gör ett sista försök att spela på vinst genom att fixera svarts h-bonde och sedan söka angripa den med tornet via 7:e raden: 42. h6!?, Th1. 43. g5, Th3+. 44. Kc4, Tf3. 45. Te4, a5!. 46. Kb5, Txb3+. 47. Kxa5, Tb1. 48. Tc4, Ke6. 49. Tc7 remi. Svarts h7-bonde faller (en liten seger!), men det gör också vits f-bonde, så det är inte mycket att spela om.

(Komm. av IM Christer Niklasson).

15.

NORDISK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik

Sort: Petter Monsen jr., Bergen

NM 1956 i Steinkjer, landslagsklassen.

1. e4, e5. 2. d4, exd4. 3. c3, dxc3. 4. Sxc3.

En annen skarp gambitfortsettelse er 4. Lc4. 4. -Lb4. 5. Lc4, De7.

Mer solid er 5. -Lxc3 fulgt av 6. -d6.

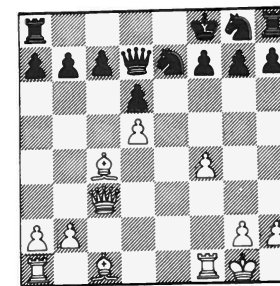
6. Sge2, d6.

For farlig er 6. -Dxe4. 7. Db3 og sorts dårlige utvikling, sentrale kongestilling og eksponerte dronningsposisjon gjør stillingen nærmest umulig å forsvare.

7. 0-0, Lxc3. 8. Sxc3, Le6. 9. Sd5, Dd7. 10. Dd4, Kf8.

Dersom 10. -f6 så 11. Sxc7+.

11. f4, Sc6. 12. Dc3, Lxd5. 13. exd5, Sce7.

14. f5!

Videre fremstøt med f-bonden er den logiske måten å fortsette kongeangrepet på.

14. -Sf6.

Varianten 14. -Sxf5. 15. Dh3 taper for sort.

Red. anm. En mulig vide-

re fortsettelse kunne være 15. -Sge7. 16. Ld3, g6. 17. Lh6+. 18. Tael eller 17. -Ke8. 18. Lxf5 + +. (FL). 15. Lh6, Seg8. 16. Lf4, h6. 17. Db3, Tb8. 18. Lb5, Dd8. 19. Tael, Se7. 20. Lg3, Kg8.

Lite fristende er 20. -Sexd5. 21. Lc4, c6. 22. Da3.

21. Lh4, Kh7.

Om 21. -Sexd5, så 22. Te8+.

22. Lxf6, gxf6. 23. Tf3, Tg8. 24. Tfe3, c6. 25. dxc6?

Til klar gevinststilling fører 25. Txe7, cxb5. 26. Txf7+, Tg7. 27. Txg7+, Kxg7. 28. Dg3+ og dronningen trenger inn via g6.

25. -bxc6. 26. Txe7, Tg7. 27. Txf7, Txb5. 28. Dg3, Txf7. 29. Dg6+, Kh8. 30. Dxf7, Te5. 31. Tf1, De7.

En logisk fortsettelse er også 31. -d5.

32. Dh5, Dg7. 33. h4, Te4. 34. Df3, d5. 35. Tc1, Dg4?

Dette er meget dårlig og ganske unødvendig. Langt bedre er eksempelvis 35. -Dc7, og hvit må forsvare seg mot flere ubehagelige trusler. Etter teksttrekket kommer vi over i et tårnsluttspill der sort med sine mange singelbønder er sjanseløs.

Red. anm. Det hører med til historien at Mønsen på dette stadium av partiet befant seg i en forrykende tidsnød. (FL).

36. Dxg4, Txg4. 37. Txc6, Txh4. 38. Txf6, Kg7. 39. Tg6+, Kf7. 40. Ta6, Tf4. 41. Txa7+, Kf6. 42. Ta8, Ke5. 43. Tf8, h5. 44. f6, h4. 45. Te8+, Kd4. 46. Tf8, Ke5. 47. a3, d4. 48. b4, d3.

49. Td8, Td4.

Også 49. -Ke4. 50. Td6 er håpløst.

50. Txd4, Kxd4. 51. Kf2, Kc3. 52. f7, d2. 53. f8D, d1D. 54. Df3+, oppgitt.

(Komm. av Sverre Heim).

16.

PIRC

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik.

Sort: André Fossum, Oslo

NM 1956 i Steinkjer, landslagsklassen.

Sigurd var den fremste eksponent for det vi kalte «Narvikstilen». Resepten var klar: e4, rask åpning av linjer, angrep i hvert trekk! Vi ser det i dette partiet hvordan Sigurd bare flytter sine brikker fremover — rettet mot motstanderens konge, mens svart tvinges til defensivt spill og tidlig i spillet blir fri for gode trekk.

Åpningen er Jugoslavisk eller Pirc som den ble kalt etter den jugoslaviske mester med samme navn. I 1956 var det lite teori på åpningen. Euwe ga den et par sider i sitt Hefte 9, og Tidskrift för Schack hadde gjengitt noen partier uten fylldige analyser.

Fossum var en av de få som spilte åpningen. Selv har jeg med godt resultat hatt den som hovedvåpen mot e4. Taktisk var det en fordel å spille lukkede varianter mot Sigurd, for slike stillinger mistrivdes han i. I det følgende parti ser vi

hvordan Sigurd spiller sitt spill.

1. e4.

Sigurd sa engang til undertegnede at han spilte e4 fordi han ikke var kommet lenger i sine teoristudier!

1. -g6. 2. d4, d6. 3. Lg7. 4. Sc3, Sf6. 5. Sf3, c5.

Et aggressivt fremstøt som passer Sigurds spillestil!

6. dxc5, Da5. 7. Ld3, Dxc5. 8. De2, Lg4.

Jeg ville foretrukket en mere posisjonell fortsettelse, f. eks. 0-0 fulgt av b6.

9. Le3, Db4?

Nå burde dronningen gått til mere hjemlige trakter!

10. 0-0, Sc6.

Bonderovet på b2 skulle gi hvit sjanser til lynangrepet 11. Sb5! med dobbeltruselen 12. Sc7+ og 12. Tfb1.

11. Sb5, 0-0. 12. c3, Da5. 13. Tad1, a6. 14. b4!, Dd8.

Det trenges ingen inngående analyse for å se at sort står nestbest. Sigurd har fått en stilling han trives med!

15. Sbd4, Dc7. 16. h3, Lxf3. 17. Dxf3, Sd7. 18. Se2, Sd8. 19. h4, e5. 20. f5, Sf6.

Sorts siste trekkserie viser at han er på defensiven, og at Sigurd bestemmer marsj-takten.

21. Lc2, Dc6. 22. Lg5, Db6+?

En bortkastet hevnsjakk. Dronningen trenges i forsvaret, og 22. -Tc8 ville vært bedre.

23. Kh2, h5. 24. Lxf6, Lxf6. 25. Lb3, Kg7. 26. Dh3, a5. 27. fxc6, fxc6. 28. Dd7+

Nå skulle det vært godt for sort å hatt dronningen i

17.

SLAVISK

Hvit: Thormod Østeraas, Oslo.

Sort: Sigurd Svedenborg, Narvik

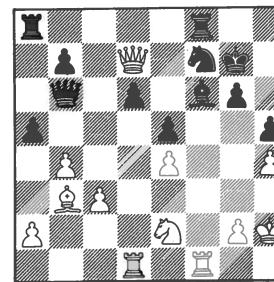
NM 1956 i Steinkjer, landslagsklassen.

1. Sf3, d5. 2. d4, Sf6. 3. c4, c6. 4. cxd5, cxd5. 5. Sc3, Sc6. 6. Lg5, e6. 7. e3, Le7. 8. Ld3, 0-0. 9. Tc1, a6. 10. 0-0, Sa5. 11. De2, b5. 12. Tfd1, Lb7. 13. b3, Tac8. 14. Se5, Sc6. 15. Lf4, La3. 16. Sxc6, Txc6. 17. Tc2, Da5. 18. Sb1, Txc2. 19. Dxc2, Tc8. 20. De2, Le7. 21. Db2, b4. 22. Sd2, Tc3. 23. Sb1, Tc8. 24. f3, Sh5. 25. Le5, f6. 26. Lg3, Sxg3. 27. hxc3, Dc7. 28. f4, Ld6. 29. De2, a5. 30. Tf1, De7. 31. Sd2, e5. 32. Lf5, Tc3. 33. fxe5, fxe5. 34. Dh5, g6. 35. Lxg6, hxc6. 36. Dxc6+, Dg7. 37. De6+, Kh8. 38. Tf7, Tc1+. 39. Sf1.

André Fossum

7. raden og Ta8 i forsvarsposisjon. 28. -Sf7.

29. Txf6!, Kxf6. 30. Tf1+?

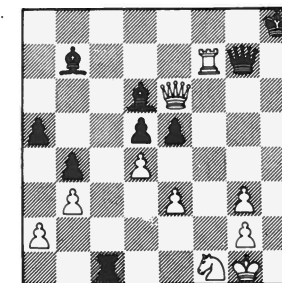
En skjønnhetsfeil i en overlegen stilling. 30. Lxf7! og matt i få trekk ville gitt det riktige bilde av partiet.

30. -Kg7. 31. Txf7+, Txf7. 32. Dxf7+, Kh6. 33. bxa5, Dd8. 34. g3, Txa5. 35. Sg1, Tc5. 36. Sh3, Tc7. 37. Sg5!, Dc8.,

Selvfølgelig ikke 37. -Txf7. 38. Sxf7+. Med en serie energiske og kraftfulle trekk nedlegger Sigurd nå siste rest av sorts motstand. 38. Le6!, Db8. 39. Ld7!, Dh8. 40. Se6, Txc3. 41. Le8!, oppgitt.

Den truede matt på g6 kan bare garderes med 41. -Dh7, men da faller avgjørelsen med 42. Df8+ og matt i neste trekk.

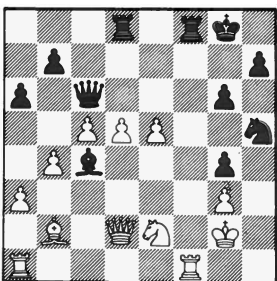
(Komm. av Werner Locckertsen).

39. -Lc8. 40. Txg7, Lxc6. 41. Tg6, exd4. 42. exd4, Te1. 43. Kf2, Kh7. 44. Tf6, Kg7. 45. Kxe1, Kxf6. 46. Kd2, Kg5. 47. Kc1, Kg4. 48. Kb2, Kf5. 49. Oppgitt.

18.

SIGURD SVEDENBORG
Narvik

GEORG CHRISTIANSEN
Stabekk

NM 1956 i Steinkjer, landslagsklassen.

30. -Lxd5 + ??

Der glapp et eventuelt Norgesmesterskap! Etter det korrekte 30. -Txd5! hadde seieren ganske sikkert gått til Sigurd Svedenborg. Siden partiet ble spilt i siste runde, var han dermed kommet å poeng med turneringsvinneren Otto B.

Morcken, og etter reglene ville det blitt stikkamp om Norges mestertittelen. Hvordan det oppgjøret hadde forløpt, vet jo ingen, men det er sakens lov å ha sine anelser!

Tilbake til partiet og muligheten 30. -Txd5! Trekket truer såvel dronning som en ubehagelig avdekkersjakk, samtidig som hvits springer på e2 står lagelig til for hogg. Alt dette blir for meget å passe på for hvit, f. eks. 31. Txf8+. (31. Dh6, Td1+), Kxf8. 32. Dh6+ (32. Tf1+, Kg8. 33. Dh6+, Td1+. 34. Kg1, Txf1+. 35. Kxf1, Df3+. 36. Kg1, Lxe2), Kg8. 33. Kf2 (33. Te1, Td1+), Td3. 34. Sd4 (34. Sg1, Tf3+), Txd4. 35. Lxd4, Df3+. 36. Kg1, Dxc3+. 37. Kh1, Ld5 matt.

Det er ganske uforståelig at slike varianter, som han ellers ville funnet med letthet i lynsjakk, skulle gå Svedenborg hus forbi, men forklaringen ligger vel i en

kombinasjon av nerver (tanken på delt førsteplass!), tidsnød og — hvis man skal tro datidens krøniker — mangel på søvn!

Også i fortsettelsen spilte Svedenborg rystende svakt.....

31. Kh2, Lf3.

Eller 31. -Lh1. 32. Txf8+ osv.

32. Sd4, Dd5. 33. Tae1, Tf5. 34. De3, Sxg3. 35. Kxg3, Th5. 36. Txf3, Th3+?? 37. Kxg4

Selv om en demoralisert Svedenborg spilte videre til 49. trekk, stanser vi klokke her. Dette var ikke Sigurd Svedenborg på sitt beste (!), men vi syntes partiet hørte hjemme i partisamlingen likevel som et slags historisk dokument på hvorfor Nord-Norge måtte vente ytterligere 10 år før landsdelen fikk sin første Norgesmester — Paul Svedenborg i NM 1966.

(Komm. av Frans Larsen).

SJAKK FOLK TREKKER

TIL

GARDINMANNEN Skippergaten 8 — tlf. 82 523.

JOAKIM ABRAHAMSEN EFTF. A/S

TROMSØ

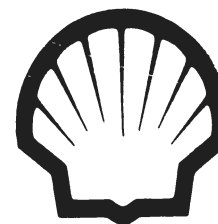
INNEHAVER: ARNE JOHNSEN

VÆR
TANKEFYLT ...

VÆR
VELKOMMEN
TIL

ERIKSEN AUTO

Shell

NARVIK

Dronningensgt. 79 — Tlf. 41 868

INNEHAVER: BERTIL ERIKSEN

BØNDER, LØPERE, DRONNINGER...

*Lykke til med
sjakken*

NARVIK SJÅFØRSKOLE

INNEHAVER: SIGURD HANSEN

Tlf. 43 424 — 8500 NARVIK

like
handlekraftig
som
"Dronningen"

KOLFLAATH

...hele familiens varemagasin
MAT-KLÆR-SKO-UTSTYR-GAVESENTER-KAFETERIA

FREMOVER

Tlf. 082-41090 — 8501 NARVIK

— et godt trekk!

**BRYGGERIENES
SALGSKONTOR**

NARVIK

LEVERING AV ØL OG MINERALVANN!

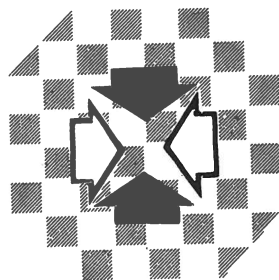
VI HAR UTVALGET OG EKSPERTISEN

Toves Gullsmedsalong

Dronningensgt. 40 — Narvik
Telefon 44345

SENTRUM KIOSK

KONGENS GT. 44

Kommisjonær for Norsk Tipping A/S og Pengelotteriet

Telefon 43 043 — NARVIK

TORGCENTRET

BRUKSKUNST
SOUVENIRER

ARCTIC ANTIQUE

Svein Kristiansen
Tlf. 80 376

TROMSØ

Åpningstider:
09.00 — 16.30

DET STORE UTVALG

i DAMEKONFEKSJON og UTSTYRSVARER,
GARDINER etc.

FINNER DE
BARE HOS

JAN HANSEN

Narvik og Bardu

Fischers Herrekvippering A.s

NARVIK

ALLTID VELKLEDD

MED KLÆR FRA

Rolf
JOHANNESSEN

Dronningensgt. 43/45
Tlf. 42409

8500 NARVIK

Konsolidering

1956 — 1959

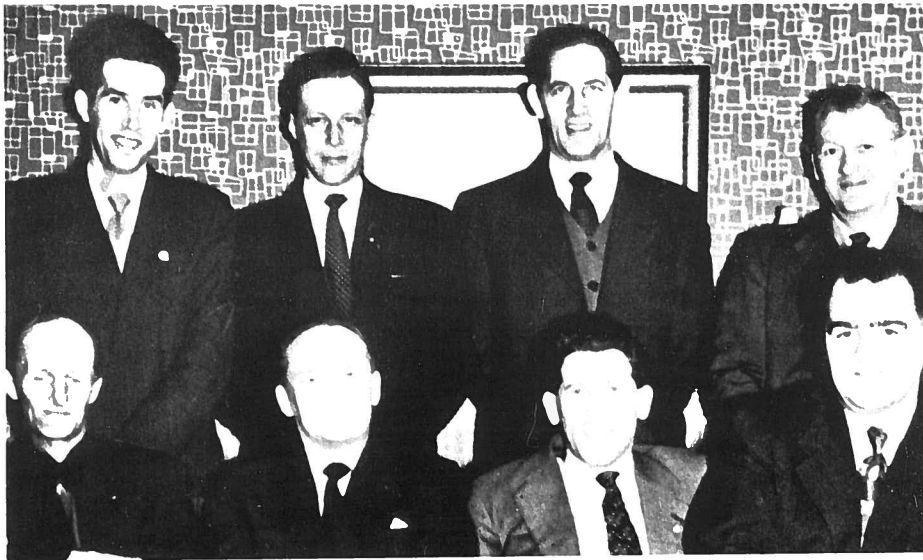
Også i den siste tredjedel av 1950-årene maktet Sigurd Svedenborg å beholde sitt ubestridte lederskap som eneren blant nord-norske sjakkspillere. I NNM 1957 fullførte han sitt annet «hat trick», dvs. å bli nordnorsk mester tre år på rad, mens det i NNM 1959 «bare» ble 4. plass, dog på samme poengsum som Eskild Kristensen, Eivind Kjærstad og vinneren Aage Larsen.

En av de helt store Svedenborg-triumfer overhodet

— i pensjonistalder — er blitt utnevnt til internasjonal mester i postsjakk!

Fullt hus ble det også i Narvik Sjakklubb's klubbmesterskap i 1957 og 1958, samme tittel ble forøvrig erobret også i 1956 og 1959. Derimot ble det ikke flere Narvikmesterskap på Sigurd kom under Kiruna Schackselskaps påsketurnering 1957, hvor Sigurd Svedenborg i tur og orden nedla sine 7 medkonkurrenter. Seieren kommer i enda me-

re flatterende lys når man betenker at samtlige nord-svenske toppspillere stilte opp. Navn som eksempelvis Harry Åhman, Hilding Brynhammar og Sune Grape hadde god klang også lenge sør i Sverige. Som en liten kuriositet kan nevnes at Åhman for ganske nylig Svedenborg henimot 1960. Disse rettene var det Arthur Jarhelle (2) og Erling Svedenborg som tok seg av, noe som meget klart indikerer det høye nivå Narvik-

Gruppebilde av gode sjakkvenner fra de to vennskapsbyene Narvik og Kiruna.

sjakken hadde også i disse årene.

Helklaff ble det heller ingenlunde i Narvik Sjakklubb's 40 års jubileumsturnering i 1959, hvor det var innbudt en rekke toppfolk fra Nord-Sverige og Nord-Norge samt Svein Johannessen, Oslo (norsk og nordisk mester samme år). Turneringen ble som ventet vunnet av Svein Johannessen med Werner Lockertsen, Tromsø, på en litt overraskende 2.plass. Sigurd måtte nøye seg med 7. plass og 3 poeng av 6.

Partimessig er det vanskelig å peke på desidererte topper, men partiene mot Brynhammar (nr. 23.) og Eivind Kjærstad (nr. 25) er overmåte karakteristiske for Sigurd Svedenborgs spillestil.

Sigurd som ivrig tilskuer da IM-Svein Johannessen måtte analysere under Jubileumsturneringen i 1959.

FRANS LARSEN

NNM 1957

1. Sigurd Svedenborg, Narvik	+9	=2	+5	+3	+4	=8	5.0
2. Arthur Jarhelle, Narvik	+10	=1	=3	+5	+6	=4	4.5
3. Hans Eriksen, Harstad	=6	+7	=2	-1	+8	=5	3.5
4. Alfred Nilsen, Bodø	=7	=6	+9	+10	-1	=2	3.5
5. Alf Dagenborg, Narvik	+8	=9	-1	-2	+10	=3	3.0
6. Bjarne Jacobsen sr., Bodø	=3	=4	=8	=9	-2	=7	2.5
7. Eskild Kristensen, Narvik	=4	-3	-10	=8	+9	=6	2.5
8. Werner Lockertsen, Tromsø	-5	+10	=6	=7	-3	=1	2.5
9. Wilh. Urdal, Tromsø	-1	=5	-4	=6	-7	+10	2.0
10. Odd Edvardsen, Narvik	-2	-8	+7	-4	-5	-9	1.0

Kiruna 1957 — Påsketurnering

1. Sigurd Svedenborg, Narvik	+3	+8	+4	+2	+7	+6	+5	7.0
2. Harry Åhman, Kiruna	=5	+3	=8	-1	+4	+7	+6	5.0
3. Sune Grape, Kiruna	-1	-2	+7	+6	+5	-4	+8	4.0
4. Otto Aspheim, Luleå	+8	-6	-1	+5	-2	+3	=7	3.5
5. Hilding Brynhammar, Kiruna	=2	=7	+6	-4	-3	+8	-1	3.0
6. Bernt Nahlin, Kiruna	-7	+4	-5	-3	+8	-1	-2	2.0
7. Arthur Jarhelle, Narvik	+6	=5	-3	-8	-1	-2	=4	2.0
8. Harald Strand, Kiruna	-4	-1	=2	+7	-6	-5	-3	1.5

19.

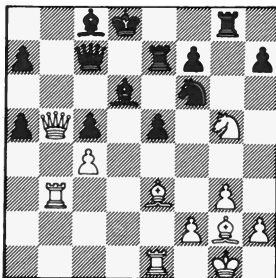
CARO-CANN

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik

Sort: Harry Åhman, Kiruna

Kiruna 1957, påsketurnering.

1. e4, c6. 2. d4, d5. 3. Sc3, dxe4. 4. Sxe4, Sf6. 5. Sxf6+, gxf6. 6. Lf4, Db6. 7. Le2, Dxb2. 8. Sf3, Db4+. 9. Ld2, Dd6. 10. 0-0, Lf5. 11. Dc1, e6. 12. Tb1, b6, 13. Tb3, Dc7. 14. Te1, Sd7. 15. c4, Ld6. 16. Lh6, Tg8. 17. Lf1, c5. 18. g3, Lg4. 19. Lg2, 0-0-0. 20. Le3, e5. 21. dxe5, fxe5. 22. Sg5, Sf6. 23. Da3, Td7. 24. Da6+, Kd8. 25. a4, Te7. 26. a5, Lc8. 27. Db5, bxa5.

28. Td1, Sd7. 29. Tbd3, a6. 30. Da4, Tg6. 31. Se4, Sb6. 32. Da2, Td7. 33. Lh3, Lb7. 34. Sxc5, Lxc5. 35. Lxd7, e4. 36. T3d2, Lxe3. 37. fxe3, Sxc4. 38. Dxc4, Dxc4. 39. Lb5+, Dd3. 40. Lxd3, exd3. 41. Txd3+, Kc7. 42. Td7+, Kc6. 43. Txf7, Lc8. 44. Tc1+, oppgitt.

20.

SICILIANSK

Hvit: Alf Dagenborg, Narvik

Sort: Sigurd Svedenborg, Narvik

NNM 1957 i Narvik.

1. e4, c5. 2. Sf3, d6.

Det andre alternativet er 2. -Sc6, som gir et annet opplegg, jvfr. f. eks. kommentarene til hvits 8. trekk.

3. d4, cxd4. 4. Sxd4, Sf6. 5. Sc3, g6.

Dragevarianten. Andre kjente alternativer er 5. -e6. (Paulsen- eller Scheveningen-variantene), 5. -a6 eller 5. -Sc6.

6. Le2, Lg7. 7. 0-0, 0-0. 8. Le3?!

Unøyaktig. Her ligger forskjellen mellom denne varianten og 2. -Sc6-varianten. Trekket tillater svarts neste befriende trekk. Riktig er 8. Sb3!

8. -d5!. 9. exd5
Eller 9. e5(?), Se4!

9. -Sxd5. 10. Sxd5, Dxd5. 11. Lf3.

Ser fristende ut, mmen 11. c3 er solidere med denne fortsettelsen: 11. -Sd7. 12. Sb3, Dc6 med lik stilling.

11. -Da5. 12. De2, Sc6?!. 13. Sb3.

Eller 13. Sxc6, bxc6. 14. Lxc6, La6! og svart får overtaket.

13. -Dc7. 14. c3, a5. 15. Tfd1.

Hvit bør heller møte angrepet med 15. a4.

15. -e5. 16. Lc5, Te8. 17. De3, a4. 18. Ld6, Dd8. 19. Lf8, Dc7. 20. Lxg7.

Hvit kunne prøve trekkjentagelse med 20. Ld6.

20. -Kxg7. 21. Sc5, e5!

Svart vinner nå forsert of fiser.

22. Le2, b6. 23. Sd3.

Hvit må gi to lette for tårnet. Det er det beste resultat han kan komme ut av bataljen med. Men svarts aktive offiserer blir for sterke.

23. -a3!. 24. b3.

Eller 24. Sb4, Sxb4. 25. cxb4, axb2. 26. Tab1, Txa2 osv.

24. -exd3. 25. Dxe8, dxe2. 26. Dxe2, Ta5!. 27. Td2, Th5. 28. g3.

Hvis 28. h3 er 28. -Lxh3 et anvendelig analyseobjekt. (FL).

28. -Se5. 29. De3, Lb7. 30. Dd4, Dc6!

Nå er hvit forsvarsløs.

31. f4, Dh1+. 32. Kf2, Txb2+. 33. Oppgitt.

På 33. Ke3, Df3 matt.

(Komm. av Thor Støre).

21.

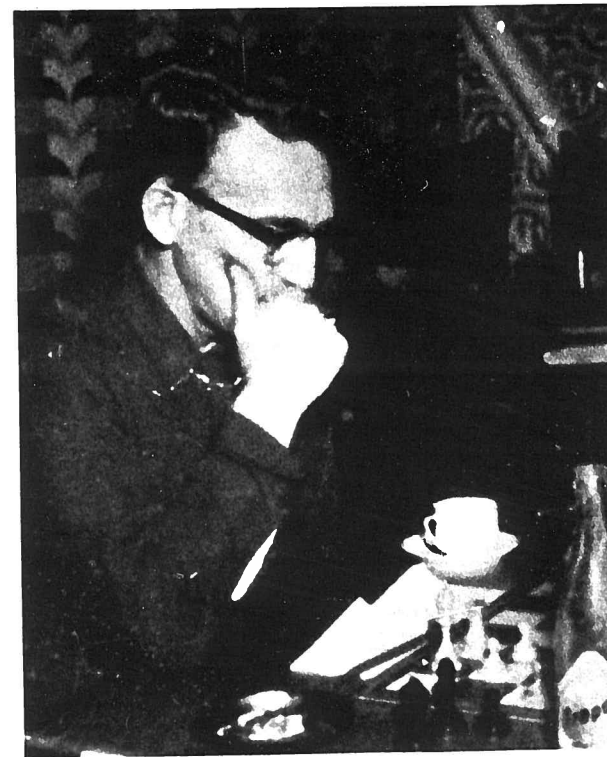
SLAVISK

Hvit: Harry Åhman, Kiruna

Sort: Sigurd Svedenborg, Narvik

Bykamp Narvik-Kiruna 1957.

1. d4, d5. 2. c4, c6. 3. Sf3, Sf6. 4. e3, g6.

Alf Dagenborg, en av mange gode klubbkamerater.

Det är naturligtvis en smaksak vilket system svart väljer, men partifortsättningen ger honom en ganska trång ställning med små utsikter till aktivt spel. Av vad jag hittills har sett av Svedenborg lär denne variant inte passa hans stil särskilt väl. Såväl 4. -Lf5, som löser problemet med svarts sorgelam i Slavisk (Lc8), och 4. -e6 ger aggressivare spel.

Utgångsställningen i Schlechter-varianten. Den första frågan svart bör ställa sig är var han skal

ställa c8-löparen. Möjligt är så väl 7. -Lg4. 8. h3, Lxf3. 9. Dxf3, e6 med en fast men något passiv ställning, som 7. -Lf5. 8. Lxf5, gxf5. 9. b3, Se4. 10. Lb2 +=. Partifortsättningen är inte att rekommendera!

7. -Sbd7?!. 8. cxd5!, cxd5? Svart bör under inga omständigheter öppna c-linjen när b8-springaren redan är utvecklat till d7. Damflygeln blir nu mycket svårt att utveckla och fältet c7 en betydande svaghet. Det minste onda var 8. -Sxd5. 9. e4, Sxc3. 10. bxc3, c5. 11. La3, a6. 12. Tc1 även om vitt även här står bättre.

9. Db3, e6. 10. Ld2, Te8. 11. Tac1, a6.

På längre sikt består svarts motspel i att genomföra e5, men här är det för tidigt: 11. -e5?. 12. Sxd5! (12. dxe5, Sxe5 är fullt acceptabelt för svart =), e4. 13. Sc7, exf3. (13. -Tb8. 14. Sg5!, exd3. 15. Sxf7, De7. 16. Sxe8 + ÷). 14. Sxa8, fvg2. 15. Kxg2, Sg4. 16. Dd5! + ÷. (16. h3?!, Dg5 oklart). 12. Te1?!

Sannolikt överskattar vit sitt nästa drag. Efter 12. a4, med idén a5, Sa4 är svart ordentligt nerpressad.

12. -b5. 13. a4, bxa4. 14. Sxa4, Tb8.

Helt plötsligt har svart fått någonting att spela på — den halvdöppna b-linjen.

15. Dc2, e5!
Utifrån en mycket statisk ställning börjar nu allt fler spänningar skapas, såväl i centrum som på danflygeln.

16. dxe5, Sg4.

Fullt spelbart förefallor också 16. -Sxe5!?. 17. Sxe5, Txe5. 18. Dc7 (18. Sc5, Db6+), Dxc7. 19. Txc7, Se4! =. Svarts något sämre bondställning kompenseras av hans aktiva figurspel. Om nu 17. Dc7 (efter 16. -Sg4) så 17. -Dxc7. 18. Txc7, Sgxe5. 19. Le2, Sxf3 +. 20. Lxf3, Le5!?. 21. Tc2 (21. Ta7, Sf6 =), Sf6 =.

17. Lc3, Sdxe5. 18. Sxe5, Sxe5. 19. Le2, De7. 20. Ld4, Lf5. 21. Dd2, a5!

Garderar inte bara bonden indirekt (22. Dxa5?, Ta8. 23. Db5, Ld7) utan skapar en viktig stödskapunkt på b4. Detta är anledningen till att svart har

större nytta av b-linjen än vit av c-linjen där fältet c5 inte understöds av en bonde. Därav följer att vits kontroll av c5 är av tillfällig natur.

22. Sb6?!
Efter denna tempo-förlust tar svart hand om initiativet. Vit ser i detta skede av partiet för lite konkret och förbiser av allt att döma svarts nästa drag. Bättre är 22. Sc3 eller det komplicerade 22. Tc5 (22. Sc5).

22. -Db7!

På 23. Dxa5 följer givetvis 23. -Sc6. Det är intressant att notera att samtidigt som svart taktiskt hele tiden garderar sine svagheter förstärker han strategiskt sin ställning!

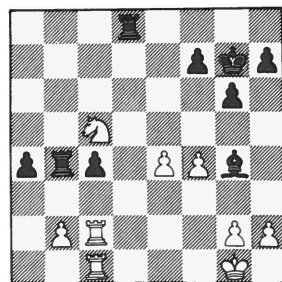
23. Sa4, Db4. 24. Dxb4, Txb4. 25. Sc5

Stormästare Hubner har någongång yttrat att vit ibland kan begå ett par fel utan att därför hamna i en förlorad ställning. Detta är ett sådant fall. I kraft av b-bondens svaghet har svart initiativet, men den vita ställningen är svårforcerad. Nästa uppgift blir nu att byta av den starka d4-löparen som garderar b2, därför... 25. -Sc4!? 26. Lxg7, Kxg7. 27. Lx4, dxc4. 28. e4, Lc8. 29. f4

Hotet var 29. -Te5. Samtidigt aktiveras bonde-majoriteten på kungsflygeln och motiv som e5, Se4, Sf6 (Sd6) kan på längre sikt bli aktuella. Men det är här också viktigt att notera att bondedraget försvagar andra raden vilket det följande kampförloppet visar. Om svart ska ha några reella

vinstchanser är det inte tillräckligt med bare en (b-bonden) svaghet i motståndarens ställning. Såväl c4 som a5-bonden kan dessutom lätt bli angrepsmål för de vita pjäserna.

29. -a4. 30. Te2
En illustration till andra radens svaghet är varianten 30. Ta1, Txb2. 31. Txa4, Tc2. 32. Td1 (annars 32. -Td8), Lg4 följt av Tb8, och svart står bättre. 30. -Lg4. 31. Tec2, Td8.

32. Kf2?

Detta är en kritisk ställning i partiet och först här tror jeg att remigränsen överskrids. Efter 32. Txc4 bör partiet sluta remi:

A.
32. -Txb2. 33. Sxa4, Ta2. (33. -Te2. 34. Sc3 =). 34. Sc2, Tb2 =. 35. h3, Tdd2. 36. hxg4, Txc2 +. 37. Kf1 (37. Kh1 =), Tgf2 +. 38. Ke1?? (38. Kgl =), Th2. 39. Se2 (enda draget), Thxe2 +. 40. Kf1, Tf2 + och Txf4 + +.

B.
32. -Td1 + ? 33. Txd1, Txc4. 34. Td5, och vit står bättre.

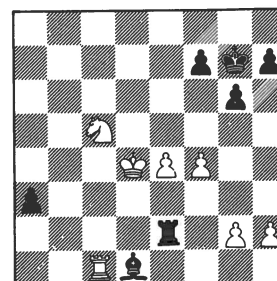
För att kunna utnyttja andra raden måste svart behålla bägge tornen.

32. -Ld1. 33. Txc4, Txb2 +. 34. Ke3, a3. 35. Td4

Det är riktigt att vit ska

försöka byta ett tornpar, även om det i denna ställning inte räddar honom. 35. Sd3 strandar på 35. -Txd3 +. 36. Kxd3, Le2 +. 37. Kc3, Lxc4. 38. Kxc4, Txc2 + +.

35. -Te2 +. 36. Kd3, Txd4 +. 37. Kxd4

37. -a2!

Efter 37. -Lc2 finns möjligheten 38. Ta1, Txc2. 29. Txa3, Txb2. 40. Ta2, Tg2. 41. e5. Om vit antar «offret» måste svart spela exakt för att vinna då samtliga bönder befinner sig på en flygel: 38. Txd1, Td2 +. 39. Txd2, a1D +. 40. Ke3. (40. Kd3, Df1 + leder till samman ställning), Dg1 +. 41. Tf2, De1 +! (41. -Dhx2?. 42. Sd3 =). 42. Te2, Dc1 +. 43. Kd4, Dxf4. 44. g3, Dd6 +. 45. Kc4, Dd1 + +. Svart kan vinna dette slutspel därför att torn och springare inte i tid hinner nå kontakt med varandra. Stod springaren på d3 vore det remi!

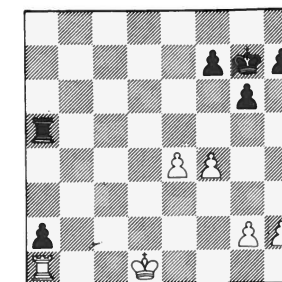
38. Kd3, Tb2. 39. Ta1, Tb5!

Spelar vit nu 40. Kd4 så 40. -Ta5 följt av Lc2-b1.

40. Kd2, Txc5. 41. Kxd1, Ta5.

Harry Åhman var vel den som Sigurd fant vanskeligst av svenskene.

Det är lärorikt att studera hur svart vinner dette slutspel då det är av stor praktisk betydelse. Många av de temaer som här förekommer är typiska för många tornslutspel. Avgörandet kommer att falla på kungsflygeln. Svarts huvuddupp-

gift består i att finne en väg for kungen att tränga in i den vita ställningen. Och det måste ske snabbt då vit hotar med Kc2, Kb2 och Txa2.

42. Kc2, g5!

Mycket fint! Med ens slås hele vits kungsflygel sönder samtidigt som den svarta kungen nu får möjlighet att tränga in i ställningen.

43. g3

På 43. fvg5, Txc5. 44. g3, Th5!. 45. h4 (45. Th1, Txb2 + +), Ta5. 46. Kb3, h5! (Med 44. -Th5 skapades svagheten g3, nu fixeras den). 47. Kb2, Kg6! (47. -Kf6?. 48. Tf1 + och

Ka1). 48. Kb3, Kf6 ÷ +, el-
ler 46. g4, Kf6 ÷ +.

43. -gxf4. 44. gxf4, Th5.

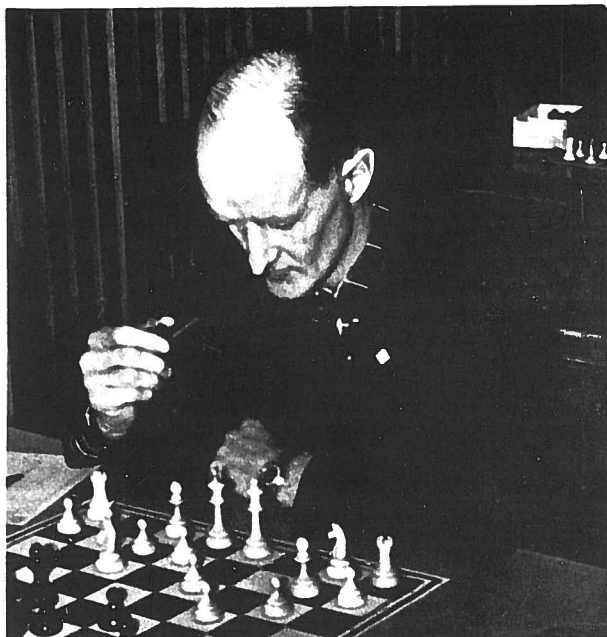
Vit kan inte längre hålla
ihop sin ställning. Om 45.
Th1 så 45. -Txh2+. Resten
av partiet kräver inte ytterli-
gare kommentar.

45. Kd3, Txh2. 46. e5, Kg6.
47. Ke4, Te2+. 48. Kf3,
Tb2. 49. Ke4, Tb4+. 50.
Kf3, Ta4. 51. Oppgitt.

Nu när några ideer har
presenterats är det dags att
återvända till diagrammet och
ställningen efter 41. -Ta5.
Förutom partifortsätt-
ningen har vit ytterligare tre
fortsättningar att pröva: A.
42. Kc1. B. 42. g3. C. 42.
h4. De två sistnämnda ver-
kar ologiska då vit frivilligt
försvarar kungsflygeln,
men de måste likväl analyse-
ras då de syftar till att
förhindra g5.

A.
42. Kc1, Ta4. 43. e5. (43.
g3, Kh6!), Txf4. 44. Txa2,
Te4, och den vita kungen
blir avskuren i slutspelet 3
mot 2. (45. Ta5?, Te2) Dä-
remot är bondeslutspelet 44.
-Tf1+. 45. Kc2, Tf2+. 46.
Kb3, Txa2. 47. Kxa2 remi!
Även efter 42. Kc1 är 42.
-g5 möjligt. 43. fxf5?! (43.
g3 är bättre och det är en
fördel att ha kungen på c1.
Svart måste se upp så han
inte får ett sutspel med h-
och f-bönder där den vita
kungen kommer i spel i tid),
Kg6. 44. h4, Kh5. 45. g3,
Kg4, och svarts kung tränger
in.

B.
42. g3, Kh6!. 43. Kc1, Kh5.
44. Kb2 (44. h3, Ta3!), Kg4.
45. Txa2, Txa2+. 46. Kxa2,

Sune Grape, en av toppene i Kiruna.

Kh3. 47. e5, h5!. (47.
-Kxh2??. 48. g4 ÷ +).

C.
42. h4?, Ta4 eller 42. -h5.
43. Kc2, Ta3 ÷ +.

(Komm. av IM Christer
Niklasson).

22.

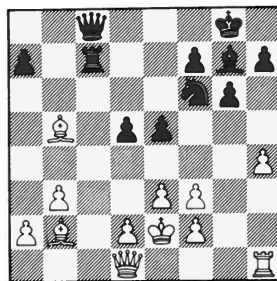
RETI

Hvit: Sune Grape,
Kiruna
Sort: Sigurd Svedenborg,
Narvik

Bykamp Narvik-Kiruna
1958, bord 1.

1. Sf3, d5. 2. c4, c6. 3. e3,
Sf6. 4. Sc3, g6. 5. b3, Lg7.

6. Lb2, 0-0. 7. Tc1, Lg4. 8.
h3, Lxf3. 9. gxf3, e5. 10.
cxd5, cxd5. 11. Sb5, Sc6.
12. La3, Te8. 13. Sd6, Te7.
14. Sxb7, Txb7. 15. Txc6,
Tb6. 16. Tc2, Tc8. 17. h4,
Tbc6. 18. Txc6, Txc6. 19.
Lb5, Tc7. 20. Lb2, Dc8. 21.
Ke2

21. -e4. 22. Lxf6, Lxf6. 23.
h5, Df5. 24. f4, Dg4+. 25.
Ke1, Dg2. 26. Tf1, Lb2. 27.

Lc4, dxc4. 28. Dc2, c3. 29.
d4, exd3ep. 30. Dxd3, c2.
31. Oppgitt.

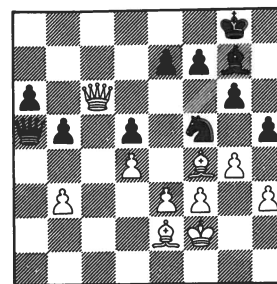
23.

SLAVISK

Hvit: Hilding Brynham-
mar, Kiruna
Sort: Sigurd Svedenborg,
Narvik.

Bykamp Narvik-Kiruna
1959.

1. d4, d5. 2. c4, c6. 3. cxd5,
cxd5. 4. Sc3, Sf6. 5. Sf3, g6.
6. Lf4, Lg7. 7. e3, a6. 8.
Db3, 0-0. 9. h3, b5. 10. Le2,
Sc6. 11. Tc1, Lb7. 12. 0-0,
Sa5. 13. Dd1, Sc4. 14. b3,
Sd6. 15. Se5, Tc8. 16. Dd3,
Sfe4. 17. f3, Sxc3. 18. Txc3,
Da5. 19. Tc5, Dxa2. 20.
Tfcl, Da5. 21. Sc6, Lxc6.
22. Txc6, Txc6. 23. Txc6,
Tc8. 24. Dc2, Txc6. 25.
Dxc6, h5. 26. Kf2, Sf5. 27.
g4

Når sant skal sies står
Svedenborg en smule i un-
derkant, hvilket bl. a. skyl-
des hans besynderlige sla-
viske åpningsvariant — i pa-
rentes bemerket en variant
Sigurd Svedenborg anvend-
te i flere partier og hadde en
sta og merkelig forkjærlig-

Hilding Brynhammar, en av de mange gode svensker Si-
gurd kjempet mot.

het for! En karakteristisk
variant til belysning av sorts
problemer er nå 27. -hxg4.
28. hxg4, Sd6. 29. Lxd6,
exd6. 30. Dxd5, og sort står
overfor en meget vanskelig
og møysommelig forsvars-
oppgave.

Vi er altså kommet til et
partistadium hvor stillingen
begynner å halte, og da er
Sigurd Svedenborg, som
Wicklund-Hansen skriver i
sin introduksjonsartikkel,
ekstra farlig, innfallsrik og
fightervillig.

27. -Lf6!?

En høyst forbløffende
inspirasjon! Tross det redu-
serte antall brikker på bret-
tet ofrer Svedenborg offi-
ser, og hvem skulle tro at
sort med kun dronning set-
ter matt 10 trekk senere?!

Det skal dog innrømmes at
man kan påvise forbedrin-
ger i Brynhammars spill i
det følgende, men som vi
skal se ligger disse feil pri-
mært på den psykologiske
plan. Meget få spillere får
seg til å gå inn i sannsynlige
remisvarianter ev. gi tilbake
overskuddsmaterieff når de
har valget mellom dette og
tilsynelatende reelle vinst-
fortsettelse. I det følgende
skal vi mere konkret se
hvordan det er ment!

28. gxf5, Lh4+. 29. Lg3?!

Sansynligvis har Bryn-
hammar gått temmelig dypt
inn i stillingen og forkastet
29. Kg2 som for remispre-
get, f. eks. 29. -De1. 30.
De8+, Kg7. 31. Le5+ og
nå:

A.
31. -Kh6?. 32. Df8+, Kg5.
33. Dxe7+, og sort blir matt.

B.
31. -Lf6!. 32. Lf1 (eller 32. Lxf6+, exf6. 33. Lf1, g5=), Dd2+. 34. Kh1, De1=. Hvits praktiske remismuligheter etter 31. Lf6 er i det hele tatt meget store, men likevel burde nok hvit gått inn i denne variant!

29. -Lxg3+. 30. Kxg3, De1+. 31. Kf4

Hvits konge må ut på de åpne vidder. Etter 31. Kg2/h2 mister han sin meroffiser og i tillegg renskes han for bønder.

31. -Kg7!

Remis er ikke på dagsorden! (31. -Dxe2. 32. Dxd5=, Dh2+. 33. Ke4, Dc2+. 34. Kf4, Dxf5+. 35. Dxf5, gxf5. 36. b4!).

32. Ld3?

Hvit er ikke innstilt på å gi offiseren tilbake (se komm. til sorts 27. trekk), men dermed vipper vekt-skålen over i sorts favør. Vi må altså se oss om etter andre muligheter for hvit:

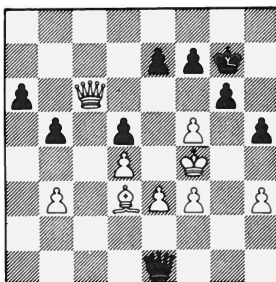
A.
32. fxc6, Dh4+. 33. Kf5 (33. Ke5, Dg5 matt), Dxh3+. 34. Ke5. (34. Kf4, Dh2+. 35. Kf5, e6+. 36. Kg5, Dg3+. 37. Kxh5, fxc6+), f6+. 35. Kxd5 (35. Kf4, e5+ som i tekstspillet), Df5 matt.

B.
32. Dxd5!

a.
32. -Dh4+. 33. Ke5, gxf5. 34. Dc6! og hvit står best.

b.
32. -Dxe2. 33. De5+! og hvit står godt.

c.
32. -g5+! (Hvits konge skal tvinges til e5 for å unngå variant Bb!), 33. Ke5 (ikke 33. Kxg5?, Dg3+. 34. Kxh5, Dxh3+. 35. Kg5, Dg3+. 36. Kh5, f6 og matt), Dxe2. Denne stilling er sansynligvis lik, men ingenlunde avklart.

32. -f6!

Det er i slike situasjoner man blir rød om ørene! Sort truer enkelt og greit matt på to forskjellige måter (33. Dxd5, Dh4 matt eller 33. e4, g5 matt), slik at hvits neste trekk er tvunget.

33. fxc6, Dh4+. 34. Kf5, Dxh3+. 35. Kf4, e5+!

Det er fullt forståelig at hvit har oversett denne overraskende bondesjakk!

36. dxe5, Dh2+. 37. Oppgitt.

Es klappt genau, som tyskerne sier. Forspillet (fra 32. -f6) og selve mattstillingen 37. Kf5, Dxe5 matt er fantastisk!

(Komm. av Frans Larsen).

24.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik.

Sort: Eivind Kjærstad, Mosjøen

NNM 1959 i Bodø.

1. e4, c5. 2. Sf3, a6. 3. d4.

Her kommer 3. c4! sterkt i betraktning siden hvit ikke kan hindres i å følge opp med d4 (jvfr. varianten 1. e4, c5. 2. Sf3, d6/Sc6. 3. c4(?), e5!).

3. -cxd4. 4. Sxd4, Sf6. 5. Sc3, e5.

Poenget med 2. -a6: 6. Sdb5 er forhindret, og svart slipper dermed å sperre kongeløperen med 6. -d6.

6. Sf3

Best. Springerens står for passivt på b3, og på 6. Sf5 er 6. -d5 ubehagelig.

6. -Lb4. 7. Lc4.

I partiet Keres-Olafsson (1959) fulgte 7. Sxe5?, 0-0. 8. Ld3, d5. 9. 0-0, Lxc3. 10. bxc3, dxe4. 11. Le2, Dc7. med fordel for svart.

7. -0-0.

På 7. -Sxe4? følger 8. Dd5!, Sd6. 9. Lb3 med fordel for hvit.

8. 0-0, Lxc3. 9. bxc3, Dc7. 10. Lb3, Sxe4?

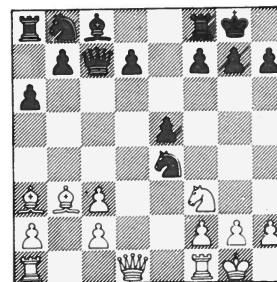
Bedre var 10. -d6, og svart står godt.

11. La3

Enda sterkere virker 11. Te1, f. eks. 11. -Sxc3. 12. Dd2, d6. 13. Lb2, Sb5. 14. a4, Sa7. 15. La3, Td8. 16. Tad1, og hvit gjenerobrer bøndene med klar fordel. (Boleslawski).

Eivind Kjærstad, en av de mange kjente postsjakkspillere Sigurd møtte.

11. -Sxc3?

Har man sagt A, har man altfor lett for å si B! Svart har tre andre muligheter hvorav to er langt bedre enn bonderovet:

A.
11. -Te8?. 12. Dd5, Sf6. 13. Dxf7+, Kh8. 14. Sg5 (truer

15. Dxc8+!), h6. 15. Se4!, Dd8. 16. Sxf6 og vinner.

B.
11. -Sc5!. 12. Dd5, d6. (12. -Sxb3?. 13. Lxf8, Sxa1. 14. Ld6!, Dxc3. 15. Sxe5!, h6. 16. Dxf7+, Kh7. 17. Df5+, Kg8. 18. Lf8! er håpløst for svart), 13. Tad1 (13. Sxe5?, Le6. 14. Dd4, Sxb3!), Le6. 14. Dxd6, Dxd6. 15. Txd6, Sxb3. 16. Txe6!, fxe6. 17. Lxf8, Kxf8. 18. cxb3, Sc6, og svart er fremdeles i live.

C.

11. -d6!. 12. Dd5, Sc5 med overgang til variant B:

12. Dd2

Svart fikk to bønder, men

ligger håpløst etter i utvikling og står til klart tap. Et alvorlig tilfelle av forspising.

12. -Te8.

Eller 12. -Se4?. 13. Db4!

13. Ld6!

Et viktig trekk. 13. Sg5?, d5!

13. -Da5. 14. Sg5, Te6.

Det er ikke annet å gjøre.

15. Sxe6, dxe6. 16. Lxe5, oppgitt.

Løperen kan ikke slås pga. 17. Dd8 matt, og Sc3 er dermed fortapt.

(Komm. av Reidar Jenssen).

25.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik.

Sort: Eivind Kjærstad, Mosjøen

Narvik 1959, jubileumsturnering.

Her møtes to spillere med helt forskjellig spillestil, noe partiet gir et bilde av. Eivind Kjærstad er en av dem som trives i solide forsvarsstillinger, hvor han eventuelt kan fange til seg en bode og vinne på denne, når motstanderen ikke får til et angrep. Dette hjelper ikke denne gang mot en Sigurd Svedenborg som stortrives når han kan sette en bonde i slag, for derved å vinne tempo og komme frem til muligheter i angrepsposisjon.

1. e4, c5. 2. Sf3, Sc6. 3. d4, cxd4. 4. Sxd4, Sf6. 5. Sc3, d6. f4

Et trekk Sigurd aldri lot vente på seg. Så fremt f4 lot seg gjøre, så utførte han det.

6. -Lg4.

Her kommer 6. -Db6 i betraktning.

7. Le2, Lxe2. 8. Sdx2, e6. 9. Dd3!

Dronningen står godt på d3 og har her muligheten til å komme i angrep via g3.

9. -Le7. 10. h3, Sd7. 11. Le3, a6. 12. a3, Da5.

Dronningen blir stående litt malplassert på a5 og spesielt etter sorts neste trekk som ikke truer noe som helst.

13. 0-0, b5? 14. Sd4, Sxd4.

Her burde sort spilt 14. -Tc8!. Dersom nå 15. Sxc6, Txc6. 16. Ld4, 0-0. 17. Dg3, e5!. 18. fxe5, dxe5. 19. Lxe5, Sxe5. 20. Dxe5, Lf6, og sort står godt.

15. Lxd4, 0-0. 16. Dg3.

Nå får hvit dronningen med i angrep hurtig og greit takket være avslaget på d4.

16. -Lf6?

Tillatr hvit å gjøre e5, og sort tvinges til å slå. Åpen

tårnlinje lar Sigurd ikke gå fra seg.

17. e5!, dxe5. 18. fxe5, Ld8. 19. Kh1, Dc7.

Sort prøver å få dronningen i spill igjen.

20. Se4, Le7. 21. Tf4.

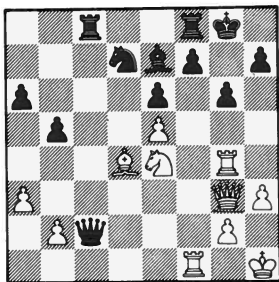
Et godt angrepstrekk av Sigurd. Bonden på e5 kan ikke slås pga. 22. Tg4.

21. -Tac8. 22. Tg4.

Tvinger sort til å spille 22. -g6, noe som svekker kongestillingen.

22. -g6. 23. Tf1, Dxc2.

Sort kan ikke dy seg, han må spise denne bonden, noe Sigurd sikkert hadde regnet med.

24. De3!

Utnytter svarts svake kongestilling.

24. -Dc4. 25. Te1, h5?

Svart har en vanskelig stilling. Dersom 25. -Kg7 følger 26. Sd6!, og etter 25. -Tfd8 følger også 26. Sd6!

26. Dh6!

Tårnet kan ikke slås pga.

27. Sf6 + osv.

26. -Tfd8. 27. Sf6 +!, Sxf6.

28. exf6, Lf8. 29. Txxg6 +!

her får Sigurd anledning til å ofre tårnet, hvorpå sort blir matt i 3 trekk.

29. -fxg6. 30. Dxxg6 +, oppgitt.

Det følger en morsom mattstilling etter 30. -Kh8. 31. f7+, Dxd4. 32. Dg8 matt. Et gjennomført godt parti av Sigurd Svedenborg. Det som særpreget han var at han alltid spilte på angrep og riktig koste seg ved brettet når han fikk ofre en offiser eller to, bare han klarte å sette motstanderen matt, noe som skjedde veldig ofte. Det skulle hans utallige Narvikmesterskap og 8 nord-norske mesterskap være godt nok bevis for.

(Komm. av Kjell Ole Kristensen).

JAKKEMERKER

metall eller stoff

BLAZEREMBLEM • STEVNEMEDALJER • BORDFLAGG
SLIPS • KAMPANJEMERKER • SKILT etc.

ODD SCHIØLL A.S

(02)*11 54 55 - PARKVN. 8 - OSLO 3

SEIKO QUARTZ GJØR MER ENN Å VISE NØYAKTIG TID*

*Maks. avvik +10 sek. pr. måned

Seiko var først ute med quartzur og er idag størst på nettopp quartz. Det derfor naturlig at Seiko stadig presenterer nye tilleggsfunksjoner på sine digital quartzur.

ALARM- CHRONOGRAPHEN

Seiko Chronograph og alarmur. Programmert dag, dato og måned. 60 sek. alarmsignal. Veil uts. i stål fra

KR 1295,-

CHRONOGRAPHEN

Seiko Chronograph. Måler 1/10 sek., mellomtid og 2 slutt-tider. Programmert dag og dato. Veil. uts. fra

KR 985,-

SEIKO QUARTZ
Someday all watches will be made this way.

Importør: Optura Import A/S, Tønsberg

KARLSEN & SØNN
URMAKERE

Dronningensgt. 43/45 NARVIK
Tlf. 42094

BLOMSTER
TIL
SJAKKLIVET
I
NARVIK
OG HELE
NORD-NORGE

Sonia
BLOMSTER

8500 Narvik

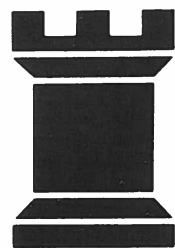
DRONNINGENSGT. 37
TELEFON 43 176

TREKK
INNOM

MAUDE
GATEKJØKKEN

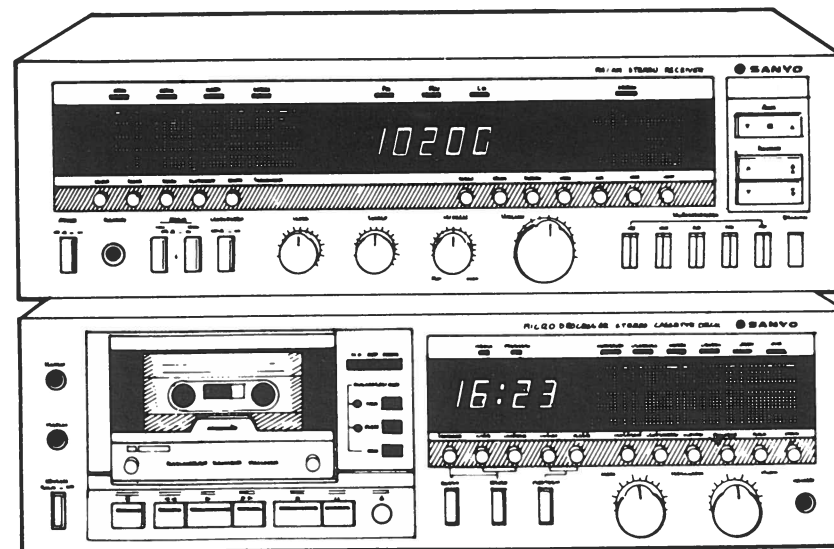
NARVIK

og ta med noe godt
hjem!

TORVET
Telefon 43 299

Når du ikke spiller sjakk
- spill SANYO

RD 7058 Kassettspiller

Dolby støybegrensningsfilter
LED digitalur
Innebygget timer
Topp data
Bygget etter den nye microprocessor
teknikken (relé-styrt)

GCX 7060 Receiver

6 bånd HI-FI Receiver
Selvsøkende LED frekvensdigital
2 x 45 watt sinus 8 ohm.

Jamo-høytalere

Høytalere som matcher
ethvert anlegg fullkomment.
Prisriktige produkter
som må sees og ikke minst høres.

Salg og distribusjon i Norge:

A. HARTVIG LARSEN A/S
Gøteborggt. 38, Oslo 5
Tlf: (02) 35 00 70

KAWO A/S
MUSIKK & HOBBY
Frydenlundsgt. 27 - Narvik
Tlf. 44675

SANYO Jamo S&C

Angrep og forsvar

1960 — 1969

Det er vår påstand at Sigurd Svedenborg i 1960-årene leverte de beste sjakkpartier, hans samlede produksjon sett under ett. Sammenlignet med 1950-tallet, da han oppnådde sine beste resultater, er vinstpartiene fra dengang stort sett mindre glansfulle og også preget av svakere motstand. I parentes bemerket har dette inntrykk nedfelt seg ved gjennomspilling av et stort antall partier — og altså partimateriale som for størstedelen ikke er tilgjengelig i denne samling.

Vi kan bl. a. peke på oppgjørene mot Pål Jensen (nr. 28) som er et særlig vellykket skjønnhetsparti, Wicklund-Hansen (nr. 32), Dag Svedenborg (nr. 36) og Arne Melchior (nr. 42).

At Sigurd Svedenborg i 1960-årene ikke inntok den samme dominerende posisjon som forut skyldtes ikke lavere spillestyrke, men det faktum at han måtte finne seg i å leve i skyggen av det nye kjempetalent Paul Svedenborg. Dog var også andre unge spillere med på å gjøre Sigurd Svedenborgs

posisjon vaklende. Eksempelvis er det en kjennsgjerning at Sigurd fikk lite til mot spillere som Gunnar Johnsen, Sverre Heim og Kjell Ole Kristensen.

Disse forhold anskueliggjøres klart og tydelig i «nord-norsken». Rett nok ble han mester i 1960, men i både 1963, 1966 og 1967 leverte Sigurd Svedenborg fremragende prestasjoner. Det var bare ikke nok. I samt lige mesterskap måtte han se seg forbigått av en bedre spiller, Paul Svedenborg, og

Svedenborg-klanen som analyseteam under radiopartiet mot Karaklaich.

nøye seg med andre plass. De siste NNM i denne perioden, 1968 og 1969, gikk det rent galt med hhv. 6. og 8. plass!

Lokalturneringene viser i noen grad samme tendens. Klubbmester makter han kun å bli i 1961, men fire Narvikmesterskap (1960, 1962, 1967 og 1968) er uenkelig i «overkant» konfrontert med vår påstand!

Siste halvdel av 1960-årene kunne oppvise en rad sterke og godt arrangerte jubileumsturneringer. Det begynte med Bodø Sjakklag og deres 40 års jubileumsturnering. Wicklund-Hansens påstand i «Lofotposten»s sjakkspalte: «...antagelig den sterkeste besatte turnering som har vært arrangert her nord...» er utvilsomt riktig. Vi siterer fra samme kilde:

«Alt på et tidlig tidspunkt ble det klart at kampen om førsteprisene ikke var avgjort. Sigurd Svedenborg dro fra resten av feltet med 4 poeng på de første 4 rundene inntil han måtte gi opp for Åke Olsson (svensk landslagsspiller, FL) i 5. runde. Men samme Olsson tap-

te for Eivind Kjærstad (Mosjøen) i 2. runde, og Kjærstad tapte for Aage Larsen i 5. runde og Sigurd Svedenborg i 3. runde. Siste runde ble intenst spennende da Olsson kom ut i hardt vær mot Erling Svedenborg, og Sigurd Svedenborg ble slått av juniormesteren Tore C. Bremseth. Da så Kjærstad med et nødsstrik slo Wicklund-Hansen, var rekkefølgen klar etter at Olsson fikk remis: 1. Åke Olsson 5.5, 2. Sigurd Svedenborg 5. 3. Eivind Kjærstad 5. 4. Tore Bremseth 5, 5. Aage Larsen 4. 6. Erling Svedenborg 4.» I det slagne felt befant seg bl. a. Alfred Nilsen, Bjarne Jacobsen sr. og Trygve Guttormsen, Trondheim.

Deretter var det Tromsø Sjakkklubs tur å arrangere sjakkturnering! Klubbens 50 års jubileum i 1968 ble markert med den såkalte «Nordkalottturneringen» som var enda sterkere besatt enn Bodøs. Kampen om førsteprisene ble et hardt oppgjør mellom Göran Broström, Umeå (svensk mester) og Svein Johannessen, som førstnevnte avgjorde på best kvalitet, begge 5 po-

eng. Deretter fulgte Paul Svedenborg, Veikko Kasala (Kemi), Axel Ornstein (dengang svensk juniormester) og Gunnar Johnsen, alle 3.5 p. Lenger ned på listen finner man bl. a. Sverre Heim, Hans-Ove Hälén, Umeå (nordisk juniormester), Frans Larsen, Svetlan - Kalinin (Murmansk!), og som nr. 11 med 2 p. av 6 Sigurd Svedenborg! Nest sist kom årets nord-svenske mester Karl-Erik Bodin, Luleå! Sigurd var i årene 1968-69 ikke i sjakkelig toppform, og det måtte man være for å kunne oppnå sterke plasseringer i turneringer som eksempelvis Tromsø 1968.

I Narvik Sjakkklubs 50 års jubileumsturnering i 1969 ble det 3. plass for Sigurd Svedenborg etter Kjell Ole Kristensen og Frans Larsen, og helt på tampen nevnes at Sigurd Svedenborg seiret med 5 poeng i en ikke altfor sterkt besatt påsketurnering i Bodø 1967. På de neste plaser fulgte bl. a. Tore C. Bremseth 4, Rich. Wicklund-Hansen og Erling Svedenborg 3.5.

FRANS LARSEN

NNM 1960

1. Sigurd Svedenborg, Narvik	+3	=4	+5	+6	=2	4.0
2. Werner Lockertsen, Tromsø	=4	+5	+6	=3	=1	3.5
3. Pål Jensen, Tromsø	-1	+6	+4	=2	=5	3.0
4. Erling Svedenborg, Narvik	=2	=1	-3	=5	+6	2.5
5. Odd Gudmundsen, Tromsø	+6	-2	-1	=4	=3	2.0
6. Henry Johnsen, Tromsø	-5	-3	-2	-1	-4	0.0

Arthur Jarhelle, en god klubbkamerat og motstander.

26.

SKOTSK

Hvit: Sigurd Svedenborg,
Sort: Arthur Jarhelle

Narvik-mesterskapet 1960,
vår.

1. e4, e5. 2. Sf3, Sc6. 3. d4,
exd4. 4. c3, dxc3. 5. Sxc3,
Lc5(?)

Trekket er ikke direkte
feilaktig, og stillingen blir
etter 6. Lc4 presis som i
Skotsk gambit. Det beste
hadde vært 5. -Lb4. Det føl-
ger da 6. Lc4, Sf6! og på 7.
e5, d5! eller 7. 0-0, 0-0! 8.
e5, Lxc3. 9. bxc3, d5!

6. Lc4, d6. 7. 0-0.

Sterkere er 7. Lg5, og et-
ter 7. -Sge7 kan fortsettelsen
blir 8. Sd5, f6?. 9. Lxf6,
gxf6. 10. Sxf6+, Kf8. 11.
Dc1! med truselen Dh8 matt
eller Df4.

7. -Le6.

I betraktning bør også 7.
-Sf6 komme.

8. Lxe6, fxe6. 9. Db3, Dd7.
10. e5, d5. 11. Le3, Lxe3.

Dårlig vil også gaffelen
11. -d4 være pga. 12. Sa4!
Det beste er sannsynligvis
11. -Lb6.

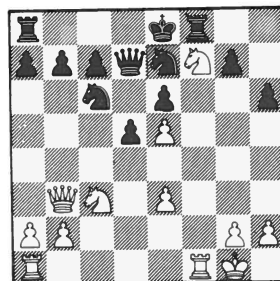
12. fxe3, Sge7.

Tross alt hadde 12. -0-0-0
vært å foretrekke.

13. Sg5, h6. 14. Sf7, Tf8.

Sort gleder seg vel nå til å

vinne springeren, men
hestekjøtt er som bekjent
seigt!

15. Dxb7!, Tb8. 16. Sd6+!

Et slikt bombardement
hadde nok ikke sort regnet
med, og i forskrekkelsen
trakk han.....

16. -cxd6(?)

For så vidt spiller det in-
gen rolle. 16. -Dxd6. 17.
Dxb8+, Sxb8. 18. exd6 er
likevel tapt parti.

17. Txf8+, oppgitt.

På 17. -Kxf8. 18. Dxd7.
En flott avslutning på et
interessant parti!

(Komm. av Edmund For-
selv, 1960).

27.

CARO-KANN

Hvit: Edmund Forselv
Sort: Sigurd Svedenborg

Narvik 1960.

1. d4, d5. 2. e4.

Hansken er kastet —
Blackmar-Diemer gambit!
Det er fremdeles divergeren-
de meninger om korrekthet
av gambiten som i de senere
år er bragt frem i lysset av
E. J. Diemer. Til tross for
en rekke begeistrede tilhengere
har ikke gambi-

ten vunnet innpass i
turneringspraksis. Iallfall er
ikke Svedenborg like bege-
stret for innvitten! Han fører
straks partiet inn i Caro-Kann'ske
baner.

2. -c6. 3. exd5.

Forselv ønsker ikke å inn-
late seg på gamle opptrådte
stier som 3. Sc3, dxe4. 4.
Sxe4, Lf5. 5. Sg3 osv.

3. -Sf6.

Sort ofrer bonde på
utviklingens alter. Rask
utvikling av offiserene var
et av kjennemerkene for
Svedenborgs åpningsstil.

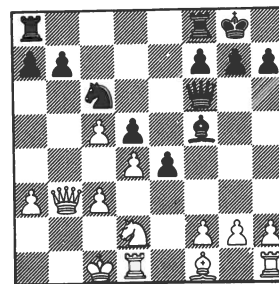
4. c4, cxd5. 5. Lg5, Se4. 6.
Sf3, Sc6. 7. Sc3, Sxg5. 8.
Sxg5, e6. 9. Sf3, Lb4. 10.
a3, Lxc3+. 11. bxc3, 0-0.
12. Dc2, Df6. 13. c5?

Et tempotap som lettere
gjør et gjennombrudd og
åpning av e-linjen for sort.
Det hastet med å få utført
kort rokade for hvit før den
foretaksomme Svedenborg
får utnyttet den hvite kongens
utsatte stilling. Nødvendig
var 13. Ld3.

13. -e5. 14. 0-0-0.

En luftig rokade som var
en direkte konsekvens av
13. c5.

14. -Lf5. 15. Db3, e4. 16.
Sd2.

16. -Sxd4.

Lynet slår ned i hvits leir i
form av et springeroffer.

Edmund Forselv fra den tid Sigurd var alene i toppen.

Selv for dem som aller best
kjente Sigurd Svedenborgs
spillestil og var vant til hans
sjakklige påfunn, kunne slike
lynnedslag komme som en
ubehagelig overraskelse. Nå
er det noe uklart hvorvidt
dette offeret kan karakteriseres
som korrekt. Derimot er en
ting klart: Teksttrekket river
opp hvits bondesentrum og
bidrar til å blottlegge ytterligere
hvits kongesamt at nye taktiske
muligheter åpner seg.

Spilleføringen i ethvert
sjakkparti er preget og på-
virket av spillernes karakter-
egenskaper. Spillet gir mao.
et psykologisk

speilbilde av spillerens ve-
sen. Sigurd Svedenborg var
en fryktet taktiker og angrep-
sspiller. Til tross for dette
knyttet man ikke aggresjon
til hans sjakklige psykogram.
Til det var han som menneske
altfor stillfaren og hensynsfull.
I Sigurd Svedenborgs taktiske
finesser lå det en sunn sans
for sjakkspilletts skjønnhet.
Svedenborg elsket sjakkspillet
som en kunst og ikke som en
slagmark.

17. cxd4, Dxd4. 18. De3,
Df6.

Det beste. Svakt er 18.
-Da1+. 19. Sb1, Tfd8. 20.
Dc3.

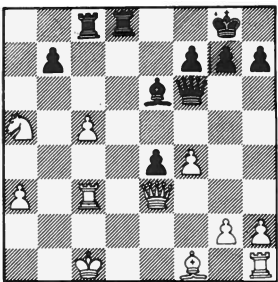
19. Sb3, Tac8.

Sort spiller aktivt for å bibeholde initiativet.

20. Txd5, Le6. 21. Td6, De5. 22. Td3, a5.

Det er intet å hente ved 22. -Lc4. (23. Tc3, Ld3. 24. Dd4). Mer interessant er resultatet av springeravbytte på b3: 22. -Lxb3. 23. Txb3, Txc5+. 24. Kb1, Tfc8. 25. Le2, og sorts muligheter renner raskt ut i sanden. (25. -Tc3. 26. Txc3, Txc3. 27. Dd2).

23. Tc3, Tfd8. 24. f4, Df6. 25. Sxa5.

25. -Td3!

Det avgjørende fremstøt.

26. Txd3.

Tvunget.

26. -exd3. 27. Kd2

Etter 27. Lxd3? følger 27. -Dc3+. 27. De5? strander på dameavbytte etterfulgt av Txc5+.

27. -Db2+. 28. Ke1, Ld7!

Et stille, men drepende trekk. Det er duket for direkte tårnangrep i e-linjen. Bonden på d3 forstyrrer i tillegg hvits forsvarsmuligheter.

29. Dxd3, Te8+. 30. Le2, Lb5!

Det siste avgjørende! På 31. Sc4 følger 31. -Dcl+. Resten er krampetrekninger.

31. Dxb5, Dxb5. 32. Kf2,

Dxe2+. 33. Kg3, Te3+. 34. Oppgitt.

Den direkte årsak til hvits tragedie var at hele to offiserer, Th1 og Lf1, forble i sine båser. Et komplisert og usedvanlig underholdende publikumsparti. Partiet føyer seg godt inn i rekken av morsomme sjakkoppvisninger av Sigurd Svedenborg — sjakkspillet ubestridte monark i Nord-Norge gjennom en årrekke.

(Komm. av Roar Lindblom).

28.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik

Sort: Pål Jensen, Tromsø

NNM 1960 i Tromsø, skjønnehetspremie.

1. e4, c5. 2. d4, cxd4. 3. Sf3, Sc6. 4. Sxd4, e6. 5. Sc3, a6.

Opplegget kan tyde på Taimanow-varianten, men denne spillemåte var nærmest ukjent på den tid partiet ble spilt, så i fortsettelsen styrer artene spillet inn i Schevening-variantens mer hjemlige baner.

6. Le2, Le7. 7. 0-0, Dc7. 8. Le3, Sf6. 9. f4, d6. 10. De1, Ld7. 11. Lf3, Sxd4. 12. Lxd4, 0-0. 13. Td1, Tac8.

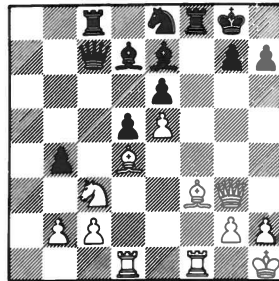
Siden sort besluttet seg for avslag på d4, kunne man ha forventet løperutvikling til c6, enten n å eller i neste trekk.

14. Kh1, b5. 15. e5, Se8. 16. Dg3, d5.

I og med at sentrum sten-

ges får hvit friere spill på kongefløyen. Teksttrekket er dog fullt spillbart. Løperdiagonalen d4/g7 stenges, og Pål Jensen har sikkert kalkulert med at Svedenborg må bringe et mer eller mindre tveegget offer om han vil ha den åpnet igjen.

17. a3, a5. 18. f5, b4. 19. fxe6, fxe6. 20. axb4, axb4.

21. Sxd5!?

Svedenborg lar seg ikke be to ganger! I særdeleshet ikke når springerofferet i tillegg som friste med hvits spektakulære 23. trekk.

21. -exd5. 22. Lxd5+, Kh8.

23. Dh4

Et artig bipoeng: 23. -Lxh4?. 24. Txf8 matt.

23. -Lb5?

Angriper tårn og garderer den truede løper, men ikke desto mindre er dette tapstrekket, og Svedenborg vederlegger det i det følgende med sitt hårde og pågående angrepsspill. Etter det riktige 23. -Lf5! er det vanskelig å se hvordan hvit skal komme videre. Men det skal jo spilles!

24. Le4, h6.

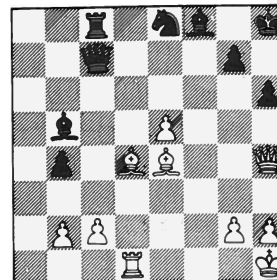
Heller ikke 24. -g6 hjelper: 25. e6+, Kg8. (25. -Sg7. 26. Dh6 fulgt av Lxg6 og matt, ev. 25. -Sf6/Lf6/Tf6. 26. Txf6! osv.). 26. Txf8+, Kxf8.

Pål Jensen, et av de store talenter Sigurd måtte hanskens med.

(26. -Lxf8. 27. e7! med den drepende trussel Ld5+). 27. Kxh7, Ld6. (27. -Lf6. 28. Lc5+). 28. e7+, Dxe7. 29. Dh8+, Kf7. 30. Ld5+ og vinner.

25. Txf8+, Kxf8.

26. Df2!

Med tempovinst kommer dronningen til det sterke punkt f5, hvorefter hvits herredømme på de hvite felt er absolutt. På 26. -Le7. (26. -Kg8. 27. Ld5+) er nå 27. Df5, Kg8. 28. Dh7+, Kf8. 29. Ld5, Lc5. 30. Dg8+, Ke7. 31. Lxc5+, Dxc5. 32. Df7+, Kd8. 33. Lc6+ en meget overbevisende variant.

26. -Lc5. 27. Lxc5, Dxc5. 28. Df5, Kg8.

Hvis 28. -g6. 29. Dxc6, Tc7/De7. 30. Dxc6+, Kg8. 31. Ld5+.

29. De6+, Kh8.

Etter 29. -Kf8. 30. Ld5 med omtrentlige varianter som vist i komm. til sorts 26. trekk.

30. Ld5.

Dermed tvinges sorts konge ut på brettet. Hvis 30. -Sc7/Df8. 31. Dxc8.

30. -Kh7. 31. Dg8+, oppgitt.

Som enhver lett kan overbevise seg om, har hvit forskjellige matbilder på lager etter 31. -Kg6. 32. Le4+, Kh5/g5. 33. De6.

(Komm. av Frans Larsen).

29.

FRANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg
Sort: Ernst Lockertsen

Narvik-mesterskapet 1961, vår.

1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. Sd2, dxe4.

En litt uvanlig fortsettelse som gir hvit det beste spill. Det beste er 3. -c5 eller 3. -Sf6.

4. Sxe4, Sf6. 5. Ld3, b6?

Skaffer hvit gode angrepsmuligheter. Nødvendig var 5. -Sbd7, og fortsettelsen kunne blitt 6. Sxf6+, Sxf6. 7. Sf3, Le7, og hvits stillingsfordel er minimal.

6. Df3!, c6. 7. Se2, Le7. 8. 0-0, Lb7. 9. Te1, 0-0?

Kongen blir plutselig ført rett i skuddlinjen, sveket av sine offiserer på dronningfløyen.

10. Dh3, Sbd7.

Sort hadde holdt stiltingen bedre etter 10. -Sxe4.

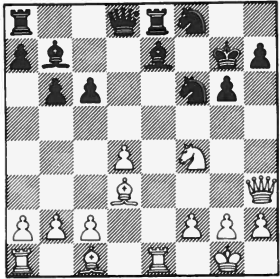
11. Lxe4, f5.
11. Sg5, g6. 12. Sf4, Te8.
13. Sxf7!

Med dette springeroffer baner hvit seg vei inn i sorts forsvarsløse kongestilling.

13. -Kxf7. 14. Dxe6+, Kg7.

På 14. -Kf8 vinner hvit med 15. Sxg6+.

15. Dh3, Sf8.

16. Dh6+ (!), Kxh6?

Ved å anta dronningoffe- ret blir sorts konge hurtig tvunget inn i mattnettet.

17. Se6+, g5.

Eller 17. -Kh5. 18. Te5+ fulgt av matt.

18. Lxg5+, Kh5. 19. Te5!, Se4. 20. Sf4+, oppgitt.

(Komm. av Edmund Fors- elv.).

30.

GUATEMALSK

Hvit: Sigurd Svedenborg,
Narvik

Sort: Rich. Wicklund-
Hansen, Stokmarknes

NNM 1963 i Narvik.

1. e4, b6. 2. d4, La6?!

En åpningsteoretisk rari- tet, men ikke rarere enn at den nord-norske mesterspil- ler Eivind Kjærstad har be- nyttest seg av varianten i en- del postsjakkpartier. Spill-

bar er den muligens!

3. Lxa6

I NM i postsjakk 1961 (Kl. ME) valgte Werner Lockertsen mot Kjærstads guatemalske oppstilling 3. Le2 med fortsettelsen 3. -Lxe2. 4. Sxe2, d5. 5. exd5, Dxd5. 6. Sf3, Sf6. 7. Sc3, Dd7. Etter at Kjærstad hadde slått inn på feil plan i midtspillet (lang rokade) kunne Lockertsen inn- kassere seieren i noen og ty- ve trekk.

3. -Sxa6. 4. Sf3

På 4. De2 er formodentlig 4. -Dc8 Kolombi egg.

4. -e6. 5. 0-0, c5. 6. Sc3

Svedenborg foretrekker å invitere spillet over i Sicili- ansk-lignende baner, men det er selvsagt intet i veien med fremstøtet 6. d5 heller.

6. -cxd4. 7. Sxd4, Lc5(?)

Sort burde utviklet sin dronningspringer til c7 med en gang.

8. Scb5!, Sc7?

På det gale tidspunkt, og dermed kommer sort alvor- lig ut og kjøre! Bedre for- svarsmuligheter synes 8. -Se7 å gi. Etter hvits neste sterke trekk (9. Lf4!) gjør sort det beste ut av situa- sjonen, men så dårlig som stillingen hans allerede er, må dette være en fattig trøst!

9. Lf4!, d6. 10. Sxc7+, Dxc7. 11. Sb5, Dc6. 12. Sxd6+, Lxd6. 13. Lxd6, Dxe4. 14. Te1, Dc6(?)

Sterkt i betraktning kom- mer 14. -Db7.

15. Dg4, Se7(!)

vi har allerede sett at Ld6 var tabu pga. 16. Dxc7 med kvalitetsgevinst, og nå er det sorts tur til å «finte»: 16.

Dxc7?, Tg8 og dronningen kan ikke forlate g-linjen pga. matt på g2!

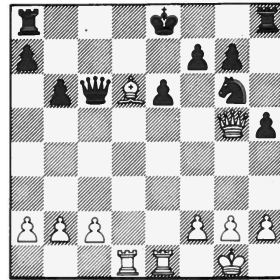
16. Tad1, h5. 17. Dg5, Sg6? Bedre, men utilstrekkelig er 17. -Db7. 18. Td3! og sorts stilling er neppe hold- bar, f. eks.

A.

18. -g6. 19. Tc3, Tc8. (19. -Sd5. 20. Tc7! eller 19. -Dd7. 20. De5). 20. Dxc7+! og vinner.

B.

18. -Td8. 19. Ted1 =, a6. (19. -g6. 20. Db5+! eller 19. -Sf5. 20. Dxd8+!). 20. Lxe7, Txd3. 21. Txd3, Dxe7. 22. Dxc7, og hvit står til vinst.

18. Txe6+!

slike offervendinger had- de Svedenborg alltid et vå- kent og kjærlig øye for!

18. -fxe6. 19. Dxc6+, Kd8.

Ikke 19. -Kd7. 20. Dxc7+.

20. Dxe6

Dette stille trekk truer avdekkersjakk og matt med hvits tårn på d1, derfor..... 20. -Dxc2. 21. Le7+, Ke8.

Matt blir det uansett: 21. -Kc7. 22. Dd7+, Kb8. 23. ld6+.

22. La3 matt.

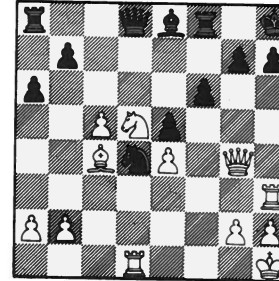
Et tiltalende kortparti av den typen Sigurd Sveden- borg produserte så mange

av: pågående angrepsspill, ikke altfor sterkt forsvar og poengterte offerkombina- sjoner som prikk over i'en.

(Komm. av Frans Larsen).

31.

ALFRED HANSEN

SIGURD SVEDENBORG

Narvik-mestrskapet 1964, vår.

29. Txd4!

Et pent og velberegnet innledningstrekk. Resten kommer mer eller mindre av seg selv, da hvits hensikter allerede er røpet.

29. -exd4. 30. Txx7+, Kxx7. 31. Dh4+, oppgitt.

Det er matt i neste trekk såvel etter 31. -Kg8. 32. Se7 matt som 31. -Kg6. 32. Sf4 matt.

(Komm. av Edmund Fors- elv.).

32.

KONGEINDISK

Hvit: Rich.

Wicklund-Hansen
Bodø

Sort: Sigurd Svedenborg,
Narvik

NNM 1966 i Harstad.

1. Sf3, Sf6. 2. g3, g6. 3. Lg2, Lg7. 4. 0-0, 0-0. 5. d4, d6. 6. c4, Sbd7. 7. Sc3, e5. 8. d5

I en «normalstilling» i Kongeindisk som den vi har etter sorts 7. trekk, er plan- valget i like høy grad be- stemt av spillernes smak som av stillingens krav. Hvit velger å låse centrum straks. En etter min mening bedre og skarpere måte å forsøke å etablere et initia- tiv på er 8. e4. Spenningen i centrum opprettholdes len- gre, og d5 kan ev. utføres på et gunstigere tidspunkt sen- re.

8. -a5.

Sort har et godt springer- felt på c5 og beskytter dette.

9. Lg5?

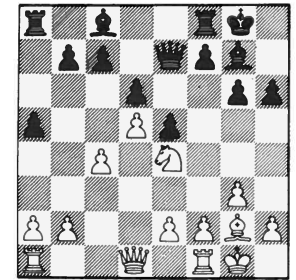
Hvits naturlige plan er å gjennomføre angrep mot sorts bonde på d6 ved bondefremstøt til c5. Denne plan krever gjennomføring av fremstøtet b4. Bedre for hvit er derfor en oppstilling med Tb1 fulgt av b3, a3 og senere b4. Løperen bør da foreløpig forbli på c1. Hvis hvit straks spilte tårnet til b1, måtte han etter 9. -Sc5 stadig ta hensyn til angrep mot tårnet i diagonalen b1/h7, og sort ville også ha fremstøtet e4 som en stadig mulighet. Hvit bør derfor trolig først forebygge disse to taktiske truslene mot sin strategi med 9. e4. Det vide- re forløp kunne eksempelvis bli 9. -Sc5. 10. Se1, Sfd7. 11. Tb1, f5. 12. f3 med rike muligheter for begge parter.

Mer nøyaktig er straks 9. -h6. Det er tilstrekkelig for

sort å kontrrollere feltet c5, det trenger ikke besettes. Sorts hovedplan er klar: an- grep på hvits kongefløy med bønder og offiserer, begyn- nende med f5. Etter 9. -h6. 10. Lxf6, Lxf6. 11. Se4?, Lg7 har sort alle fordeler.

10. Sd2, h6. 11. Lxf6, Dxf6. 12. Sde4, Sxe4. 13. Sxe4, De7.

Bedre er 13. -Dd8 som hindrer åpningen av c-linjen og dermed svekkelsen av bonden på d6.

14. c5!, f5

Dersom 14. -dxc5, så f. eks. 15. Tc1, b6. 16. Sxc5, bxc5. 17. . d6, og Ta8 hen- ger.

15. cxd6, cxd6. 16. Sc3, Ld7. 17. Tc1?

Hvit må angripe den sva- ke bonden på d6. Dette må skje bl. a. med en springer på b5, og dette springer- feltet måtte sikres med 17. a4.

17. -a4.

Hvits angrep på dron- ningfløyen blir etter dette trekket vanskelig å gjen- nomføre.

18. e4.

Svekker punktet f3, men reduserer samtidig sorts muligheter til å gi løperen på g7 øket effekt.

18. -f4. 19. Dd3.

Truer ingenting, da Sb5

er umulig pga. f3, og hvits dronning er overbelastet. Dessuten: Om Sb5 kunne spilles, var Tc7 likevel ingen trussel pga. Lxb5. Bedre er planen f3, Se2, Tc7 med truselen Lh3.

19. -b5.

Mer planmessig virker 19. -h5 som truer med å øke angrepet mot hvits kongestilling med h4, og som dessuten gir løperen feltet h6.

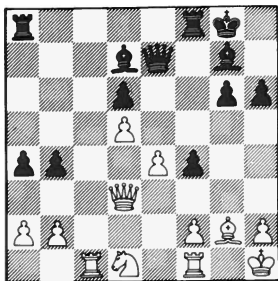
20. gxf4?

Grov feil. Hvit gjør Lg7 til en sterk løper i og med at Be5 forsvinner, samtidig som hvit sterkt svekker sin egen kongestilling. Fortsatt var 20. f3 fulgt av Se2 og forsøk på motangrep i c-linjen hvits beste motsjanse.

20. -exf4. 21. Kh1

Nødvendig var 21. f3, selv om sort også da ville stå klart best.

21. -b4. 22. Sd1

22. -f3!

Sort ofrer en bonde for å få diagonalen e5/h2 og f-linjen med i angrepet mot hvits konge. Hvit står nå til klart tap.

23. Lxf3, Le5. 24. Lg2, Dh4. 25. h3, Lb5! 26. Dd2

Dersom 26. Dxb5, så spiller sort 26. -Df4, og hvit blir matt.

26. -Tf3!

Sort spiller angrepet eneriktig og sterkt.

27. Kg1, Taf8.

Straks 27. -Td3 vinner og så direkte.

28. Te1, Td3. 29. De2, Txd1. 30. Oppgitt.

(Komm. av Sverre Heim).

33.

SIGURD SVEDENBORG
Narvik

SIGURD THUNE
Harstad

NNM 1966 i Harstad.

18. -d5!

Først skal bøndene sikres ytterligere mobilitet i sentrum. Selvsagt ikke nå 19. Lxd5?, Sd3+.

19. Lb3, Tfd8. 20. Ted1, a5!

Nok et energisk bonde-trekk. Sort vil alltid ha muligheten Sd3+ på lager dersom hvit velger trekk som 21. Lxf6/Lxd5.

21. c3?!

Avlaster seg for trykket mot c2, men kongestillingen svekkes ennå mere.

21. -a4. 22. Lxd5.

Tvunget. (22. Lc2?, b3).

22. -Sxd5. 23. Txd5, Lxg5.

24. fxc5, Df4+.

Alt med tempo! Nå er så-

vel 25. Kc2, b3+. 26. axb3, axb3 matt som 25. T1d2/Sd2, Txd5 håpløst for hvit.

25. T5d2, b3!. 26. axb3, axb3. 27. Sa3

Sort truet 27. -Sd3+ med matt eller dronningtap. Heller ikke 27. Tg1/h1, Sd3+.

28. Kd1, Sf2+ hjelper stort!

27. -Txd2!. 28. Txd2, Sd3+.

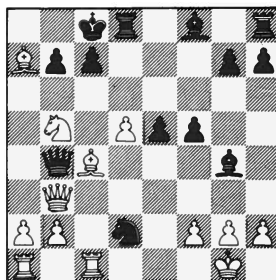
29. Oppgitt.

Hvis 29. Kd1/b1, Df1+.

(Komm. av Frans Larsen).

34.

SELMER SIGVALDSEN

SIGURD SVEDENBORG

Narvik 1966, klubbmesterskap.

Med et raskt blick på stillingen vil man fort konstatere at hvits stilling er best. Først og fremst på grunn av offiserenes posisjoner, men også ved bedre utviklingsforsprang. Fjerner man alle offiserene vil man komme til den slutning at sort står best. Ja, sort har til og med vinststilling. Sorts plan om å gå til avbytting av offiserene eller tvinge forflytning av de hvite offiserene synes derfor logisk.

Sigurd Thune fikk erfare at selv generaler måtte gi tapt.

Sorts siste trekk 15. -Sd2 tar nettopp sikte på å gjennomføre denne plan. Men hvit, som også er klar over denne konsekvens, kikker dypere inn i stillingen. En så dynamisk stilling trekker en seg ikke ut av. Man utnytter stillingsfordelen, og Svedenborg har det hele under kontroll og avgjør partiet med en vakker kombinasjon, hvis innledningstrekk inneholder er elegant dronning-offer.

16. d6!
Forsvaret av sorts dronning på b4 er blokkert, men viktigst er truselen 17. Le6+.

16. -Dxb3.

Sort slår ikke dronningen med springeren med tanke på at punktet e6 må forsvares: 16. -Sxb3. 17. Le6+, Td7. 18. Txc7+, Kd8. 19. Txd7+, Kc8. (19. -Ke8. 20. Sc7 matt). 20. Te7+, Kd8. 21. Lb6 matt. Også «tvangstanken» om at dronningen må slås igjen er medvirkende faktor.

17. Le6+!

Kombinasjonens vakre poeng. Slåes løperen følger 18. Txc7 matt.

17. -Td7. 18. Txc7+.

Svedenborg har nå bare å høste fruktene av sitt dronningoffer.

18. -Kd8. 19. Txd7+, Ke8. Eller 19. -Kc8. 20. Tc7+, Kd8. 21. Tc8 matt. 20. Sc7 matt.

(Komm. av Edmund Forselv).

35.

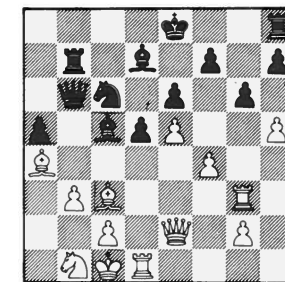
CARO-KANN

Hvit: Sigurd Svedenborg,
Narvik

Sort: Tore C. Bremsth,
Harstad

Bykamp Narvik-Harstad
1966.

1. e4, c6. 2. Se2, d5. 3. e5, c5. 4. d4, e6. 5. Le3, Sc6. 6. Sc3, Sge7. 7. Dd2, Sf5. 8. 0-0-0, cxd4. 9. Sxd4, Sfxd4. 10. Lxd4, Lb4. 11. a3, Le7. 12. h4, a6. 13. Th3, b5. 14. f4, b4. 15. Sb1, Ld7. 16. Tg3, g6. 17. h5, Dc7. 18. axb4, Lxb4. 19. Lc3, a5. 20. Lb5, Db6. 21. La4, Tb8. 22. b3, Tb7. 23. De2, Lc5.

24. f5, gxf5. 25. Txd5, exd5. 26. e6, d4. 27. exd7+, Kxd7. 28. De5, Te8. 29. Dd5+, Kc7. 30. Lxa5, Sxa5. 31. Dd7+, Kb8. 32. Dxe8+, Ka7. 33. Tg8, Dd6. 34. Da8+, Kb6. 35. Td8, La3+. 36. Sxa3, Dxa3+. 37. Kb1, Sc4. 38. bxc4,

Kc7+. 39. Lb5, Db4+. 40. Ka2, Ta7+. 41. Dxa7+, Kxd8. 42. Dd7 matt.

36.

PIRC

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik

Sort: Dag Svedenborg, Narvik

Bodø 1967, påsketurnering.

1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, g6. 4. Lc4, Lg7. 5. De2, Sc6.

Oppstillingen med Lc4 og De2 var en av de varianter Sigurd Svedenborg gjerne spilte mot Pirc. Eksempelvis hadde han halvåret senere et meget dramatisk oppgjør mot Hans Eriksen (bykamp Narvik — Harstad 1967), hvor hvit behandlet åpningen presis som her. Dette parti (nr. 38) er grundig kommentert av IM Niklasson, så åpningsinteresserte henvises dit!

6. Le3, Sg4.

I ovennevnte parti valgte Eriksen 6. -e5?!, mens Niklasson (og teorien) anbefaler 6. -Sxe4!. 7. Lxf7+, Kxf7. 8. Sxe4, Te8 med bekvem stilling for sort. Personlig kan jeg ikke se noe galt med Dag Svedenborgs teksttrekk. Ideen om å fremtvinge avbytte av hvits farlige dronningløper virker både sunn og logisk. 7. Sf3, 0-0. 8. 0-0-0, Sxe3. 9. Dxe3, Sa5?

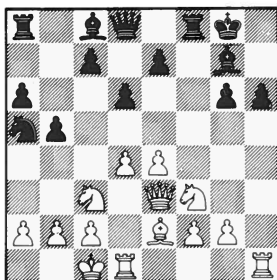
Det første avvik fra dydens smale vei. Mer i tråd med sorts åpningsopplegg turde være 9. -Lg4.

10. Le2, a6. 11. h4, h6?

Bedre virker 11. -Le6, mens 11. -h5 i det lange løp kan være farlig med tanke på det linjeåpnende g2-g4. Primært er teksttrekket en taktisk blunder. Sort undervurderer bl. a. det faktum at springeren på a5 står ugardert, og etter dette feiltrekk er Sigurd over ham som høken!

12. h5!, b5.

Nå strandet det «opp-lagte» 12. -g5 på 13. Sxg5, hxg5. 14. Dxg5, og hvit truer såvel 15. Dxa5 som 15. h6. Heller ikke 12. -gxh5. 13. Txx5 (truer Sa5!) fulgt av Txx6 eller 12. -Kh7. 13. hxg6+, fxg6. 14. Txx6+, Lxx6. 15. Th1 er noen dans på roser for sort! 13. hxg6, fxg6.

14. Txx6!

Straffen for sorts åpningsbehandling! Dersom sort tar imot kvalitetsofferet (14. -Lxx6), faller dommen med 15. Dxx6, Kf7. (Ellers øyeblikkelig matt med Sg5, Th1 osv.). 16. Se5+, dxe5. 17. Dh7+, Ke6. (17. -Ke8. 18. Dxg6+, Tf7. 19. Dg8+, Tf8. 20. Lh5+ og matt). 18. Lg4+, Kf6/d6. 19. dxe5+ med vinst.

14. -b4. 15. Txx6!, Kf7.

I grunnen er det litt synd

at sort ikke tok med seg springeren på c3, for hvits neste offertrekk ville fulgt uansett!

16. Txx7+!, Kxx7. 17. Dg5+, Kf7. 18. Se5+!

Flere linjeåpninger må til, og sort kan likegodt tillate dette, for på 18. -Ke8. 19. Dg6+ eller 18. -Ke6. 19. d5 matt.

18. -dxe5. 19. Lh5+, opp-gitt.

En original mattstilling oppstår etter 19. -Ke6. 20. Dxe5+, Kd7. 21. Dd5 matt!

(Komm. av Frans Larsen).

37.

FRANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik

Sort: Hans Eriksen, Harstad.

NNM 1967 i Stokmarknes.

1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. Sc3, Sf6. 4. Lg5. Le7. 5. e5, Sfd7. 6. h4.

Alekhine-Chatards angrep er fortsatt en av de sjanserikeste våpen mot fransk. Det er typisk for Svedenborg å velge en variant som dette og sette motstanderens åpningskunnskaper på en hard prøve — en prøve Eriksen ikke besto.

6. -f6.

Trekket ser merkelig ut, men er det beste svaret. Nå er hvits skarpeste svar 7. Dh5+, Kf8. (Ikke 7. -g6. 8. exf6).

7. Lf4

En nyhet som ikke er dårlig, men får partiet over fra linedans til taktiske finesser.

Hans Eriksen, en av mange mestere som ble «prygelknabe» for Sigurd.

7. -Sf8.

Innleder de kommende komplikasjoner. Personlig ville jeg foretrukket 7. -c5, f. eks. 8. exf6, Sxf6. 9. Sb5, Sa6, og jeg kan ikke finne ut at hvit har kompensasjon for det forsømte sentrum. 8. exf6!, Lxf6. 9. Sb5, Sa6. 10. Dh5+.

Et viktig mellomtrekk i kombinasjonen. 10. -g6. 11. Df3, Lxx4?

Dette trekket hadde ikke hvit ventet, men intet holder, f. eks. 11. -Ld7. 12. Sxc7+.

12. Le5, Tg8. 13. Df4!, Lg5. 14. Dg3, De7. 15. Lxc7, Kf7.

Sort kan ikke finne på sprell som eksempelvis 15. -Db4+. 16. c3, Dxb2. 17. Sd6+, Kd7. 18. Lb5+, Kxc7. 19. Sc4+. (FL). 16. Ld6!, Dd8. 17. Sf3, h6.

Hva med løperrtrettet til e7 eller f6? La oss se:

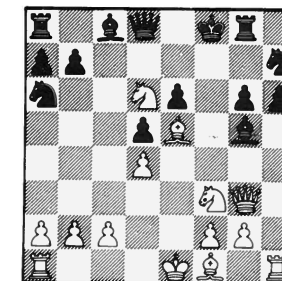
A.

17. -Le7. 18. Df4+, Ke8. 19. Sc7, Sxc7. 20. Lxc7, Dd7. 21. Se5, Dxc7. 22. Lb5+ fulgt av sjakk på f7 og minst kvalitetsgevinst.

B.

17. -Lf6. 18. Se5+, Ke8. (Eller 18. -Kg7. 19. Df4+ + ev. 18. -Lxe5. 19. Lxe5 fulgt av springersjakk på d6

+ +). 19. Lxf8 fulgt av 20. Txx7 med vinstspill. (FL). 18. Le5!, Sh7. 19. Sd6+, Kf8.

20. Sxg5!

Og nå hadde hvit følgende elegante variant klar: 20. -Sxg5. 21. Df4+, Ke7. 22. Lb5 (truer 23. Df6 matt), Tf8. 23. Dxg5+, hxg5. 24. Th7+ og matt i to trekk. Men det fulgte...

Red.anm. Det kan være greit å klare opp et par andre muligheter for sort etter 22. Lb5, f. eks. 22. -Da5+. (22. -Df8. 23. Sxc8+). 23. c3, Kd8. (23. -Tf8. 24. Sxc8+). 24. Lf6+, Kc7. 25. Sc4+. (FL).

20. -Dxx5. 21. Df3+, Ke7. 22. Df7+, oppgitt.

(Komm. av Rich. Wicklund-Hansen (1967) og Frans Larsen).

38.

PIRC

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik

Sort: Hans Eriksen, Harstad

Bykamp Narvik-Harstad 1967.

Det følgende partiet är fullt av taktiska förveck-

lingar och för den som är intresserad av att uppöva förmågan att beräkna varianter, skulle jag vid genomgången vilja rekommendera följande: När en ställning börjar bli komplicerad och tilsptsad så täck över partikommentarerna och försök att utan att flytta pjäserna så systematiskt och exakt som möjligt analysera de olika möjligheterna.

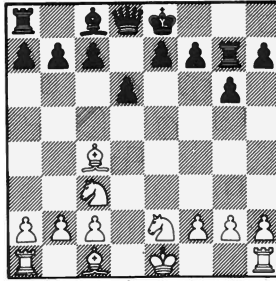
Denna träningsmetod påtalas av bl. a. Kotow och många mästare använder sig av metoden. Den taktiska förmågan uppövas och så småningom börjar man se allt längre i varianterna. Men naturligtvis kan man också spela igenom partiet bara för att det är roligt utan att ta det hele så allvarligt!

1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, g6. 4. Lc4

När vit väljer att tidligt ställa löparen på c4, kan svart välja två principiellt olika planer: a) att med Sc6 ev. följt av Lg4 och e5 angripa d4-bonden, b) att med c6 och d5 skära av löparens aktionsradie. Med den dragföljd som vit här använder (tidligt De2) är den förstnämnda planen mycket effektiv.

4. -Lg7. 5. De2, Sc6!. 6. Le3

Interessant är här möjligheten 6. d5!?, Sxd4. (6. -dxe5. 7. dxe5, Sg4. 8. e6!). 7. exf6, Sxe2. 8. fxg7, Tg8. 9. Sgxe2, Txg7.

Denna variant har mig veterligt aldrig spelats i något parti, och den avgörande frågan är hur pass bra de lätta pjäserna samverkar.

6. -e5?!

Oskar vits kontroll av diagonalen a2/g8. Bättre är 6. -Sxe4!. 7. Lxf7+, Kxf7. 8. Sxe4, Te8, och svart har en bekväm ställning.

7. Sf3?!

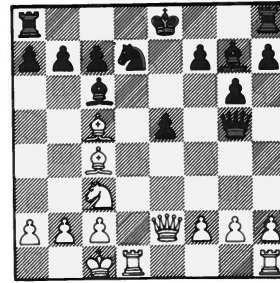
Båge spelarna visar bristande förståelse för ställningens nyanser. Efter 7. dxe5! är vit i fördel. Svart bör nu fortsätta med 7. -Lg4 varefter vit håller jämvikten med 8. Lb5.

7. -exd4?!. 8. Sxd4, Ld7. 9. Sxc6, Lxc6. 10. e5.

Iderikt, men inte helt korrekt. Efter 10. f3 och 11. 0-0 står vit något bättre.

10. -dxe5. 11. Lc5, Sd7.

Efter 11. -Sh5!? måste vit nöja sig med remischackar: 12. Lxf7+, Kxf7. 13. Dc4+, Kf6. 14. Dh4+ osv. då svart får angrepp efter 12. Td1, Df6 eller 12. -Dg5. 12. 0-0-0, Dg5+.

13. f4!, Dxc2?

Vad händer efter 13. -Dxf4+. 14. Kb1:

A.

14. -Sxc5. 15. Thf1, Dh6. (För att ha g7-löparen garderat. 15. -Dxh2. 16. Lxf7+, Ke7. 17. Dc4!, b6. 18. Lg8!, Sd7. (18. -Le8. 19. Tf7+ ++ ev. 18. -Tf8. 19. Txf8 och Df7+ ++). 19. Txd7+!, Lxd7. (19. -Kxd7. 20. De6+, Kd8. 21. Td1+ ++). 20. Df7+, Kd8. 21. Td1 ++, eller 15. -Dg5. 16. Lxf7+, Ke7. 17. Dc4, Sd7. (17. -b6. 18. Lg8 ++). 18. Txd7+, Lxd7. 19. Sd5+ ++). 16. Lxf7+, Ke7. 17. Dc4 osv. ++. Det är alltså dårligt att ta löparen på c5 då f7-punkten är för svag. Hur ska svart försöka konsolidera sig?

B.

14. -0-0-0. 15. Le7, Tde8. — (Att offra kvaliteten håller inte då pjäserna samverkar för dårligt). 16. Thf1, Dxh2. (16. -Dh6. 17. Txf7, Kb8. (Annars 18. Le6!). 18. h4! och vit står bättre). 17. Txf7, Lh6. 18. Le6, och vit står bättre. I alla varianter hittills har svart haft problem med den öppna f-linjen och punkten f7. Det bästa försöket är därför

C.

14. -f5! som också ger möjlighet att spela damen till g4, t.ex. 15. Thf1, Dg4. Hur försetter vit? Pjäsoffret 15. Sd5 är intressant, men knappast korrekt: 15. -Lxd5. 16. Lxd5 (16. Txd5 är naturligtvis möjligt, men efter 16. -Sxc5!. 17. Txc5, c6 måste vit visa att han har kompensation för två bönder. Däremot inte 16. -c6?. 17. Txd7, Kxd7. 18. Dd1+, Ke8. 19. Dd6 ++), Sxc5. 17. Db5+, c6. 18. Dxc5 (18. Lxc6+ leder till ungefär samma ställning. Svarts kung har det viktiga flyktfältet f6), cxd5. 19. Dxd5, Db4! och svart står bättre. Vit har ett visst initiativ efter 14. -f5, men det är oklart huruvida det kompenserar två bönder.

Bättre (i stället för 14. Kb1) 14. Le3, Dh4. 15. Lb5! (15. Sd5, 0-0!) och vits tryck längs d-linjen är besvärande för svart. Detta hade hur som helst varit att föredra framför partifortsättningen.

14. Lxf7+!, Kd8.

Dårligt är 14. -Kxf7. 15. Dc4+, Ke8. (15. -Kf6. 16. fxe5+, Sxe5. 17. Thf1+, Lf3. (17. -Kg5. 18. Le7+ ++). 18. Sd5+ ++). 16. De6+, Kd8. 17. De7+, Kc8. 18. Dxc7, och vit står bättre. 15. Txd7+?

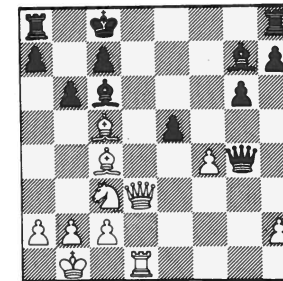
En psykologiskt vanlig reaktion! Att offra för mycket, spela «för vackert». Det enkla 15. Dd3 (eller 15. Dc4!?) ger vit klar fördel. Dårligt är 15. -Df3. 16. Dxf3!, Lxf3. 17. Le6, Lxh1. (17. -Lc6. 18. Txd7+). 18.

Txd7+ och Txg7 ++.

15. -Kxd7. 16. Td1+, Kc8. 17. Dd3, Dg4!

Damen aktiveras med tempo då vit måste ta hänsyn till hotet Dxf4+. Mer oklart är genast 17. -b6 pga. 18. Ld5!, Lxd5. 19. Sxd5. Vit hade kunnat förhindra damdraget genom att i 17:e draget spela Le6+, men detta hade hjälpt den svarte kungen till en säkrare ruta. 18. Kb1, b6!. 19. Lc4!?

På 19. Ld6 är 19. -Td8! starkt, t. ex. 20. Le6+ (20. Da6+, Kb8. 21. Tg1, Dd7, ev. 20. Tg1, Dd7, och svart står bättre), Dxe6. 21. Da6+ (21. Dxd8+, Kb8 ++), Lb7. 22. Txd8+, Kxd8. 23. Dxb7, Tc8 ++.

19. -a5.

Försök att analysera varianterna efter 19. -bxc5. 20. La6+:

A.

20. -Lb7!?. 21. Sd5! (21. Lxb7+, Kxb7. 22. Db5+ (22. Dd5+, Kb8. 23. 23. Dxc5, exf7 med idén Lxc3 och svart står bättre), Kc8. 23. Da6+ =).

a.

21. -De6. 22. Lxb7, Kxb7. 23. Db5+, Kc8. 24. Dxc5, (eller 24. Da5=), c6. 25. Se7+, Kc7. 26. Da5+ =.

b.

21. -e4. 22. Se7+, Kb8. 23. Sc6+! ++.

c.

21. -c6. 22. Se7+, Kc7. 23. Dd6+, Kb6. 24. Lxb7, Kxb7. 25. Dxc6+, Kb8. 26. Db5+, Kc7. 27. Sd5+, Kd8. 28. Se3+, Dxd1. 29. Sxd1, och vit står bättre.

d.

21. -Dd7?. 22. Sb6+ ++.

e.

21. -Dxd1+. 22. Dxd1, Lxa6. 23. Dg4+, Kb7. (23. -Kd8?. 24. De6 ++). 24. Dd7, Tac8. 25. Dxc7 med dynamisk jämvikt.

B.

20. -Kb8?! 21. Sd5! (21. Dd8+?, Dc8!. 22. Lxc8, Txd8. 23. Txd8, a5!). 24. Tg8 (24. Ld7+, Ka7 och svart står bättre), Lf6. 25. Tf8, Le7. 26. Tf7, Ld6, och svart står bättre), Lb7. (21. -c4. 22. Se7!+, Lb7. 22. -Ld7. 23. Dxd7, Dxd7. 24. Txd7 ++). 23. Dd8+, Dc8. 24. Sxc8, Txd8. 25. Txd8, Lxa6. 26. Sd6+ ++). 22. Lxb7 (22. Se7, Dxd1+ och Lxa6), Dxd1+. (22. -c4. 23. Dd3, 22. -e4. 23. Df1, 22. -Kxb7?. 23. Db5+, Kc8. 24. Se7 matt). 23. Dxd1, Kxb7. 24. Df3, och vit står något bättre.

19. -bxc5 synes ge lika spel efter 20. -Lb7. Partifortsättningen är därför bättre då vit inte har kompensation för sina materiella förluster.

20. Sd5.

Eller 20. Ld5, Td8!. 21. Le6+, Dxe6. 22. Dxd8+, Kb7 och svart står bättre.

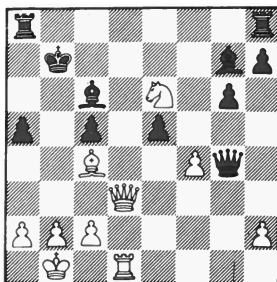
20. -Kb7.

Svart har nu konsoliderat sin ställning och står på vinst. Vits följande offer får ses som den bästa praktiska chansen i ett svårt läge.

21. Sxc7, bxc5.

Vinner gör också 21. -Tad8!?. 22. La6+ (22. Ld5, Kxc7 ÷ +), Ka7. 23. Lxb6+, Kxb6. 24. De3+, Td4 ÷ +. Däremot inte 21. -Kxc7?!. 22. Dd6+, Kb7. 23. De7+ ÷ ÷.

22. Se6

22. -Lf8?

Här vinner 22. -e4!. 23. Db3+ (23. Sxc5+, Ka7. 24. Sxe4, Tab8. 25. De3+, Tb6 ÷ +), Kc8 ÷ +, då svart hoter såväl Dxd1 som Tb8.

23. Ld5!

Nu avgör det vita angreppet!

23. -Le7. 24. Db5+, Ka7. 25. Dxa5+, Kb7. 26. Dc7+, Ka6. 27. Lc4+, Lb5. 28. Dc6+, Ka7. 29. Td7+, oppgitt.

(Komm. av IM Christer Niklasson).

Frans Larsens yngre utgåve fikk mang en leksjon.

39.

SIGURD SVEDENBORG

FRANS LARSEN

Bykamp Tromsø-Narvik 1968, bord 1.

Hvit har i et noe

krampaktig angreps interesse ofret en offiser, og med hvilken rett lar vi fortsettelsen vise.

27. -Dh7.

Dronningen var truet og flyttes slik at den garderer Le7.

28. Sa5, Lc6!

Mattruselen må før eller senere garderes med løperen på dette felt. På 28. -Lc8 ypper hvit seg med 29. Sc6, og det truende Db8 matt kan kun garderes med 29. -Ld7. (29. -bxc6?. 30. Da7 matt), hvorefter det er på'n igjen med 30. Sa5. Bemerkt at hvit selvsagt ikke kan slå på d8: 30. Sxd8?, Lxd8, og alt ra-

kner.

29. Sxc6, Tc8.

Hvit tvinges til å bytte ut sin Sc6 mot sorts Le7. Fortsatt ikke 29. -bxc6?. 30. Da7 matt.

30. Dxe7, Txc6. 31. Ld8.

Tvunget. 31. Dxb7 strander på 31. -Txb6+. 32. Kc1, Txb7. I fortsettelsen foretrekker Svedenborg typisk nok å spille videre på angrep og forkaster kvalitetsgevinsten 31. -Sf2.

31. -Sxc3+. 32. Kb2

Neppe bedre er 32. Ka1, De4. 33. Tf1, De5.

32. -Sa4+. 33. Kb1.

Heller ikke nå er kongetrekk til a1 gunstig for hvit: 33. Ka1 (ikke 33. Kb3?, De4), De4. 34. Thd1, De5+. 35. c3, Txc3. 36. Td4 (eller 36. Kb1, Tb3+!), Dxd4! 37. Txd4, Tc1 matt.

33. -Dg8!

Truer hvits Ld8, men har også en annen lumsk hensikt.

34. La5, Txb2! 35. Tf1.

Hvit kan selvsagt ikke slå tårnet pga. 35. -Dg1+ fulgt av matt. I stedet flytter hvit tårnet til f1 med truselen Tf8+.

35. -Tf2! 36. Tdd1.

På 36. Tfd1 har sort andre mattvarianter på lager, f. eks. 36. -Tcxc2. 37. Dd8+ (eller 37. Ld2, Dh8. 38. Kxc2, Db2 matt), Dxd8. 38. Lxd8, Tb2+. 39. Ka1, Txa2+. 40. Kb1, Tfb2+.

41. Kc1, Ta1 matt.

36. -Dh8. 37. c3, Tb2+. 38. Ka1, Txa2+!

For tredje gang blir tårnet budt frem, og denne gang må hvit ta imot offeret. Hvis 39. Kb1, Tb6+! 39. Kxa2, Dh2+. 40. Kb3, Db2+. 41. Kxa4, b5 matt.

«Maken til mattsetting skal man lete lenge etter», skrev i sin tid Edmund Forselv i sin sjakkspalte, og det kan han jo ha rett i.

(Komm. av Frans Larsen).

40.

SICILIANSK

Hvit: Dag Svedenborg

Sort: Sigurd Svedenborg

Narvik 1968, klubbmesterskapet.

1. e4, c5. 2. g3, Sc6. 3. Lg2, g6. 4. Se2, Lg7. 5. 0-0, d6. 6. c3, f5. 7. d4, fxe4. 8. Lxe4, Sf6. 9. Lg2, 0-0. 10. h3?

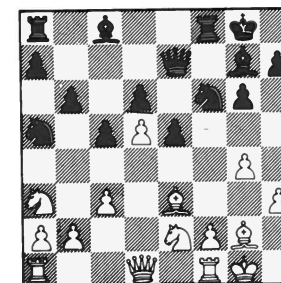
Bedre er 10. dxc5.

10. -e5. 11. Le3, De7. 12. d5.

Sperrer løperdiagonalen. Fremdeles er 12. dxc5 naturlig.

12. -Sa5. 13. Sa3, b6. 14. g4?!

Dette hindrer tilsynelatende sort i å trenge raskt inn i stillingen og gjør også plass på g3 for springeren. En sjanse for hvit ligger også i at sort kan gå seg vill i variantene etter et offer på g4. Til tdross for alt dette burde vel 14. Dd2 spilles istedet.

14. -Lxg4!?

Et lovende intuisjonsoffer med to bønder og aktivt spill mot hvits konge som kompensasjon.

15. hxg4, Sxg4. 16. Lh3, Dh4. 17. Lxg4?

Bedre motstand bød 17. Kg2. Resten foregår i ren oppvisningsstil fra sorts side.

17. -Dxg4+. 18. Sg3, Tf3. 19. Kg2, Taf8. 20. Tg1, Lh6!. 21. De1, Lxe3. 22. fxe3, h5!

Nøkkeltrekket til gevinst i mange varianter.

23. Th1, h4. 24. Th3, Tf2+. 25. Dxf2, Txf2+. 26. Kxf2, Dxb3. 27. Oppgitt.

(Komm. av Kjetil Vollan).

41.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg,

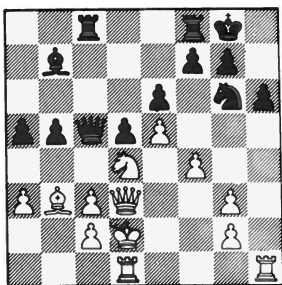
Narvik

Sort: Erling Svedenborg,

Narvik

NNM 1969 i Bodø.

1. e4, e6. 2. d4, c5. 3. Sf3, b6. 4. Sc3, cxd4. 5. Sxd4, Lb7. 6. Lc4, Sc6. 7. Le3, Sf6. 8. De2, Lb4. 9. f3, Lxc3+. 10. bxc3, 0-0. 11. Lg5, h6. 12. Lh4, Se5. 13. Lb3, Sg6. 14. Lg3, d5. 15. Td1, De7. 16. e5, Sh5. 17. De3, La6. 18. f4, Dc5. 19. Df3, Sxg3. 20. hxg3, Tac8. 21. Kd2, b5. 22. a3, Lb7. 23. Dd3, a5.

24. Sxe6!

Dypere enn som så! Springerofferet inneholder et overraskende poeng i neste trekk.

24. -fxe6. 25. Txh6!

Mange sjakkspillere ville nok ha valgt 25. Dxc6, men da synes sort å oppnå fordel med mellomtrekket 25. -a4!. 26. Txh6 (26. Dxe6 +, Tf7), axb3, og hvits angrep slår ikke igjennom.

25. -Se7(?)

Selvsagt kan ikke sort ta imot tårnofferet: 25. -gxh6?. 26. Dxc6 + fulgt av matt (29. Th1 matt), men Erling Svedenborg burde nok ha ofret tilbake med 25. -Dxc3 +. 26. Dxc3, Txc3. 27. Txg6, Tfc8. 28. a4, og sort er fremdeles med.

26. Dh7 +, Kf7. 27. Tf6 +, Ke8. 28. Dxc7, Dxc3 +. 29. Ke2, Tg8.

Ikke 27. -Txf6. 30. exf6, Sf5. 31. f7 +, Kd7. 32. Dxc3 og vinner.

30. Df7 +, Kd8. 31. Td3?

En skjønnhetsfeil! 31. Txe6!, Te8. 32. Lxd5! danner den rette avslutning på Sigurds fine kombinasjonsopplegg. (32. -Dxc2 +. 33. Td2, Lxd5. 34.

Bror min, Erling, fikk ofte stryk.

Td6 +!). Bemerk at springeren på e7 er bundet pga. Txe8 matt.

31. -Dc6? Den som gjør den siste feil! Etter 31. -Dc5! som gir Se7 en ekstragardering, bør sort vinne, f. eks. 32. Txe6, Te8. 32. Txe6, De8. 33. Txe7, oppgitt.

Etter en del avbytter på hvits bønder på kongefløyen vinne.

(Komm. av Frans Larsen).

42.

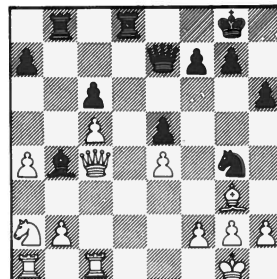
SLAVISK

Hvit: Arne Melchior, Harstad
Sort: Sigurd Svedenborg, Narvik

Bykamp Narvik-Harstad 1969.

1. d4, d5. 2. c4, c6. 3. Sf3, Sf6. 4. Sc3, dxc4. 5. a4, Lf5. 6. e3, e6. 7. Lxc4, Lb4. 8. 0-0, h6. 9. Ld3, Lg4. 10. Le2, c5. 11. Se5, Lxe2. 12. Dxe2, Sc6. 13. Sxc6, bxc6.

14. Dc4, 0-0. 15. dxc5, Tb8. 16. e4, Sg4. 17. Lf4, e5. 18. Lg3, De7. 19. Tfcl, Tfd8. 20. Sa2.

20. -Lxc5!

Dypere enn som så (21. Dxc5?, Td1 +), og naturligvis ar hvit vært oppmerksom på denne variant og planlagt et mere velegnet mottiltak på 20. -Lxc5.

21. h3

Riktignok er sorts løper på c5 fremdeles tabu etter 21. Sf6. 22. Dxc5?, Td1 +. 23. Kh2, Dxc5. 24. Txc5, Txa1, men hvit handler heller etter det gamle motto «Trusselen er sterkere enn utførelsen!» og velger 22. Kh2 med bekvemt spill. 21. -Sxf2!?

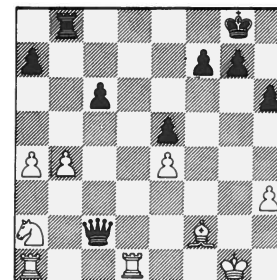
Et ekte Svedenborg-trekk! I stedet for å nøye seg med det utlignende 21. -Sf6 og vente på ev. bedre tider senere, kaster han seg uti en taktisk slagveksling som munner ut i en stilling hvor såvel den posisjonelle som materielle likevekt er ettertrykkelig ødelagt. 22. Dxc5(!)

Best. Avslag på f2 fører rett i maten for hvit: 22. Lxf2, Lxf2 +. 23. Kxf2, Td2 +. 24. Kg1 (24. Ke1, Txb2 eller 24. Ke3/f3, Dg5/f6 +), Txb2. 25. Df1, Dg5 og vinner.

22. -Td1 +. 23. Txd1.

Nok et tvangstrekk. På 23. Kh2 har sort vinstspill med 23. -Th1 +. 24. Txh1, Dxc5. 25. Thc1, Dd4. I teksttrekket er hvits dronning omsider uten gardering, men først skal Sf2 selge seg dyrest mulig.

23. -Sxh3 +. 24. gxh3, Dxc5 +. 25. Lf2, Dc2!. 26. b4

Så langt måtte Sigurd Svedenborg iallfall se da han innledet sin kombinasjon fra forrige diagramstilling, og man kan ikke fortenke sort i hans optimistiske stillingsvurdering. Materielt sett kan hvit muligens ikke klage, overfladisk sett, men det er flere faktorer som taler i sorts favør:

1. De hvite offiserers uhensiktsmessige plassering.

2. De mange hvite bondesvakheter som f. eks. manifesterer seg i varianten 26. Tab1, Txb2. 27. Txb2, Dxb2. 28. Sc1, Dc2. 29. te1, Dxa4, og sorts formidable bondepotensiale gir sort vinstspill.

3. Hvits usikre kongestilling som — slik hvit i det følgende spiller — gir Svedenborgs dronning/tårn-batteri et kraftig

kongeangrep.

26. -a5!

Det avsluttende og overraskende poeng i Svedenborgs kombinasjon så langt. Sort vil for enhver pris sikre seg b-linjen for sitt tårn, det være seg punkt b2 (27. bxa5, Tb2 + +) eller som i partiet punktet b3.

27. Tdc1, Dxe4. 28. bxa5, Dg6 +. 29. Kf1

Eller 29. Kh2, Df5. 30. Tf1, Tb3. 31. Lg3, Tb2 + og vinner.

29. -Dd3 +. 30. Kg1, Tb3!

Svedenborg fører angrepet nøyaktig og pågående! Tårnet skal til h3 hvor det er særdeles effektivt postert med tanke på det kommende mattangrep. Samtidig er det selvsagt av største betydning å hindre hvits offiserer å komme i spill over feltet c3.

31. a6.

Et forvilt forsøk på å få den ulykksalige springeren på a2 i spill igjen.

31. -Dxa6. 32. Sc3, Dd3.

33. Sd1, Dg6 +. 34. Kf1

På 34. Kh2 følger som i partiet 34. -Df5 + +.

34. -Df5!

Hvit gjøres fortsatt ute av stand til å frigjøre sine brikker, f. eks. 35. Se3, Txe3 eller 35. Te3, Txc3. 36. Sxc3, Dxb3 +. 37. Kg1, Dxc3. Leseren bes merke seg Svedenborgs fine dronning-manøvre gjennom hele partiet!

35. a5, Txh3. 36. a6, Dd3 +!. 37. Kg1, Df3. 38. Oppgitt.

Så vidt jeg kan se en fin oppvisning av Sigurd Svedenborg!

(Komm. av Frans Larsen).

Vi gir alltid små og store grupper
GODE WEEK-END-TILBUD!

KONTAKT VÅR

SALGSSJEF PEDERSEN

Tlf. 082-41584

ROYALHOTELLENE

GRAND ROYAL HOTEL VICTORIA ROYAL HOTEL
8501 NARVIK NORWAY

holmen **HOTELL** A/S
NORWAY

Velkommen til et hyggelig opphold på et hyggelig
hotell i sentrum av
MO I RANA

Moderne, komfortable rom, alle med eget bad eller dusj.
Moderne kafé, spisesal, TV-rom. Danserestaurant. Salong.

Det er lettere
å hjelpe når man
er i nærheten

Storebrand Idun
i nærheten når det gjelder

- ★ Regionkontor
- Distriktkontor
- Assurandørkontor
- Agent

REPRESENTANT I NARVIK: KJELL OLE KRISTENSEN

Nytt kurs- og møtested

— Bogen neste
FJORDSTUA

Er stedet som åpnet den 15. juni 1978

Fjordstua er bygget ut i 3 etasjer som står til din disposisjon.

Ferdig utbygget vil Fjordstua ha følgende funksjoner:

Underetasjen: Møtelokale og peisestue som passer til ethvert arrangement, dessuten 4 værelser.

1. etasje: Kafé/Restaurant, resepsjon, møtelokaler som er delt med foldevegg, samt første-
klasses kjøkken.

2. etasje: 15 værelser som alle er utstyrt med dusj og toalett og er ellers meget komfortable.

Fjordstua ligger ca. 10 min. fra Evenes Lufthavn og ca. 6 mil fra Narvik og Harstad.

LEGG NESTE KURS ELLER MØTE TIL

Fjordstua

Vi har mange gode tilbud som vi tror vil interessere Dem.

HERTZ BILUTLEIE sørger for at du til enhver tid under besøket har disponibel bil. — I tillegg til biler
har vi også **båter** som leies ut. Ca. 5 min. fra Fjordstua går en trim og lysløype på 1 mil, som vi håper
våre gjester benytter.

Vi håper du blir fornøyd med våre tilbud, og ser fram til å ønske deg eller dere velkommen til

FJORDSTUA

Tlf. (082) 83 436 — 8533 BOGEN

Vennlig hilsen
NANNA KORNELIUSSEN

VI

LØPER...

VI

SPRINGER...

VI TREKKER TIL

terje sko

FOR SKOENE OG FØTTEGENES SKYLD...

Kongensgt. 53/54 — 8500 NARVIK

DU BLIR LETT «SJAKK-MATT» NÅR DU SER
VÅRT ENORME UTVALG

|
GAVER — PREMIER — ETC.— ETC.

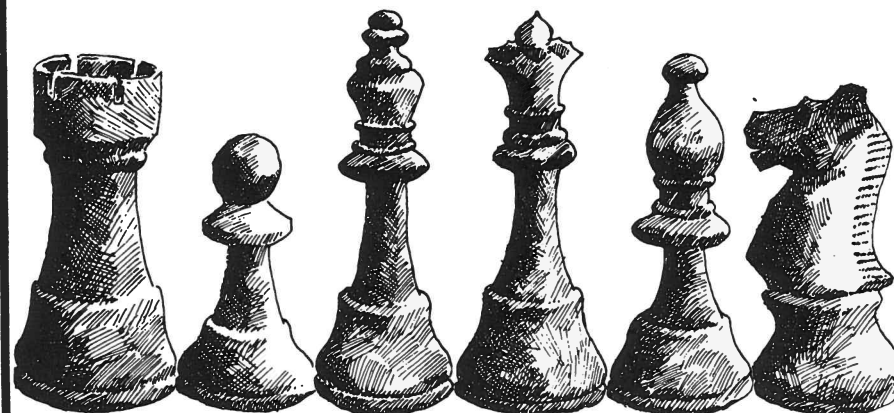

R. Beck Pettersen

— GULLSMED —

Kongens gt. 30 — NARVIK
Tlf. 082 - 42679

Enesalg av: RALLARSTATUETTEN og RALLARNÅLEN I TINN!

Sjakkfolk besøker

Stedet med den gode kaffe —
kaker og smørbrød!

CENTRUM KAFE

Kongens gate 30, 9500 NARVIK
Tlf. (082) 41 798

Sluttspill

1970 — 1975

Naturlig nok var Sigurd Svedenborgs sjakklige resultater de siste leveår variable, svingende fra det fremragende til det middelmådige. Eksempler på det første finner vi særlig i NNM 1970 og 1972, hvor han ble h.h.v. nr. 1 og nr. 2. Resultatet fra mesterskapet i Sortland (1970) var jo som i gamle dager med 5 vinst og 1 remis.

Fra dette NNM vil vi gjerne henlede oppmerksomheten på oppjøret mot Fred Ellingsen (nr. 44), et av hans mange kortpartier hvor avgjørelsen kommer som lyn fra klar himmel. Et annet flott parti er offervendingene mot Hans Eriksen fra NNM 1971 (nr. 46). I det hele tatt hadde Sigurd Svedenborg en ganske for- midabel score mot Harstad-

spilleren, noe som også gjenspeiles i denne partisamling.

NM-innsatsen (mesterklassen) i 1971 var heller miserabel og likeledes klubbmesterskapene i 1971, 1972 og 1973 (hhv. nr. 5, nr. 6 og nr. 3). Derimot merket man i Narvikmesterskapene fremdeles den gamle klo. Sitt siste Narvik-mesterskap tok han i 1970, det ble 2.

Når IGM Heikki Westerinen gjestet Narvik så ikke Sigurd seg for god til å møte ham og syntes å ha det like morro som alle andre.

Simultan «Sjakkens Dag 1970»

Sigurd Svedenborg spiller simultan mot den gamle garde. Fra venstre Sverre Roll, Wessel Mykkelbost, Konrad Kristiansen, Harder Kristiansen og Johs Kolsaker. Sistnevnte var en av klubbens stiftere og mangeårige formann. I bakgrunnen følger en av klubbens unge lovende spillere, Per Omtvedt, med i spillets gang.

plass i 1972, og i den siste sjakkturnering Sigurd Svedenborg overhodet deltok i, Narvik-mesterskapet 1974, ble det en etter forholdene imponerende 4. plass.

Sigurd var sjakkentusiast til det siste! På grunn av sin sykdom gjennomførte han deler av sin siste turnering sittende på kne på en pute, og da det ikke gikk lenger, ble det aller siste partiet avviklet privat. Men så var det også slutt, og på vårparten 1975 gikk Sigurd Svedenborg bort, 58 år gammel.

FRANS LARSEN

Kjell Ole Kristensen, en av de som skulle ta over hegemoniet i Narvik Sjakkklubb.

NNM 1970

1. Sigurd Svedenborg, Narvik	=6	+5	+7	+8	+2	+3	5.5
2. Dag Svedenborg, Narvik	+5	=3	-4	+6	-1	+7	3.5
3. Fred Ellingsen, Narvik	=8	=2	-5	+4	+6	-1	3.0
4. Egil Eikseth, Bodø	-7	+8	+2	-3	-5	+6	3.0
5. Arne Melchior, Harstad	-2	-1	+3	-7	+4	=8	2.5
6. Hans Eriksen, Harstad	=1	+7	+8	-2	-3	-4	2.5
7. Alfred Nilsen, Bodø	+4	-6	-1	+5	-8	-2	2.0
8. Sigurd Thune, Harstad	=3	-4	-6	-1	+7	=5	2.0

43.

SICILIANSK

Hvit: Edmund Forselv
Sort: Sigurd Svedenborg

Narvikmesterskapet 1970, vår.

1. e4, c5. 2. Sf3, d6. 3. d4, cxd4. 4. Sxd4, Sf6. 5. Sc3, a6. 6. Lg5, e6. 7. f4, Ld7.

Visstnok ikke helt godt ifølge dagens teori. Sort kunne bl. a. spilt 7. -Db6 med kurs mot «testamentbonden» på b2.

8. Df3, Sc6. 9. 0-0-0, Sxd4. 10. Txd4, Db6?!

Det truet 11. e5. Sunnere er 10. -Lc6. Så lenge dronningen står på b6 umuliggjør det b7-b5, som er tematisk i denne varianten (lang rokade) av Najdorf. Dessuten tilates Lxf6.

11. Td2, Tc8.

Dårlig var 11. -Le7?. 12. e5 og springeren må til g8. Nå besvares 12. e5 med 12. -dxe5. 13. fxe5, Lc6 og Sd7. 12. f5?!

12. Lxf6 må ha mye for

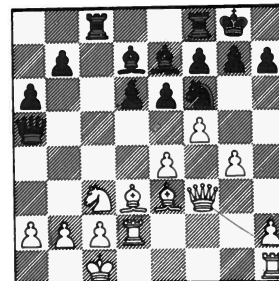
Edmund Forselv ble mot slutten en vanskelig motstander.

seg.

12. -Le7. 13. Le3, Da5.

Den hvite manøveren resulterte bare i at dronningen ble jaget til et bedre felt, og at den hvite løperen fikk et dårligere felt.

14. Ld3, 0-0. 15. g4?

15. -Txc3!

Lignende ofre på c3 forekommer ofte — mer eller mindre korrekte. I dette tilfelle er vilkårene særdeles gunstige for sort.

16. bxc3, Dxa2. 17. Kd1

Ikke nok med at sort fikk seg a-bonden, men det skjedde endog med tempo.

17. -d5!

Truer to slag på e4 fulgt av Lc6. Som en ser var 15. g4 et lite heldig valg.

18. e5?

Bedre var 18. Tg1. Sort kan da fortsette med 18. -Lc6!, f. eks. 19. e5, d4. 20. Dh3, dxe3. 21. exf6, Lxf6! 22. fxe6, g6, og sort må vinne, men i slike kompliserte stillinger bør skråsikkerheten begrenses mest mulig.

18. -Se4!. 19. Lxe4?

Dog er det også lite tilfredsstillende å la være og slå!

19. -dxe4. 20. Dg2, Da1+. 21. Ke2, Lb5+! 22. Oppgitt.

Sort må gi dronningen (og tårnet) etter 22. Kf2,

Lh4+.

(Komm. av Arnold Andreassen).

44.

ALEKHINES FORSVAR

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik
Sort: Fred Ellingsen, Narvik

NNM 1970 i Sortland.

1. e4, Sf6. 2. Sc3, d5.

Minner mye om Skandinavisk, varianten heter da også Den Skandinaviske variant.

3. exd5, Sxd5. 4. Sxd5

Sterkt i betraktning kommer her det av teoretikerne anbefalte 4. Lc4.

4. -Dxd5. 5. d4, e5. 6. dxe5, Dxe5+. 7. Le2, Lg4(?). 8. Le3, Lxe2. 9. Dxe2, Sd7.

Sort har vanskeligheter med utviklingen. Det ser ut til at 9. -Ld6 fulgt av Sb8-d7-f6 og 0-0 gir bedre muligheter.

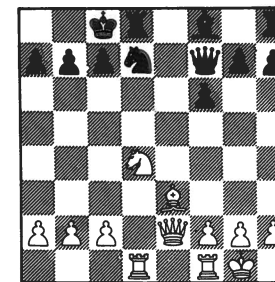
10. Sf3, De7.

Nå sperres Lf8 inne. Sort hadde valget mellom teksttrekket og å forlate e-linjen og dermed i det minste tape en bonde etter avdekkersjakken.

11. Td1, 0-0-0. 12. 0-0.

Bonden på a7 var indrekte gardert, f. eks. 12. Lxa7, Dxe2+. 13. Kxe2, b6.

12. -f6. 13. Sd4, Df7.

14. Sc6!

Et elegant springertrekk! Sort kan ikke motta offeret, da han blir matt i få trekk. (14. -bxc6. 15. Da6+, Kb8. 16. Lxa7+ osv.)

14. -Te8. 15. Sxa7+, Kb8. 16. Sb5, Lb4.

Det er for sent for sort å få brikken i spill. Dog hadde nok 16. -Ld6 gitt lenger motstand.

17. Dg4, Ld6.

Offiserstap.

18. Txd6!

Springeren er mere verd enn tårnet i dette angrepet.

18. -cxd6. 19. La7+, oppgitt.

På 19. -Kc8. 20. Sxd6+ mister han dronningen, og på 19. -Ka8. 20. Da4 blir han matt i få trekk.

(Komm. etter Norsk Tidskrift for sjakk, 1970/71).

45.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik
Sort: Hans Eriksen, Harstad

Bykamp Narvik-Harstad 1971.

1. e4, c5. 2. Sf3, d6. 3. d4,

exd4. 4. Sxd4, Sf6. 5. Sc3, g6. 6. f4.

Den aggressive Löwenfisch-varianten som Svedenborg gjerne spilte når han fikk sjansen. Det stiller store krav til motstanderens dyktighet og teorikunnskap. 6. -Lg7(?)

Ingen stor feil, men 6. -Sc6 må anses som bedre, f. eks. 7. Sxc6, bxc6. 8. e5, Sfd7 med tilnærmet likt spill, men ikke 8. -dxe5(?) som Sigurd Svedenborg spilte mot Werner Lockertsen i bykampen Narvik-Tromsø 1958. Fortsettelsen på dette parti er interessant og fortjener å bli mere kjent: 9. Dxd8+, Kxd8. 10. fxe5, Sg4. 11. Lf4, g5?! 12. 0-0-0+, Ke8?. 13. Sb5!, Ld7. 14. Sc7+, Kd8. 15. e6!, fxe6. 16. Sxe6+, Ke8. 17. Sc7+, Kd8. 18. Lg3, Tc8. 19. Se6+, Ke8. 20. Sc5, Lf5. 21. La6, Td8. 22. Txd8+, Kxd8. 23. Lb7, og Lockertsen førte sitt fordelaktige sluttspill frem til seier i 61. trekk.

7. e5, dxe5. 8. fxe5, Sd5?

Men nå får hvit vann på mølla! Sort måtte spille 8. -Sfd7, selv om 9. e6 gir hvit det beste spill, f. eks. 9. -e5. (9. fxe6. 10. Sxe6, Lxc3+. 11. bxc3, Db6. 12. Lc4). 10. Lb5+, Sbc6. 11. exf7+, Kxf7. 12. 0-0+. (12. -Lf6. 13. Sxc6, bxc6. 14. Dxd8. Txd8. 15. La4). 9. Lb5+, Kf8. 10. 0-0, Lxe5(?)

Mange mestere har gjort dette trekk før den nor-norske mester fra Harstad gjorde det i dette parti, men det er neppe noe som holder lenger. På det relativt beste

10. -e6 står hvit klart etter 11. Df3, mens forsøket 10. -Sc7. (10. -Sxc3?. 11. Se6+) straffes med 11. Lc4, e6. 12. Df3, Dxd4+. 13. Le3, Dd7. 14. Tad1, De8. 15. Te8, oppgitt. (Erling Kristiansen — Børge Svanholm, Kallottturneringen 1878). 11. Sxd5, Dxd5.

12. Sf5?

Svedenborg går sine egne veier! Springervendingen til f5 er riktignok et nøkkeltrekk i denne variant, men hvit må være nøyaktig med trekkrekkefølgen. Det korrekte er 12. Lh6+, Kg8. (12. -Lg7. 13. Lxg7+, Kxg7. 14. Sf5+). 13. Sf5, Dc5+. 14. Le3 og vinner. I motsetning til tekstspillet står sorts kongen nå på g8, hvilket tillater den hvite springeren å komme til h6 med tempo: 14. -Dc7. 15. Sh6+, Kg7/f8. 16. Txf7 matt.

Tilbake til den aktuelle situasjon. Sorts truede dronning kan nå ikke garderes med f. eks. 12. -Le6 pga. 13. Lh6+ fulgt av springersjakk på e7, noenlunde det samme! følger på 12. -Dxd1, mens 12. -Dxb5 besvares med 13. Dd8+, De8. 14. Lh6+.

12. -Dc5+. 13. Kh1

Heller ikke 13. Le3, Dc7

gjør noen nevneverdig forskjell.

13. -Lc7?

Her kunne Hans Eriksen forlenget partiet med 13. -Dc7 og uklart spill. Det er mulig Svedenborg i sine vurderinger av dette trekk (Dc7) har stirret seg blind på varianten 14. Lh6+, Kg8. 15. Dd7, Dxd7. 16. Lxd7, gxf5?. 17. Lxc8, a5. (17. -Sc6. 18. Lxb7). 18. Tad1, Ld6. 19. Txf5++ og oversett at sort redder seg med 16. -Sc6! og kampen er helt åpen.

14. Lh6+, Kg8. 15. Dd4!, oppgitt.

Meget elegant! Dronningen på c5 er angrepet, samtidig som det truer matt på g7. Etter 15. -Dxd4 kommer matten den andre vei med 16. Sxe7 matt. Dermed fikk Sigurd det siste ord likevel!

(Komm. av Frans Larsen).

46.

SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik
Sort: Hans Eriksen, Harstad

1. e4, c5. 2. Sf3, Sc6. 3. Lb5, a6. 4. Lxc6, bxc6. 5. 0-0, Sf6.

Sannsynligvis er det mer nøyaktig å utsette utviklingen av kongespringeren og heller spille 5. -d6 ev. fulgt av Lg4/Dc7.

6. e5, Sd5. 7. c4, Sb6. 8. b3, Tb8(?)

Det er vanskelig å forstå hensikten bak denne tårnplassering. Kanskje

planlegges fremstøt med a-bonden, men det kommer aldri så langt.

9. Sc3, d5. 10. exd6ep, exd6. 11. d4, cxd4.

12. Lg5!

Et typisk Sigurd-trekk, kraftfullt og elegant! Hva skjer egentlig på 12. -f6. Nedenstående varianter var neppe på forhånd klappet og klart fra hvits side, skjønt Sigurd Svedenborgs evne til å gjennomregne lange og kompliserte varianter under spillets gang var godt utviklet. 13. Sxd4, fxd4. 14. Sxc6, Dc7. 15. Te1+

A. 15. -Kd7. 16. Se5+, Kd8. 17. c5, og hvits angrep slår gjennom.

B. 15. -Kf7. 16. Df3+, Kg8. (16. -Kg6. 17. Sxb8, Dxb8. 18. Te8). 17. Sd5 (17. Sxb8, Lb7. 18. Df5, Lc8 fører neppe frem for hvit), Dxc6. 18. Se7+, Lxe7. 19. Dxc6, Kf7. 20. Txe7+, Kxe7. 21. Te1+, Kd8. (21. -Kf7. 22. Df3+, Kg6. 23. Te7). 22. Dxd6+, Sd7. 23. c5 og vinner.

Hans Eriksen fornemmer likeledes at offisersofferet stinker og avslår. Men også da må sort få den nestbeste stilling. 12. -Le7.

For eksempel fører 12. -Dc7. 13. Te1+, Le6. 14. Sxd4, Dd7. 15. Dg4 til en ukomfortabel stilling for sort.

13. Lxe7, Dxe7. 14. Sxd4. Grunnet truselen 15. Sxc6 og kvalitetsgevinst får sort ikke tid til å bringe kongen i sikkerhet med 14. -0-0. Utenkelig er selvsagt 14. -Lb7/d7. 15. Te1. 14. -Dc7. 15. Te1+, Kf8. 16. Se4, Ld7. 17. Dh5, f6?

Fører til en vakker avslutningskombinasjon. Etter det riktige 17. -h6 (18. Sg5, g6. 19. Dh4, Dd8) er utgangen på partiet ikke helt opplagt.

18. Sxf6!, gxf6. 19. Dh6+, Kf7.

Ikke 19. -Kg8. 20. Te7 med matt.

20. Te7+!

Fortissimo!

20. -Kxe7. 21. Dg7+, Kd8.

Eller 21. -Ke8. 22. Te1+, Kd8. 23. Dxd8+ og matt i neste.

22. Dxd8+, Ke7.

Dessverre for sort strander 22. -Le8 på springergaffelen 23. Se6+.

23. Dg7+, Kd8. 24. Df8+, oppgitt.

Nå var det ingen bønn lenger, se foregående kommentar.

(Komm. av Frans Larsen).

47.

SKOTSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik
Sort: Kjetil Strand, Harstad

Bykamp Narvik-Harstad 1972.

1. e4, e5. 2. d4, exd4. 3. Sf3, Sc6. 4. Lc4, Lc5. 5. c3, d3. 6. b4, De7.

Et tvilsomt trekk. Teorien anbefaler 6. -Lb6.

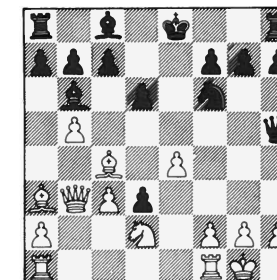
7. 0-0, Lb6. 8. b5

Svedenborg spiller ikke tiden unødig, men går straks til angrep. Dette var typisk for ham. Motstanderen skulle settes på prøve.

8. -Se5. 9. Sxe5, Dxe5. 10. Db3.

Man kan nikke gjenkjennende. Denne oppstillingen var et varemerke for Svedenborg.

10. -Dh5. 11. La3, Sf6. 12. Sd2, d6.

13. e5!, dxe5?

Sort faller for fristelsen til å få en bonde til i «overvekt.» Bedre var 13. -Sg4.

Red.anm. Stillingen etter 13. -Sg4. 14. Sf3 er kritisk for partiet. Det synes som om sort fortsatt kan kjempe etter såvel 14. -0-0. 15. exd6, cxd6. 16. Lxd6, Td8

som det provoserende 14. -Sxe5. 15. Sxe5, dxe5. 16. Db4, Dg5. På den annen side er dette åpne stillinger som Sigurd Svedenborg trivdes i som fisken i vannet, så dermed skulle begge parter være fornøyd! (FL).

14. Db4!

Og sort er plutselig redningsløst fortapt. På 14. -Sg8 følger 15. Df8+, Kd7. 16. Lxf7. I partiet prøvde sort å utsette tapet med å gi offiser med 14. -Sd5, men måtte gi opp etter få trekk.

(Komm. av Edmund Forselv og Frans Larsen).

48.

NORDISK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik.

Sort: Egil Eikseth, Bodø

1. e4, e5. 2. d4, exd4. 3. Sf3, Lc5(?)

Taper et tempo. 3. -Sf6 er bedre.

4. c3, d5. 5. exd5, Dxd5. 6. cxd4, Lb4+.

Se forrige kommentar.

7. Sc3, Lg4?

For aggressivt. Han måtte spille 7. -Sf6 for å få rokert.

8. Le2, Sf6. 9. 0-0, Dh5?

Riktignok lå sort etter i utvikling, men etter 9. -Da5 kan han fremdeles leve, og spillet får en skandinavisk karakter. Det naturlige 9. -Dd7 er utilstrekkelig pga. 10. Se5, Lxe2. 11. Dxe2, De7. 12. Lg5 med klar terrengfordel for hvit. Alternativet til å flytte dama, 9. -Lxc3, kan ikke spilles fordi det hvite sentrum

Egil Eikseth

blir for mektig.

10. h3

Så enkelt var det. Pga. svakheten på b7 kan sort ikke bytte på f3.

10. -Ld7. 11. Se5, Dh4. 12. Lf3!, Sc6. 13. Sxd7!

Enkelt og kraftfullt.

13. -Kxd7.

13. -Sxd7 forbyr seg selv pga. den åpne e-linja. Sort er ikke levnet store overlevelsesmuligheter med kongen i sentrum i fortsettelsen. 14. g3!, Dxb3. 15. Sd5!

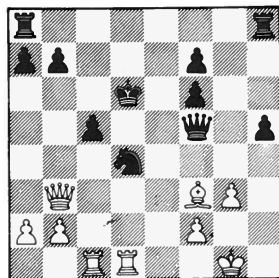
Bemerk diagonalen h3/c8!

15. -h5. 16. Sxf6+, gxf6. 17. Lf4, Ld6. 18. Lxd6, Kxd6. 19. Db3, Df5. 20.

Tac1, Sxd4?

Altfor optimistisk, men det er vanskelig å finne fornuftige sorte trekk. Med enkle midler er han blitt nedspilt, og her bryter han sammen under presset.

21. Tfd1, c5.

22. Txd4+!

Selvfølgelig.

22. -cxd4. 23. Db4+, Ke6. 24. Dxb7?

Auda. Hvit vinner enkelt etter det naturlige 24. Te1+, Kd7. 25. Te7+ og matt i to. Sort må derfor på 24. Te1+ svare 24. -De5, hvorefter det kan følge 25. Dc4+, Kd6. 26. Txe5, fxe5. (25. -Kxe5. 26. Dd5 matt). 26. Dd5+, og sort mister begge sentrumsbøndene. Hvis sort på 25. Dc4+ spiller 25. -Ke7, kommer man inn i de samme variantene etter 26. Dc5+, Ke6. 27. Dd5+, kommer man inn i de samme variantene etter 26. Dc5+, Ke6. 27. Dd5+ osv. — i begge tilfeller med rask gevinst for hvit.

24. -De5. 25. Le4, Tad8. 26. Tc7, The8. 27. Dc6+, Dd6. 28. Dc4+, Ke5. 29. f3, Df8?

Nå går han matt, men hva skulle sort gjøre? 29. -f5 taper pga. 30. Tc5+, Kf6. 31. Txf5+, Kg7/g6/e7. 32. Dxf7+ med snarlig matt. Det relativt beste er følgelig 29. -Dxc7, men heller ikke det er godt nok i lengden.

30. Db5+, Ke6. 31. Lf5+, oppgitt.

Det er matt i neste.

Moral: Ta imot gambitbønder og la motparten bevise offerets korrekthet.

(Komm. av Svein H. Johnsen).

49.

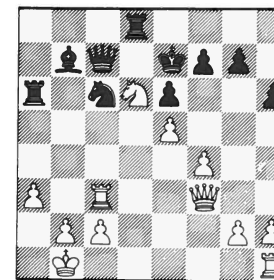
SICILIANSK

Hvit: Sigurd Svedenborg, Narvik.

Sort: Arthur Jarhelle, Narvik.

NM 1973 i Harstad.

1. e4, c5. 2. Sf3, d6. 3. d4, cxd4. 4. Sxd4, Sf6. 5. Sc3, a6. 6. Lg5, e6. 7. f4, Le7. 8. Df3, h6. 9. Lxf6, Lxf6. 10. 0-0-0, Lxd4. 11. Txd4, Sc6. 12. Td1, Dc7. 13. Kb1, b5. 14. Lxb5, axb5. 15. Sxb5, Da5. 16. Sxd6+, Ke7. 17. a3, Td8. 18. e5, Dc7. 19. Sb5, Db7. 20. Sd6, Dc7. 21. Td3, Lb7. 22. Tc3, Ta6.

23. f5!

Som fremgått ovenfor har Sigurd Svedenborg ofret offiser på b5, en velkjent offervending som han i de forskjellige avskjeninger flesket til med ca. 1000 ganger i sin sjakkkarriere. Med 3 bønder for offiseren i foreliggende parti skulle hvit ha tilstrekkelig kompensasjon, og med teksttrekket søkes en løsning ad taktiske veier gjennom linjeåpninger m. m.

23. -Txd6(?)

Selvsagt ikke 23. -Sxe5?. 24. Txc7+, Kxd6. 25. Dc3,

men 23. -exf5. 24. Dxf5 er nok sorts beste mulighet. Jarhelles motoffer strander på en overraskende mellom-sjakk.

25. f6+!, gxf6.

Sikkert det relativt beste. På 24. -Kf8 ville Svedenborg spilt ut variantkomplekset 25. fxc7+, Kg8. (Eller 25. -Kxg7. 26. Df6+, Kf8. 27. exd6, Dxd6. 28. Td3, Dc7. 29. Thd1, Ke8. 30. Tg3, Kf8. 31. Dh8+, Ke7. 32. Tg8 og vinner). 26. exd6 (ikke 26. Df6?, Dd8!), Dd8. (Eller 26. -Dxd6. 27. Df6, De5. 28. Dxb6, Dxb7. 29. Tg3 ev. 27. -Kh7. 28. Th3). 27. Tf1 med enkel vinst.

25. Dxf6+, Ke8. 26. exd6, Dxd6.

Eller 26. -Dd8. 27. d7+ osv.

27. Td3, De5?

Fører til en brå slutt, hvormed sorts springer overbelastes i oppgaven å forsvare såvel matten som dronningen. Dog er partiet uansett tapt for sort. (27. -De7. 28. Dxb6 eller 27. -Dc7. 28. Tg3).

28. Td8+!, oppgitt.

(Komm. av Frans Larsen).

50.

SICILIANSK

Hvit: Palmer Salomonsen, Narvik

Sort: Sigurd Svedenborg, Narvik

Narvik 1973, klubbmesterskapet.

Det er med en særlig glede at undertegnede påtar

seg å kommentere det siste parti i denne samling av Sigurd Svedenborg-partier. Det faller nemlig geografisk og tidsmessig sammen med en periode hvor jeg hadde den ære og glede å ha en del personlig kontakt med ham.

Partiet vi skal se er i høy grad representativt for Svedenborgs spillestil. Etter original og skarp åpningsbehandling av begge parter oppstår det en kritisk stilling allerede omkring 20. trekk, hvor hvit er i ferd med å smadre sorts kongestilling. Under de følgende komplikasjoner tryller imidlertid Svedenborg fram så halsbrekkende kombinasjoner at motstanderen går vill i variantnettet.

Kommentatoren har hatt en bortimot kulinarisk nytelse av å studere dette partiet, og han kan derfor ikke dy seg for å systematisere det etter visse gastronomiske kriterier. Bon appétit!

Palmer Salamonsen

Forrett, av aktiv og pågående karakter:

1. e4, c5. 2. Sf3

Av Narvikvæinger venter man ellers 2. d4, cxd4. 3. c3?! Men det er ikke umulig at dette er reservert til bruk mot utenbysboende!

2. -d6. 3. d4, cxd4.

her har jeg også sett Svedenborg spiller 3. -Sf6. 4. Sc3, cxd4. Meningen må være å unnvike varianten 3. -cxd4. 4. Dxd4, som enkelte Narvikvæinger har på repertoaret. Men da må sort også være fortrolig med varianten 3. -Sf6. 4. dxc5, Sxe4. 5. cxd6, e6(!) med

sannsynlig likt spill.

4. Sxd4

På 4. Dxd4 spiller sort antagelig best 4. -Ld7 fulgt av 5. -Sc6, idet varianten 4. -Sc6. 5. Lb5 gir hvit et utviklingsforsprang som kan bli ubehagelig.

4. -Sf6. 5. Sc3, a6.

Ved siden av Dragevarianten (g6) regnet som det skarpeste systemet, og sikkert utmerket for Svedenborgs spillestil.

6. Lc4

Et godt trekk som i likhet med i Dragevarianten har en tredobbel funksjon, nemlig 1) angriper sorts kongefløy, 2) forsvare hvits kongestil-

ling etter lang rokade og 3) vanskeliggjør motstøtet d6-d5 i mange varianter. Mest spilt i dag er vel varianten 6. Lg5, e6. 7. f4, som det er skrevet tonnevis med bøker og artikler om. Av mulige fortsettelser nevnes 7. -Le7, Sbd7, b5, og ikke minst Fischers berømte 7. -Db6. 8. Dd2, Dxb2?!, som mange unge spillere har kastet bort år av sitt liv på å studere. Man må være sjakkspiller på heltid for å drive med slikt.

Svedenborg hadde imidlertid en spesialvariant som han fra tid til annen tok frem, og som sikkert sparte

ham for en masse arbeid mot de mest typiske «teorivrak», nemlig 6. Lg5, e6. 7. f4, Ld7. Et viktig poeng her er selvfølgelig at 8. e5, dxe5. 9. fxe5 ikke er godt på grunn av 9. -Da5. Etter 8. Df3, Sc6. 9. 0-0-0, Sxd4. 10. Txd4, Lc6 har sort imidlertid en stilling som nokså enstemmig blir slaktet i teorien. Om dette får det her være nok å nevne at ingen ringere enn Bernt Larsen er av en annen oppfatning.

6. -e6. 7. Lb3, Le7. 8. Le3

Allerede her er 8. g4 en interessant mulighet. Hvor våken sort må være viser bl. a. partiet Gunnar Johnsen — Einar Vallestad i et Oslo-mesterskap sist i 60-årene, hvor jeg etter 8. g4, Sc6?. 9. g5, Sd7 fikk fornøyelsen av å spille 10. Lxe6 med et vinnende angrep.

her er flere andre utviklingstrekk mulig, og blant nåtidens sjakk mestre regnes en så tidlig rokade i Siciliansk forsvar nærmest som en provokasjon. Salamonsen lar seg selvsagt ikke be to ganger, men som vi skal se, er Svedenborg åpenbart forberedt på det kappeløp som nå følger.

9. g4!, Da5!

Et overmåte viktig trekk som gjennom angrepet på bonden e4 vinner tid til videreutvikling, samtidig som en idealoppstilling av hvits brikker forpurres. Helst skulle nemlig hvit få spilt g5 fulgt av Dh5 og lang rokade.

10. f3

Sikkert det beste. 10. Ld2, Db6, eller endog 10.

-Db4. 11. Sd5, Dxd4. 12. Sxe7+, Kh8, er ufarlig for sort. 10. Df3, Sc6. 11. Sxc6, bxc6. 12. 0-0-0 som jeg har sett spilt av russeren Estrin eller annet sted, har jeg heller ingen tro på.

10. -Sc6. 11. Dd2

I betraktning kommer også 11. De2 for å overdekke feltene c4 og (indirekte) h5. Sort kan da prøve å utnytte hvits manglende rokade til et fremstøt i sentrum, f. eks.

A.

11. -d5. 12. exd5 (12. g5, Sxd4. 13. Lxd4, Sh5, uk-lart), Sxd5, exd5. 14. Sb3!, Dd8. 15. 0-0-0, Le6. 16. f4 med hvit fordel, eller bedre

B.

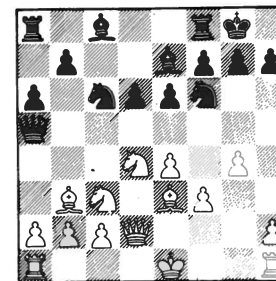
11. -e5. 12. Sf5, Lxf5.

a.

13. gxf5. Sd4. 14. Dg2, Sxb3. 15. Tg1, g6. 16. cxb3, d5.

b.

13. exf5, Sd4. 14. Dg2, Sxb3. 15. cxb3, d5, med skarpt spill og sannsynligvis like sjanser, kanskje er sorts sentrum et lite strå hvassere.

11. -Ld7(?!)

Et vanskelig valg. Sort vil snarest mulig igangsette operasjoner på c-linjen, og herunder benytter han seg

av et viktig poeng, nemlig at han på fremstøtet 12. g5 har den utmerkede og noe overraskende parade 12. -Sh5. Deretter er 13. 0-0-0, Sxd4 fulgt av Lxg5 tvisomt, og på 13. f4 kan følge 13. -Sxd4 og nå:

A.

14. Lxd4, Sxf4. 15. Dxf4, e5, eller 15. Lxg7, Kxg7. 16. Dxf4, Dxc5. 17. Dxc5, Lxg5. 18. Tg1, Kh6, i siste tilfelle med sort fordel.

B.

14. Dxd4, Lc6! med truselen 15. -e5 og sjanserikt spill for sort, f. eks. 15. Dd1, Lxe4 eller 15. Dd3, d5!?

Men sorts plan har den hake at den fratar kongespringeren det utmerkede felt d7, og sort (og leseren) må senere lide smertefulle kvaler av denne grunn. Objektivt best er derfor etter min mening 11. -Sxd4. 12. Lxd4, Sd7!, hvor sort tar en del brodd ut av hvits angrep, samtidig som han etter behag har de fine springerlike sjanser, kanskje er sorts sentrum et lite strå hvassere.

12. h4

Hvit har helt riktig innsett at h-bonden må til h5 før g5 kan spilles. Et mere solid, men også mindre sjanserikt alternativ er 12. 0-0-0, Se5. 13. Kb1 (13. g5, Sh5. 14. f4, Sg4. 15. Lg1, Sxf4), Tfc8!. 14. Sd5, Dxd2. 15. Sxe7+, Kf8. 16. Txd2, Kxe7 med omtrent like sjanser.

12. -Se5. 13. 0-0-0

Ytterligere utsettelse av rokaden med 13. h5, Tfc8.

14. g5, Se8. 15. g6?, hxg6.
16. hxg6, Sxg6 er uklart.

13. -Tac8.

I slike stillinger er det oftest prinsipielt riktig å spille Tfc8. Dette gir bl. a. bedre muligheter for tårndobling i c-linjen i og med at kongetårnet ikke, som i partiet, blir innesperret på kongefløyen. En analyse av alle mulige konsekvenser av Tfc8 ville her være altfor akademisk, det ville blitt et helt annet parti. men leseren kan gjerne være oppmerksom på spørsmålet i de senere faser av partiet. En ting er i hvertfall sikkert: Svedenborg hadde ganske andre planer for dette tårnet!

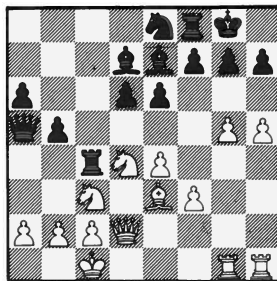
14. h5

For siste gang ser vi på 14. g5. Etter 14. -Sh5. 15. f4 har sort foruten 15. -Sg4 det enda bedre 15. -Sc4. 16. Lxc4, Txc4. 17. De2, Txc3! eller 17. Sb3, Dc7. 18. Thg1, b5. 19. De2, b4.

14. -Sc4. 15. Lxc4, Txc4.
16. g5, Se8. 17. Tdg1.

Mens sort har konsentrert seg om c-linjen, har hvit ved konsekvent og god angrepsføring forvist sorts springer til det passive feltet e8. Hvits oppstilling ser fryktinnfyldende ut, og er det også. Gode nerver er på sin plass, og det hadde utvilsomt Sigurd Svedenborg.

17. -b5.

18. Sb3

Ingen direkte feil, men prinsipielt betenkelig. Springeren står selvsagt bedre på det sentrale felt d4, hvor den bare kan fordrives ved å slippe den til det enda farligere felt f5. Men det avgjørende her må jo være en konkret vurdering av fremstøtet g6. La oss se: 18. g6, b4. (18. -fxg6. 19. hxg6, hxg6. 20. Dh2, sammenlign senere varianter).

A.

19. h6. Her synes det faktisk som om sort kan tillate seg 19. -bxc3. 20. gxh7+, Kh8. 21. hxg7+, Sxg7. 22. Dg2, Lf6. 23. Lh6, De5, eller 20. Dh2, Dxa2, og hvis dette synes uklart, har han i reservevarianten 19. -fxg6. 20. hxg7, Sxg7. 21. Dh2, Sh5! hvor sort kanskje tilogmed står en anelse bedre, f. eks. 22. Dxd5, Dxd5. 23. Txd5, bxc3 eller 22. Sb1, Kh8.

B.

19. Sb1! Dette rolige sikkeringsstrekk virker lovende for hvit, f. eks.

a.

19. -Sf6. 20. Lh6! og vinner, f. eks. 20. -gxh6. 21. Dxd6, eller 20. -Txd4. 21. gxh7+, eller 20. -Sxh5. 21. Lxg7!, fxg6. (21. -Sxg7/hxg6. 22.

Dh6). 22. Lxf8, selv om en del tekniske problemer gjenstår i den siste varianten.

b.

19. -Dxa2. 20. h6, fxg6. 21. hxg7, Tf7. (21. -Scg7. 22. Dh2, Tf6. 23. Dxd7+, Kf7. 24. Th6, Lf8. 25. Thxg6, Txg6. 26. Dxd6+ og vinner). 22

Txd7!, Txg7. (22. -Kf7. 23. Thg1 (Txg7+ holder ikke ennå), Tg8. 24. Dg2, Se8. (24. -Lf8. 25. Txf6+). 25. Txe6! med gevinststilling. Vi kan altså konkludere med at variant B 19. Sb1! synes å gi størst sjanser til hvit.

Har vi dermed bevist at Svedenborg har spilt feilt? Kanskje det, men man skal ikke forsverge at han ville ha funnet noe mere sjanserikt et eller annet sted i variantmylderet. At han er i besittelse av langt mere fantasi enn denne kommentator vil vi i hvert fall få demonstrert tydelig om noen få trekk.

18. -Dc7. 19. g6, b4.

Muligheten 19. -fxg6. 20. hxg6, hxg6. 21. Dh2 kjenner vi nå.

20. gxh7+ (?)

Heretter blir det straks vanskeligere for hvit å brette opp sorts kongestilling, selv om det ville være en stor overdrivelse å si at hvit dermed har forspilt sine sjanser. For leseren skulle 20. h6! nå komme ganske naturlig, med følgende muligheterr:

A.

20. -bxc3 går ikke nå fordi sorts dronning ikke kan nå å

dekke feltet g7, altså 21. gxh7+, Kh8. 22. hxg7+, Sxg7. 23. Dg2, Lf6. 24. Lh6 og vinner.

B.

20. -fxg6. 21. hxg7

a.

21. -Sxg7. 22. Dh2 med sansynligvis vinnende angrep, f. eks. 22. -Tf6. (22. -Lf6. 23. Dxd7+, Kf7. 24. Dxd6+, Ke7. 25. Lg5! med gevinststilling). 23. Lg5, bxc3. 24. Dxd7+, Kf7. (24. -Kf8. 25. Dh8+, Kf7. 26. Th7, Lf8. 27. Lxf6). 25. Lxf6, Lxf6. 26. Dxd6+, Ke7, og mest presist synes nå 27. Dh7. Hvit kommer da i dårligste fall ut med en merbonde, da 27. -cxb2+. 28. Kd1, Txc2? ikke går pga. 29. Txg7+, Lxg7. 30. Dxd7+, Kd8. 31. Th8+, Le8. 32. Df6+.

b.

21. -Tf7. 22. Txd7!, Txg7. 23. Txg7+, Sxg7. 24. Se2, Le8. 25. Sf4 med bondegevinst og hvit fordel. Men sort kan gjøre en viss motstand pga. presset mot c2 (a5-a4 etc.). 20. -Kxh7(?)

Kvitterer i noen grad for hvits tvilsomme siste trekk. Prinsipielt på 20. -Kh8 være bedre for å gjemme kongen mest mulig bort. Konkret vil dette vise seg etter sorts 23. trekk.

21. Se2, e5.

Det er sannsynligvis riktig å ikke tillate 22. Sf4 med bl. a. truselen 23. Sg6! Dessuten er selvfølgelig 21. -e5 et nødvendig ledd i sorts angrepsplan(!) For selv i en stilling hvor langt de fleste

kun ville være opptatt av å redde sitt eget skinn, falt det aldri Sigurd Svedenborg inn å glemme spilllets egentlige mål, nemlig motstanderens konge.

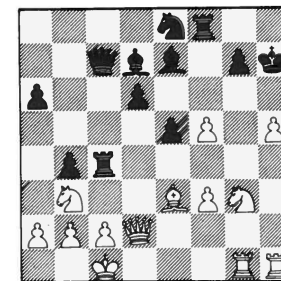
22. Sg3, f5!?

Hva er nå dette, åpne linjer foran sin egen konge? Følg nå godt med...

23. exf5

En antydning av hvilke muligheter som begynner å åpne seg for sort, gir forsøket 23. h6, g6. 24. exf5, gxf5. 25. Sh5, f4. 26. Tg7+, Kh8. (Men ikke 26. -Sxg7. 27. hxg7 etc.) 27. Txe7, fxe3. 28. Dd3, Lf5!. 29. Txc7, Lxd3. 30. Txc4, Lxc4 med sort fordel.

Hovedrett, smakssatt med eksotiske og tildelt ukjente krydderier:

23. -Txf5?!?

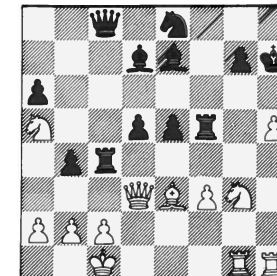
La oss allerførst konstatere at det ikke er mulig med sikkerhet å overskue alle konsekvenser av dette kolossale sjakktrekk. Derfor det litt forsiktige spørsmålstegn til å begynne med. Dette er forøvrig typisk for alle ekte angreppspillers partier. Ikke minst ex-verdensmester Mikhail Tal måtte i sin glansperiode ofte finne seg i slike små spørsmålstegn fra skeptiske

kommentatorer. Det var nemlig slett ikke uvanlig at en eller annen dyktig amatør i Sibir eller Sør-Amerika sånn cirka et halvt år etter partiet klarte å finne et hull langt uti en bivariant. Det hjalp imidlertid så lite den stakkars motstanderen ved brettet som med klokken tikkende fikk bombene detonert foran sitt fortvilte åsyn.

24. Sxf5(?)

Jeg må innrømme at jeg først trodde kvalitetsofferet bare var en desperasjonspreget bløff pga. svaret 24. Dd3! som utvilsomt er den egentlige test av sorts offer (merk at denne varianten ikke hadde eksistert hvis sort hadde spilt 20. -Kh8!). Det er klart at kun 24. -Dc8 kommer på tale, da 24. -e4. 25. dxe4 eller Sxe4 bare gir angreppsjanser for hvit. Etter 24. Dd3, Dc8. 25. Sa5! ser situasjonen kritisk ut for sort. 25. -Tc7. 26. Lb6 er dårlig, og 25. -Th4. 26. Txd4, Lxd4. 27. Sxf5, Lxf5. 28. Dc4 gir ikke tilstrekkelig kompensasjon.

Imidlertid kan sort med det forbløffende 25. -d5!? trylle frem hårreisende komplikasjoner, som vi etter beste evne skal forsøke å finne ut av.

A.
26. Sxf5, Lxf5. 27. Dxd5,
Txc2+. 28. Kd1, Txb2 og
vinner.

B.
26. Sxc4, dxc4.

a.
27. De4, Sf6. 28. Dh4, Sd5.
29. De4, Sxe3. 30. Dxe3,
Lg5 og vinner.

b.
27. Dd5, Lc6. 28. Dxc4,
Txf3, uklart.

c.
27. De2, Tf7, og sort har
neppe fullgod kompensasjon,
selv om stillingen ennå
er uklar etter f. eks. 28. h6,
g6. 29. Se4, c3. 30. b3, a5.
31. Dg2, Lf5.

C.
26. Dxd5!

a.
26. -Txc2+. 27. Kb1 med
fordel for hvit, som truer
både 28. Dd3 og 28. Tc1.
Og 27. -Txb2+. 28. Kxb2,
Dc3+. 29. Kb1 holder ikke
for sort, f. eks. 29. -Lb5.
30. Td1, Dxe3. 31. Sxf5.

b.
26. -Le6 (!?). 27. Dd3, Sd6.
28. Kb1 (28. Sxc4, Sxc4. 29.
Sxf5, Lxf5. 30. h6!, g6. (ellers
vinner hxg7+). 31.
Dd5, Le6. 32. De4, Lf5. 33.
Dd5 remis!), e4!. 29. Sxe4,
Sxe4. 30. Sxc4, Sc3+!. 31.
bxc3, Lxc4. 32. De4, Lf6.
33. Ld4, bxc3 og her melder
jeg pass (uklart). Hvit kan
ihvertfall ikke spille 34.
Lxf6, Db8+. 35. Kc1,
Db2+. 36. Kd1, Db1 matt.
Best er imidlertid 28. Se4!,
Sxe4. 29. fxe4 (eller 29.
Sxc4, Lxc4. 30. Dxe4, Lf7),

Tf3. 30. Sxc4, Lxc4. 31.
Dd2, og det er tvilsomt om
sorts motsjanser er tilstrek-
kelige. Men dset skal spilles!

Det synes altså som om
særlig den siste varianten
gir hvit anledning til å kom-
met helskinnet ut av
komplikasjonene — og kanskje
fordelaktig — dog tatt
med alle mulige forbehold.
Men samtidig har vi sett
hvilke rike angrepssjanser
som plutselig åpnet seg for
sort etter 23. -Txf5. Kanskje
unnlot hvit å spille 24. Dd3
fordi han deretter ikke kunne
slå på f5 uten å tape et
tempo, muligens har
komplikasjonene etter 24.
-Dc8. 25. Sa5 syntes ham
altfor uoverskuelige. Og
dette siste skal ihvertfall ikke
kommentatoren fortenke
ham i, tatt i betraktning at
det har tatt meg flere lange
kvelder å komme til en slags
klarhet i stillingen, mens
hvitspilleren unektelig bare
hadde 3 minutter pr. trekk.
I sannhet ingen enkel opp-
gave!

Etter teksttrekket 24.
Sxf5 er det ihvertfall helt på
det rene at sort får et farlig
initiativ for kvaliteten, og
det er vel ikke nødvendig å
si at da var Svedenborg i sitt
ess.

24. -Lxf5. 25. Sa1

Denne ynkelige retrett vi-
ser til fulle hvor alvorlig
situasjonen er. 25. Th2,
Txc2+. 26. Dxc2, Lxc2. 27.
Txc2 gir fordel for sort pga.
merbonde og mobilt sentrum.

25. -Lf6

Muligens en uøyaktig-
het, idet hvit nå kunne byt-
tet av denne farlige løper.

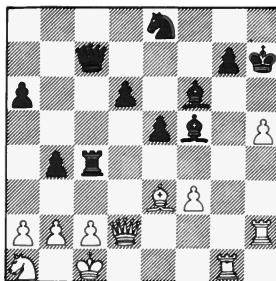
Sterkt i betraktning kom 25.
-a5, og truselen a4 etterfulgt
av b3 er overmåte sterk. Jeg
tviler faktisk på om hvit har
noe godt forsvar mot dette.
Hans eneste aktive mulighet
er 26. h6, hvorpå g6 er fullt
tilfredsstillende for sort.
Og på 26. Lg5 følger 26.
-Sf6 med bibehold av alle
trusler.

26. Th2(?)

Bedre er åpenbart 26.
Lg5, hvorefter sort får mer
enn nok med å bevise at han
har kompensasjon for
kvaliteten. Best er da anta-
gelig 26. -e4, f. eks. 27.
fxe4, Lxe4. 28. Lxf6, Sxf6.
29. Th2, d5 med en vanske-
lig, men sannsynligvis dyna-
misk balansert stilling.

26. -Dc6?!

Tematisk og godt var 26.
-e4, jvfr. kommentaren til
forrige trekk. Men tekst-
trekket truer foruten på-
gang i sentrum også bonden
på f3. Eller...?

27. Dg2?

Her burde absolutt 27.
Lg5 spilles. Det mest
interessante spørsmål blir
da om f-bonden er forgiftet,
så la oss se: 27. Lg5, Dxf3.

A.

28. Tf2, Lxg5.

a.

Vi er nå samlet under ett tak i el.bygget

VÅR
INSTALLASJONSAVD. OG BUTIKK
ER TIL DERES DISPOSISJON

*Tlf. 44100

NARVIK ELVERK

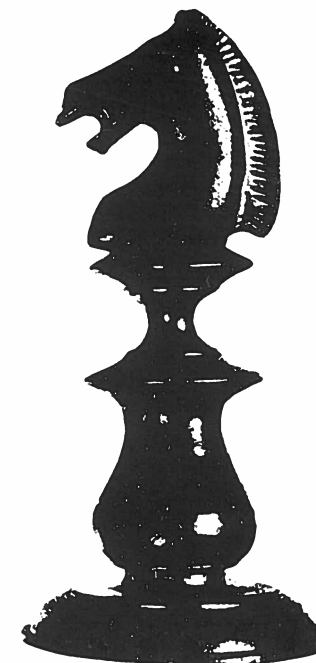
8500 Narvik

Kolonial

8680 Trofors

Tlf. 150

KROEN MED SJAKKMILJØ

GULLSMED
KNUT MALM

KONGENSGT. 32
NARVIK

as Narvik
RØRLEGGERE
FORRETNING

TELEFON 082/ 41 146

**En dag ~
lik ingen andre**

Bryllupsdagen – en dag hvor
De virkelig trenger en god
fotograf.

Brudebilder i naturlige farver.
Store farvebilder i ramme på
vegg. Festlige takkekort til
gjester og venner.

Velkommen til brudedefotografering!

Colour Art Photo

Fotograf
E. Amundsen
TLF. (084) 37285-9510 ELVEBAKKEN

Colour Art Photo
emblemet gir
garanti for utsøkt
billedkvalitet.

Moteklær - Jeans - Designvarer.
Håndgjorte ting med god form fra
det lokale miljø
Bruksting til mange formål

Storgt. 71 - Tromsø - Telefon 87167

VELKOMMEN!

TELEFON (081) 43 358
BANKGIRO 8951.05.00084
POSTGIRO 8 99 33

Isak Christensen

GRUNNLAGT 1904
INNEHAVER: THORGER CHRISTENSEN

* BØKER * PAPIR * KONTORUTSTYR * MUSIKK. *

FAUSKE

29. Tgx5, Dh1+. 30. Dd1, Dxd1+. 31. Kxd1, Lg4+. 32. Kc1, Kh6. 33. Tg6+, Kxh5 og vinner!

b.
29. Txf3, Lxd2+. 30. Kxd2, Lg4. 31. Tg3 (eller Tf8, Sf6), Lxh5 med gode gevinstsjanser for sort.

B.
28. Lxf6, Sxf6. 29. Tf2, Dxh5. 30. Th2 (30. Tg5, Dh1+), Th4.

a.
31. Tg5, Txh2!. 32. Txh5+, Txh5 med sannsynlig gevinst for sort!

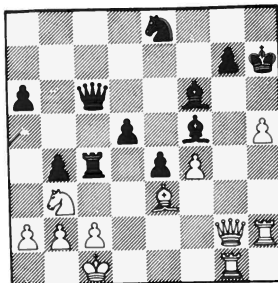
b.
31. Tgh1, g5. 32. Txh4, gxh4. 33. Dxd6, Dg5+. 34. Dd2 (34. Kbl, Se4!), Dxd2+. 35. Kxd2, h3 med sannsynlig remis. (Dette sluttspillet skulle vi gjerne sett nærmere på, men det ville føre for langt. Jeg mener imidlertid at sort bør holde remis).

27. -e4. 28. f4?

Heretter våger jeg for første gang i partiet å påstå at sort har gevinststilling. Siste sjanse for å få gjennomført det nødvendige Lg5 var 28. fxe4, Lxe4. 29. Dd2, og kampen er ennå åpen. Meningen med 28. f4? er selvfølgelig å minske presset mot c2 og på den måten få den sørgelige springeren i spiss. Men nå overtar sorts sentrumsbønder kommandoen

28. -d5. 29. Sb3.

Dessert, elegant og (særlig for hvit) svært avkjølede:

28. -d4!

Sort setter kronen på verket med kvalitetsoffer nr. 2 og illustrerer dermed bedre enn man kan ønske seg den relative verdi av de tre grunnelementer i sjakk, nemlig kraft, tid og rom. Kampen mellom sorts herlige løpere og hvits tårn får en til å tenke på en luftkamp mellom to F-16 og to Jumbo-jets. Utfallet er gitt, men det er allikevel en sann fryd å se med hvilken kraft og eleganse Svedenborg gjennomfører partiet.

30. Sa5, Dc7. 13. Sxc4, Dxc4. 32. h6, g6. 33. Ld2, Dxa2. 34. Kd1, Dxb2. 35. Lc1, Dc3. 36. De2, Sc7. 37. Thg2, d3. 38. cxd3, exd3. 39. De3, Db3+. 40. Ke1, Lh4+. 41. Tf2, Dc3+. 42. Ld2

Eller 42. Kf1, Sd5!
42. -Dc2. 43. Kf1, b3. 44. De5, Se6. 45. Dd5, Lh3+. 46. Tgg2, b2. 47. Dd7+

Kaffe avéc, pikant, men moden i karakteren:

47. -Kxh6!. 48. f5+, Dxd2! og etter «hevnsjakkene»
49. Dh7+, Kxh7. 50. fxg6+, Kg8 var hvit vel forsynt.

Post festum synes det klart for meg at det må være nettopp slike partier som

har gjort Sigurd Svedenborg nærmest legendarisk i nordnorsk sjakk. Men bildet blir helt ufullstendig uten å nevne at også hans sportslige egenskaper var av fremste kaliber. Alltid korrekt, og like rolig i motgang som medgang. Om klisjeen «en gentleman ved sjakkbordet» noen gang er på sin plass, så må det være her.

Måtte Sigurd Svedenborg for alltid være det fremste forbilde for nord-norske sjakkspillere.

(Komm. av Gunnar Johnsen).

ÅPNINGS-REGISTER

(Tallene henviser til partinr.)

Alekhines forsvar	4
Caro-Kann	19, 27, 35
Dronninggambit	14
Engelsk	2
Fransk	5, 6, 7, 29, 37
Guatemalsk	30
Kongeindisk	32
Nordisk	8, 9, 15, 48
Pirc	16, 36, 38
Reti	4, 22
Siciliansk	0, 10, 11, 13 20, 24, 25, 28 40, 41, 43, 45 46, 49, 50
Skotsk	26, 47
Slavisk	12, 17, 21, 23

MOTSTANDER-REGISTER

(Tallene henviser til partinr.)

Bremseth, Tore C.	35
Brynhammar, Hilding	23
Christiansen, Georg	18
Dagenborg, Alf	20
Erikseth, Egil	48
Ellingsen, Fred	44
Eriksen, Hans	37, 38, 45, 46
Forselv, Edmund	27, 43
Fossum, André	16
Grape, Sune	22
Hansen, Alfred	31
Hansen, Oskar	6
Haugen, Sverre	2
Isaksson, Gottfrid	4
Jacobsen, Bjarne sr.	7
Jarhelle, Arthur	26, 49
Jensen, Pål	28
Kjærstad, Eivind	24, 25
Krogdahl, Arne S. B.	14
Larsen, Frans	39
Lockertsen, Ernst	29
Madsen, Erik	10
Mattson, Hilding	11
Melchior, Arne	42
Monsen, Petter	15
Morcken, Otto B.	13
Nilsen, Alfred	3
Nystrøm, Th. B.	9
Olsen, Adolf	8
Pettersen, Henry	5
Rodahl, Ole	1
Salomonsen, Palmer	50
Sigvaldsen, Selmer	34
Strand, Harald	12
Strand, Kjetil	47
Svedenborg, Dag	36, 40
Svedenborg, Erling	41
Thune, Sigurd	33
Wicklund-Hansen, Rich.	0, 30, 32
Østeraas, Thormod	17
Åhman, Harry	19, 21

Tegnforklaring:

+ -	hvit står til vinst
++	sort står til vinst
=	likt spill, ev. remis

RBA 51

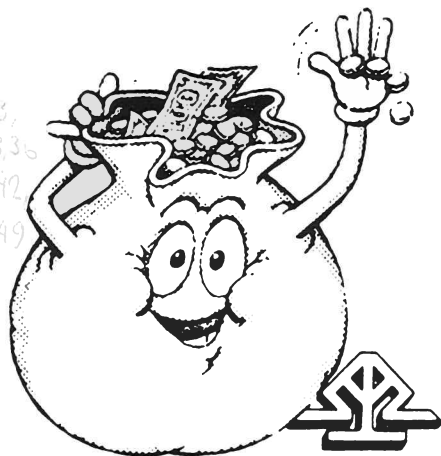
Når du ser hva som er inkludert i prisen, vil du oppdage at Evinrude er det beste kjøpet.

Et riktig valg
EVINRUDE

- kvalitet til meget gunstige priser

J. Hofstad
Maskin- og Båtsenter as
Postboks 112 • 8501 Narvik • Tlf. 42 756
Eget serviceverksted

Et fornuftig trekk.....

SNAKK MED

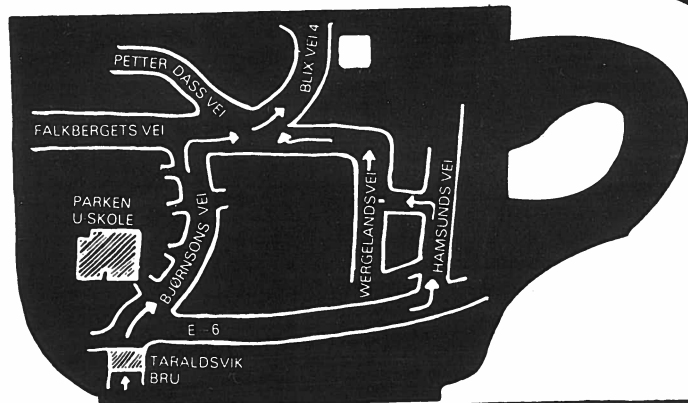
**TROMSØSUNDET
SPAREBANK**

Postboks 853 – 9001 TROMSØ
Telefon (083) 86 020

**Et
sikkert
trekk**

**Hammerfest
Kvalsund
Alta City
Elvebakken
Lakselv
Kirkenes**

**DnC
-det holder**

STEDET FOR PORSELENSKJØP

ODDVAR PER PETERSEN & CO

ELIAS BLIX VEI 4
TELEFON 42 837 NARVIK TELEFON 42 837

Glass er gave

Ta turen innom å se på tilbudene, her er mengdevis av idéer til presanger etc, og prisene er meget gunstige.

VELKOMMEN

TLF 42000
KONGENSGT 44
8500 NARVIK

RESTAURANT

I Narvik går vi
selvfølgelig på

MALMEN

GRILL — BAR — DANCING

Med alle rettigheter!

Åpent hver dag fra kl. 11.00

(Søndager fra kl. 17.00)

PANELER OG LISTVERK

er vår spesialitet

Erfaring-Service

GUNNAR T. STRØM

Fagerneskaiaen - Narvik - Tlf. 082/41-169
TRE OG PANELER FRA HELE VERDEN

**Valuta
for pengene,
og tips for turen**

 **Narvik
Sparebank** | Byens og
distriktets
bank!

Hovedkontor: Kongens gt. 24 Filial: Frydenlundgt. 13

RED idé

**Nytt sparetilbud for folk som ikke
vil bestemme seg nå:**

Lån eller **bonus**

Kreditkassen har kombinert lånerett og høy rente i én ordning.
Etter 5 års sparing kan du velge om du vil låne (inntil 5 x sparebeløpet) eller få 1½ % ekstra bonus på toppen av rentene.
Brosjyre med utfyllende opplysninger fås i banken.

KREDITKASSEN

- først ute igjen

NORD-NORSK
SJAKK

Arild Ernstsen
Prestvann Studhj. E-121
9000 Tromsø

HVOR

FØDES SJAKK FOLK I NARVIK?

I

Somco

MATSENER

HVOR

SJAKK FOLK FØDES